

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ρ (100) - ΤΕΥΧΟΣ 6 - ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὁρεῶν κ. Φιλόθεος

Διευθυντής Κλάδου Ἐκδόσεων Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ἀλέξανδρος Κατσίρας

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΥΛΗΣ: Νικολέττα Μιχαλακάκου

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: δρ Ἰωάννης Ἀκριώτης

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ - ΤΥΠΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων, δρ Γιασμίνα Μουσείδου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Β. Μπίτσης, Πρωτομαγιάς 3 - 145 68 Κρουονέρι Ἀττικῆς

Τηλ. 210-8160127 - FAX 210-8160128

Διεύθυνση περιοδικῶν: Ἀθηνᾶς 30, 105 51 Ἀθήνα - Τηλ. 211-1825296 - FAX 211-1824317

<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τίν ἀποστολή ἀνακοινώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ σέβεται τόν γλωσσικό τύπο τῶν ὁμιλιῶν πού δημοσιεύει

Περιεχόμενα

Τεύχος-6ο
ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	260
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος (5.6.2023)	261
ΟΜΙΛΙΑΙ	
• Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στήν παρουσίαση Τιμητικοῦ Τόμου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. (14.6.2023)	263
• Εἰσαγωγική Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό Συνέδριο: «Ὁργάνωση τῆς Ἐνορίας καί Ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν» (15.6.2023)	267
• Καταληκτική Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό Συνέδριο: «Ὁργάνωση τῆς Ἐνορίας καί Ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν» (16.6.2023)	271
• Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Συμεῶν εἰς τόν Συνοδικόν Ἐσπερινόν τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς Κόρινθον (28.6.2023)	273
• Ὁμιλία τοῦ Ἀρχιμ. Σεραπίωνος Μιχαλάκη, κατά τόν Πανηγυρικό Ἐσπερινό ἐπί τῆ ἑορτῇ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου	276
• Ὁμιλία ἐπί τῆ ἑορτῇ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου (29.6.2023)	282
• Ὁμιλία κατά τόν Πανηγυρικό Ἐσπερινό στόν Ἱ. Βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Ἐπιφανίου Καραγεώργου (29.6.2023)	286
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
• Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό ΙΗ΄ Πανελλ. Λειτουργικό Συμπόσιο (6.6.2023)	290
• Προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Υμηττοῦ Δανιὴλ στό ΙΗ΄ Παν. Λειτουργικό Συμπόσιο (6.6.2023)	292
• Χαίρετισμός τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου εἰς τό Διορθόδοξον Ἐπιστ. Συνέδριον: «Χάλκη-Κωνσταντινούπολη» (13.6.2023)	298
• Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό Διεθνές Ἐπιστ. Συνέδριο τῶν ΚΘ΄ Παυλείων τῆς Ἱ. Μ. Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας (26.6.2026)	300
ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ	302
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	305
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	326
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	329

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

Στό τεύχος Ιουνίου του περιοδικού ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύουμε τό Μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος.

Στή στήλη τῶν Ὁμιλιῶν δημοσιεύουμε τήν Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου γιά τήν παρουσίαση τοῦ Τιμητικοῦ Τόμου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α., μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση 15 ἐτῶν ἀπό τήν ἀνάρρησή του στόν Ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο. Ἐπίσης δημοσιεύουμε τήν Εἰσαγωγική, ἀλλά καί τήν Καταληκτική Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου στό Συνέδριο μέ τίτλο: «Ὁργάνωση τῆς Ἐνορίας καί Ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν», πού διοργανώθηκε ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς 15 καί 16 Ἰουνίου 2023.

Στήν ἴδια στήλη –τῶν Ὁμιλιῶν– παρουσιάζονται καί τέσσερες ὁμιλίες, οἱ ὁποῖες ἐκφωνήθηκαν κατά τή διάρκεια τῶν ἑορτασμῶν τῆς ἱερῆς μνήμης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (28-29.6.2023) στήν Κόρινθο, στόν Ἱ. Ν. Ἀγ. Παύλου στήν ὁδό Ψαρῶν Ἀθηνῶν, καί στόν ἰ. βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου τῶν Ἀθηνῶν.

Στή στήλη τῶν Συνοδικῶν Ἀναλέκτων περιλαμβάνονται μηνύματα-χαιρετισμοί πού ἐκφωνήθηκαν κατά τή διάρκεια τοῦ ἸΗ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τό ὁποῖο διοργανώθηκε στίς 6 καί 7 Ἰουνίου στήν Ἱερά Μητρόπολη Περιστερίου ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ἦτοι: τό Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καί ἡ Προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιὴλ. Περιλαμβάνονται ἀκόμη ὁ Χαιρετισμός τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου εἰς τό Διορθόδοξον Ἐπιστημονικόν Συνέδριον: «Χάλκη-Κωνσταντινούπολη» (13.6.2023) καί τό Μήνυμά Του στό Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο τῶν ΚΘ΄ Παυλείων τῆς Ἱ. Μ. Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.

Στό τεύχος παρουσιάζονται ἀκόμη Ἐγκύκλιοι καί Ἐγκύκλια Σημειώματα πού ἐξαπέλυσε ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἀφοροῦν σημαντικά θέματα τῆς κοινωνικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῆς χώρας.

Ἡ ὕλη συμπληρώνεται μέ τά ὑπηρεσιακά κείμενα τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρύξεων, καθὼς καί μέ τήν εἰδησεογραφική στήλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν, στήν ὁποία θά βρεῖτε τό μηνιαῖο Δελτίο Τύπου γιά τίς ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ., ἀλλά καί Δελτία Τύπου πού ἀφοροῦν τή σημαντική δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ θεολογικό, κοινωνικό, ἀλλά καί ἐπιστημονικό ἐπίπεδο.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Γερωνύμου
γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος
(5.6.2023)

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ 5η Ἰουνίου, ὡς παγκόσμια ἡμέρα εὐαισθητοποίησης καί ἀνάληψης δράσεων γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, μᾶς ὑπενθυμίζει διαρκῶς ἕνα ἀνεξόφλητο χρέος, ἀλλά καί τήν ἀνεπάρκειά μας στή συνεχιζόμενη οἰκολογική κρίση τοῦ πλανήτη μας.

Τό οἰκολογικό πρόβλημα προέκυψε ἀπό τήν ἀπαίτηση τοῦ νεωτερικοῦ ἀνθρώπου νά κυριαρχήσει στόν κόσμο καί στήν ἱστορία μέ τήν ἀλόγιστη καί δίχως ὄρια ἐκμετάλλευση τῆς φύσης. Οἱ ἐπιστημονικές ἀνακαλύψεις, ὁ Διαφωτισμός, ἡ Βιομηχανική Ἐπανάσταση καί ἡ σύγχρονη προηγμένη τεχνολογία, παρά τή θαυμαστή πρόοδο τῆς γνώσης καί τοῦ πολιτισμοῦ, πολλαπλασίασαν καί ἐνίσχυσαν τήν ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου γιά δύναμη καί κυριαρχία μέσῳ τῆς κατάχρησης τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος παρασύρεται ὀλοένα καί περισσότερο ἀπό τόν πολιτισμό τῆς καταναλωτικῆς εὐζωίας, τῆς τεχνολογίας καί ὀσονούπω τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης. Στόν σύγχρονο πολιτισμό μας διαρκῶς περιθωριοποιεῖται καί ἡ ὅποια συμβατική ἠθική, εἴτε θρησκευτική εἴτε κοινωνική. Ὡστόσο, κάθε φορά πού παραβιάζεται κατάφωρα ἡ ἠθική καί ἐν προκειμένῳ ἡ σεβαστική στάση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τό φυσικό περιβάλλον, ἡ ἠθικολογία ἐπανέρχεται στό προσκίνιο γιά λόγους κοινωνικῆς ἢ ἀκόμη καί πολιτικῆς χρησιμότητας.

Ἡ βελτίωση τῶν ὄρων καί τῶν κανόνων πού χρειάζεται νά διέπουν τή σχέση τοῦ ἀνθρώπου

μέ τό περιβάλλον καθιστᾶ τήν ἠθική καί συχνά τήν ἠθικολογία πάντοτε ἐπίκαιρες καί παρούσες, ἔστω καί μέ τραυματισμένο τό κῦρος πού εἶχαν. Ὡστόσο, ἡ λύση τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος καί τῆς σοβούσας πλέον κλιματικῆς κρίσης δέν μπορεῖ νά προκύψει μονοσήμαντα οὔτε ἀπό τήν ἠθική οὔτε ἀπό τόν ἐπιστημονικό ὀρθολογισμό. Εἶναι πλέον καιρός νά ἐπαναπροσδιορίσουμε σέ βάθος τήν ὑπεύθυνη σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό φυσικό του περιβάλλον.

Μία ἄλλη ἀνθρωπολογική θεώρηση, ἡ ὁποία δέν περιορίζεται στά στεγανά τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς καί τοῦ ὀρθολογισμοῦ, θά μποροῦσε νά ὀδηγήσει σέ ἕναν διαφορετικό πολιτισμό καί ἕνα ἄλλο ἦθος στή σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό περιβάλλον.

Γιά τήν Ἐκκλησία καί τή θεολογία Της ἡ ἐνασχόληση μέ τό φυσικό περιβάλλον δέν εἶναι πολυτέλεια. Τό πρόβλημα τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος δέν εἶναι ἄσχετο μέ τήν περιπέτεια τῆς ἐλευθερίας καί τῆς εὐθύνης τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τοῦ Θεοῦ, τοῦ κόσμου καί τῆς ἱστορίας.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀρχῆς κατέστη ὑπεύθυνος γιά τή ζωή καί τήν πορεία τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος τοῦ προσφέρθηκε ὄχι γιά νά τόν ἐξαντλήσει παντοιοτρόπως, ἀλλά γιά νά τόν φροντίζει καί νά τόν προστατεύει διαρκῶς. Ἡ κτίση ἐξαρτᾶται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπό τόν ἄνθρωπο. Μόνον ὁ ἄνθρωπος, ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, ἀποτελεῖ τό κυρίαρχο καί ἐλεύθερο πρόσωπο τῆς ὑλικῆς δημιουργίας. Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρό-

σωπο, αλλά και μικρόκοσμος μπορεί να ανακεφαλαιώσει και να ανυψώσει τη ζωή του κόσμου πάνω από τη φθορά και την καταστροφή του.

Στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ἡ περὶ δημιουργίας καὶ ζωῆς τοῦ κόσμου ἀντίληψη τῆς Ἐκκλησίας συνδέεται μὲ τὴ Θεία Εὐχαριστία ὡς μία ἐπαναλαμβανόμενη πράξη «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς». Μέχρι τὰ ἔσχατα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐχαριστιακὴ πράξη τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κόσμου στὸν Θεὸ εἶναι ἡ μόνη δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου νὰ προγεύεται ἐντὸς τῆς ἱστορίας τὸ ἔσχατολογικὸ αὐτὸ γεγονός καὶ νὰ ἀντιπαλεῦει διαρκῶς τὴ φθορὰ καὶ τὸν θάνατο, προσδοκώντας τὴν ἐν Χριστῷ ἀνάστασι.

Παράλληλα, ἡ εὐχαριστιακὴ χρῆση τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς ἀναδεικνύει καὶ τὴν προσωπικὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν κτίσι. Ἡ εὐχαριστιακὴ θεώρηση τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς μπορεί νὰ ἀναδείξει τὴ σημασία πού ἐμπεριέχει πλέον ὡς κοινωνικὸ ἦθος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ οικολογικοῦ προβλήματος. Γιὰ νὰ καταστῆ αὐτὸ δυνατό, χρειάζεται νὰ παρουσιαστῆ ὄχι μόνο ἡ ἰδιάζουσα θεώρηση τοῦ κόσμου καὶ τῆς δημιουργίας, ἡ ὁποία ἐνυπάρχει στὴν Ὁρθόδοξη λειτουργικὴ καὶ ἀσκητικὴ ζωὴ, ἀλλὰ νὰ μεταφερθεῖ καὶ νὰ ἐπικαιροποιηθεῖ ἐμπνευσμένα τὸ νόημά της στὴ ζωὴ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

Τὸ νόημα αὐτὸ τῆς Εὐχαριστίας ἐνέχει μία βαθύτατη ἐρμηνεία τῆς ἱστορίας καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ ἐγκλωβίζεται σὲ μία τελετουργικὴ πράξη, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνεται στὴν καθημερινὴ ζωὴ καὶ νὰ διαμορφώνει ἔμπρακτα ἕνα εὐχαριστιακὸ, προσωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἦθος

καὶ ὄχι ἀπλῶς ἕνα σύστημα ἀτομικῶν κανόνων συμπεριφορᾶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ θεολογία καὶ ἡ πράξη τῆς Ἐκκλησίας ὡς «εὐχαριστία μετὰ τὴν Εὐχαριστία» μπορεί νὰ ἐμπνεύσει ἕναν ἄλλο πολιτισμὸ καὶ μία ἄλλη στάση ζωῆς, πού θὰ σέβεται ἔμπρακτα τὸ φυσικὸ περιβάλλον.

Γιὰ νὰ γίνει αὐτὸ δυνατό ἡ Ἐκκλησία μας ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια, ὕστερα καὶ ἀπὸ τίς ἐμπνευσμένες πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παροτρύνει τὸν γόνιμο διάλογο τῆς θεολογίας μὲ τίς ἐπιστήμες, τὴν πολιτικὴ, τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ἠθικὴ, καὶ συνάμα προκαλεῖ συνέργειες μὲ τίς οικολογικὲς ὀργανώσεις καὶ τὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν στὸν δημόσιο χῶρο.

Τὸ οικολογικὸ πρόβλημα χρειάζεται νὰ ἀντιμετωπιστεῖ πολυπαραγοντικὰ καὶ μὲ τὴ συνεργασία ὄλων, σὲ τοπικὸ καὶ οἰκουμενικὸ πλαίσιο. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ θεολογία Της δὲν μπορεί νὰ ἀντικαταστήσει τὸ ἔργο τῆς ἐπιστήμης, τῆς πολιτικῆς, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἠθικῆς ἢ τῶν οικολογικῶν ὀργανώσεων, ἀλλὰ μπορεί νὰ συνεργαστεῖ, νὰ ἐμπνεύσει καὶ νὰ νοηματοδοτήσῃ ἕναν ἄλλο πολιτισμὸ στὸ κοινὸ ἔργο τῆς προστασίας καὶ βιωσιμότητας τοῦ περιβάλλοντος.

Ἄς μὴ μείνουμε στὰ λόγια, ἄς προχωρήσουμε ἐπιτέλους σὲ ἔργα μὲ σκοπὸ τὴν προστασία καὶ τὴν ἀειφορία τοῦ περιβάλλοντος «γιὰ νὰ ζήσει ὁ κόσμος»¹.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Schemann Alexander, «Γιὰ νὰ ζήσει ὁ κόσμος»

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου
στήν παρουσίαση τοῦ Τιμητικοῦ Τόμου
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση
15 ἐτῶν ἀπό τήν ἀνάρρησή του στόν Ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο
(14 Ἰουνίου 2023)

«Ἴδού δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ
τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;»

Ἡ σημερινή σύναξη, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκδόσεως τιμητικοῦ τόμου, γιά τή συμπλήρωση 15 ἐτῶν διακονίας μου στήν προεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί στόν Ἀρχιεπισκοπικό θρόνο Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖ σημαντική στιγμή στή ζωή μου. Βλέπω ὅλους ἐσᾶς, «ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν», μαζί μου ἀπόψε ἐδῶ «ἐπὶ τὸ αὐτό», «φέροντας κλάδους ἀγαθοεργίας»!

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά τελευταῖα χρόνια ἔχει περάσει καί σέ ἐμᾶς τούς ἐκκλησιαστικούς ἢ θύραθεν συνήθεια τῶν Ἰωβηλαίων καί τῶν ἐπετείων. Μέ αὐτήν τήν ἀφορμή, ἐκθειάζονται τά ἔργα συνανθρώπων μας. Δέν σᾶς κρύβω ὅτι δέν βρίσκω αὐτή τή συνήθεια τόσο ἀπαραίτητη στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο.

Παρ' ὅλα αὐτά, θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω τόν ἀξιότιμο Κοσμήτορα τῆς θεολογικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Χρῆστο Καραγιάννη γιά τήν πρωτοβουλία αὐτή, τούς ἀρθρογράφους γιά τόν μόχθο τους καί ὄσους κοπίασαν γιά τήν ἔκδοση τοῦ τόμου. Εὐχόμαι τά κείμενα νά προωθήσουν τόν θεολογικό προβληματισμό, πού εἶναι ἀπαραίτητος καί σήμερα.

Καταλαβαίνω τό δῶρημα τῆς τιμῆς μέ τήν παρούσα ἔκδοση. Μιᾶς τιμῆς πού αὐξάνει ἀπό τήν πάνδημη παρουσία ὄλων σας, ἀλλά καί ἀπό ὅσα ὑπερβαλλόντως ἀκούστηκαν καί γράφτηκαν. Τήν ἀποδέχομαι, ἀλλά ὡς μιά τιμή πού ἀνήκει σέ

Ἐκείνον πού καθόρισε τή ζωή μου, δηλαδή στόν Χριστό.

Καί αὐτό δέν εἶναι ἓνα σχῆμα λόγου. Τό ἐννοῶ ἀπόλυτα καί τό διευκρινίζω. Συχνά μέ ρωτοῦν: ποῖο εἶναι τό ὄραμά σας γιά τήν Ἐκκλησία; Καί ἀναρωτιέμαι: Εἶναι δυνατόν νά ἔχει κάποιος ὄραμα γιά τήν Ἐκκλησία πέρα ἀπό τό ὄραμα τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰδρυτῆ της;

Τό ὄραμα τοῦ Θεανθρώπου περιγράφεται στή φράση: «μετανοεῖτε, ἤγγικεν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Αὐτή τή βασιλεία προγευόμαστε στήν Ἐκκλησία. Ἡ καθοριστική σύνδεσή της μέ τήν Ἐκκλησία ἐμφαίνεται στήν ἑναρξη τῆς Θείας Εὐχαριστίας μέ τό: «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Ἡ Βασιλεία αὐτή εἶναι ἀγάπης καί ἐλευθερίας. Διότι «ἐπ' ἐλευθερία» ἐκλήθημεν, ἵνα ἀγαπᾶμε ἀλλήλους. Ἐδῶ ὅμως ἡ ἀγάπη καί ἡ ἐλευθερία δέν προσεγγίζονται ψυχολογικά, ἀλλά ὄντολογικά. Ὁ μόνος τρόπος νά ζεῖ ὁ ἄνθρωπος, καί ὄχι ἀπλῶς νά ἐπιβιώνει, εἶναι νά ἐνταχθεῖ στό πλέγμα σχέσεων ἀγάπης καί ἐλευθερίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, διά τοῦ Υἱοῦ, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

Τότε σέβεται τήν ἐλευθερία τοῦ ἄλλου – ὄχι ὅπως ὁ ἴδιος νομίζει, ἀλλά ὅπως ὁ Χριστός μᾶς ὑπέδειξε.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἀγάπη δέν εἶναι μιά θεωρητική τοποθέτηση ἀλλά μιά ἔμπρακτη συγκεκριμένη θέαση σύμπαντος τοῦ κόσμου. Καί' αὐτή τή θέαση, «ἡ καρδία μας φλέγεται ὑπὲρ πάσης τῆς

κτίσεως τῶν δαιμόνων μὴ ἐξαιρουμένων».

Ἐπομένως ἕνας ἐκκλησιαστικός ἄνθρωπος, πρὸς μᾶλλον ἕνας ἱερωμένος, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ταυτίζει τὴν ἀποστολή του μὲ τίς ὅποιες δικές του δράσεις ἢ ἐνέργειες. Καλεῖται νὰ τὴν ταυτίζει μὲ τὴν προβολή ὧσων ὁ Χριστὸς ἔπραξε ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μας.

Γι' αὐτό, λοιπόν, δὲν τίθεται θέμα δικοῦ μου ὁράματος. Τίθεται θέμα κατὰ πόσο ἐξέφρασα καὶ ἀνήγγελα στοὺς ἀνθρώπους, ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, τὸ ὄραμα τοῦ Χριστοῦ, ὡς χριστιανός, ὡς ἱερέας καὶ ὡς ἐπίσκοπος. Μὲ τὴν πείρα τῶν 85 χρόνων μου θὰ ἤθελα νὰ μοιραστῶ μαζί σας ἀκόμα μερικές σκέψεις. Γεννήθηκαν δύο χρόνια πρὶν ξεσπάσει ὁ πόλεμος τοῦ '40. Ἔζησα τὸν ἐμφύλιο, καὶ τίς δύσκολες δεκαετίες πού ἀκολούθησαν. Τὰ πάθη ἦταν πολὺ ἔντονα. Ἡ κοινωνία βαθιὰ διχασμένη καὶ τραυματισμένη. Ὅλοι – ἀπλοὶ πολῖτες, πολιτικά κόμματα καὶ παρατάξεις, θρησκευτικές κινήσεις, καθένas ἀπὸ τὴ δική του πλευρὰ καὶ θέση, ὄνειρευόνταν ἕνα καινούργιο, καλύτερο κόσμο. Καὶ πραγματικά, σ' ἕνα ἐπίπεδο, ὁ κόσμος ἄλλαξε. Μὲ ἀξίνες καὶ φτυάρια ἀνοίξαμε δρόμους. Φτιάξαμε ἐργοστάσια καὶ παραγωγικές ὑποδομές. Ἀλλά, τὴν ἴδια στιγμή, ἡ ἐπαρχία ἄρχισε νὰ ἐρημώνει καὶ ἡ ἀστυφιλία νὰ γιγαντώνεται. Ἡ πατρίδα μας μπῆκε σὲ τροχιά ἐκσυγχρονισμοῦ, ἀνάπτυξης καὶ προόδου. Ἀλλά πίσω ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἐνέργεια πάντοτε ὑπάρχει ἕνα σκεπτικό. Καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς αὐτὸς ἐκπροσωποῦσε ἕνα συγκεκριμένο σκεπτικό: Τὴν ἀποξένωση ἀπὸ τὸν παραδοσιακὸ τρόπο ζωῆς. Δὲν ἀναφέρομαι τόσο στίς εὐκολίες πού ἔχουμε σήμερα λόγῳ τῆς τεχνολογικῆς προόδου. Ἀναφέρομαι στὸ πνεῦμα πού αὐτὴ ἡ πρόοδος ἐκφράζει, τὸ ὁποῖο μεταβάλλει τὸν τρόπο θέασης καὶ τὴ στάση μας ἀπέναντι στὸν Θεό, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ περιβάλλον.

Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν εἰσαγόμενων ἀλλαγῶν ἐκδηλώθηκαν ἐντονότερα ἀπὸ τὴ μεταπολίτευση καὶ ἐξῆς. Ἀλλά ἂν θέλουμε

νὰ μιλήσουμε μὲ ὄρους τῆς βαθιᾶς δομῆς τῆς ἱστορίας, ἡ ὅλη διαδικασία εἶναι σύγχρονη μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

Ἐνὸς κράτους πού ξεπήδησε μέσα ἀπὸ τὰ ὁράματα καὶ τὰ θάματα τῆς Ἐπανάστασης. Καὶ πού, δυστυχῶς, ὑπὸ τὸ βαυαρικὸ καθεστῶς ἀλλὰ καὶ τὴ μετακένωση τῶν δυτικῶν ἀντιλήψεων, ἔφτασε στὴ στείρα μίμηση τῶν δυτικῶν τρόπων. Ὅχι στὴν κριτικὴ τους ἐπεξεργασία καὶ στὴ δημιουργικὴ τους ἀφομοίωση.

Αὐτὲς οἱ δυτικὲς ἀντιλήψεις ἔχουν ὡς κέντρο τους τὴ λατρεία τῆς προόδου. Σχεδὸν τὴ θεοποίησέ της. Μετὰ τὴν Ἀναγέννηση, ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ ἀποκτᾷ ὅλο καὶ περισσότερη ἐμπιστοσύνη στίς δυνάμεις του. Μπόρεσε, μὲ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὸν ὀρθολογισμό, νὰ καταλάβει κάποια ἀπὸ τὰ «μυστήρια» τοῦ κόσμου. Πίστεψε ὅτι παρομοίως μπορεῖ νὰ λύσει ὅλα τὰ κοινωνικά, οἰκονομικά, καὶ ἀτομικά προβλήματα. Καὶ κάτι περισσότερο: Νὰ λυτρώσει ὁλόκληρο τὸν κόσμο.

Ἡ ἔννοια τῆς προόδου διαπότισε τὴν κοσμικὴ ἀντίληψη τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸν 18ο αἰῶνα. Θεωρήθηκε ὅτι μὲ τὴ χρῆση τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἡ ἀνθρωπότητα θὰ ἐξελιχθεῖ καὶ θὰ βελτιωθεῖ. Καὶ ὁ κόσμος θὰ γίνεαι καλύτερος στὸ ἐδῶ καὶ τώρα.

Ἔτσι, ὁ Διαφωτισμὸς πίστεψε ὅτι, μέσῳ τῆς παιδείας, τὸ ἀνθρώπινο γένος θὰ προοδεύσει καὶ θὰ φθάσει στὴν τελειότητα. Ἡ ἔννοια τῆς προόδου ἀπέκτησε χιλιαστικὴ διάσταση. Ἡ ἀντίληψη γιὰ τὴ χιλιετία, πού ξεκινάει ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ἐρμηνεύθηκε ἐδῶ ἱστορικά καὶ ὄχι ἐσχατολογικά.

Ὅμως, μετὰ ἀπὸ 85 χρόνια ζωῆς, στὴ διάρκεια τῶν ὁποίων συνεργάστηκα μὲ 2 Ἀρχιεπισκόπους, 3 Προέδρους Δημοκρατίας, 10 Πρωθυπουργούς, ἀρχηγούς ἀξιωματικῆς ἀντιπολίτευσης, ὑπουργούς καὶ ἄλλους παράγοντες, ἔχω νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διαχρονικά καὶ κατὰ βάση θεολογικά. Καὶ δὲν λύνονται κατ' οὐσίαν δίχως τὸν Θεό. Βεβαίως οἱ ἄνθρωποι κατορθώνουμε νὰ βελτιώνουμε πράγματα καὶ καταστάσεις τοῦ κόσμου τούτου. Τὴν ἴδια

στιγμή όμως δημιουργούμε νέα προβλήματα. Ένας φαύλος κύκλος προκύπτει δίχως Θεό. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, ή αδυναμία να τεθούν ηθικοί όροι, ή πρόταξη του κέρδους επέφεραν τη μόλυνση της κτίσεως, την υπερθέρμανση του πλανήτη κλπ.

Πέραν αυτού, παρ' όλη την πρόοδο, ο σύγχρονος άνθρωπος δεν έχει μετακινηθεί ούτε χιλιστό από τό βάρος των άλυτων ύπαρξιακών ζητημάτων. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου δεν μπορεί να καταστείλει την έντασή τους. Βλέπετε τί γίνεται στη γειτονιά μας: δύο λαοί άλληλοσπαράσσονται. Μιλάμε για ειρήνη, αλλά προσπαθούμε να την εξασφαλίσουμε με στρατιωτικούς έξοπλισμούς.

Όλα αυτά συμβαίνουν, διότι κινούμαστε από τη θέληση για ισχύ και δύναμη, όπως έλεγε ο αείμνηστος Καστοριάδης. Ο κόσμος μπορεί να βελτιώνεται σε βαθμό βιοτικού επιπέδου. Μπορεί να φθάνει στο φεγγάρι. Από την άλλη όμως είναι στην εποχή του λίθου!

Όσο αποδίδουμε απόλυτη αξία σ' αυτή τη βελτίωση και την πρόοδο, τόσο η ανθρώπινη ύπαρξη θά τελματώνει και θά κακοφορμίζει. Τά μεγάλα ύπαρξιακά προβλήματα του ανθρώπου είναι εδώ παρόντα και επείγουν όπως πάντα. Σε όλα αυτά, η Έκκλησία μας υπενθυμίζει ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί αυτά τά προβλήματα να τά λύσει μόνος του. Γιατί δεν μπορεί να λυτρωθεί μόνος του από τη φθορά. Ούτε να δώσει μόνος του νόημα στον κόσμο. Όλα λυτρώνονται από Κάποιον εκτός του κόσμου.

Η Έκκλησία μας υπενθυμίζει ακόμη ότι κόσμος δεν μπορεί εδώ και τώρα να γίνει Βασιλεία. Όστόσο, υπάρχει η έλπίδα, γιατί ο Χριστός έχει τον τελευταίο λόγο. Και εν τη Έκκλησία μυστηριακά απεργάζεται τον Έρχομό της Βασιλείας Του.

Γι' αυτό, στον ρευστό και ταραγμένο κόσμο μας, δεν ανησυχώ για τό μέλλον της Έκκλησίας. Γιατί τό μέλλον της Έκκλησίας, ευτυχώς, δεν εξαρτάται από εμάς τους ανθρώπους. Κανένας μας, όσο άμαρτωλός κι αν είναι, δεν μπορεί να

προσβάλλει την Έκκλησία. Άλλά και όσο άγιος κι αν είναι, δεν μπορεί να δώσει ταυτότητα στην Έκκλησία.

Γι' αυτό, σε όσους μου λένε ότι η Έκκλησία επηρεάζεται από ανθρώπινες ενέργειες, άπαντώ ότι φθάνουν σε αυτό τό συμπέρασμα, γιατί προσεγγίζουν την Έκκλησία έκκοσμηκευμένα.

Ευτυχώς η ταυτότητα της Έκκλησίας δίδεται μόνο από τό πρόσωπο του Χριστού. Μπορεί μία έκκλησιαστική κοινότητα να πάψει να είναι Έκκλησία σε ένα συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Μπορεί ως άνθρωποι να άστοχοϋμε, αλλά η Έκκλησία ως σώμα Χριστού δεν επηρεάζεται στην ουσία της. Αυτή είναι η θεολογική αλήθεια που πρέπει να μας άπασχολεί. Και όχι να έστιαζουμε σε έπουσιώδη έθιμα. Η Έκκλησία, ως ένας τρόπος ζωής που προτυπώνει την έρχόμενη Βασιλεία, πάντα θά ύπάρχει. Όσο και αν συρρικνώνεται, όπως η μαγιά θά άρκει για να όδηγήσει, άθόρυβα και μυστηριακά, τον κόσμο προς την έρχόμενη Βασιλεία.

Μέ αυτές τίς σκέψεις πορεύτηκα στη διακονία μου. Γι' αυτό και δεν θεωρώ ότι προσέφερα κάτι στην έκκλησία. Η Έκκλησία μου προσέφερε νόημα ζωής και τρόπο ύπαρξης. Και αυτός ο τρόπος με έμαθε να σέβομαι την έλευθερία του συνανθρώπου μου, ακόμα και όταν διαφωνώ. Μπορεί να έχω θυμώσει με τη διαφωνία. Άλλά προσπάθησα να τη διαχειριστώ ως μία άποτυχία μου. Και ακόμη κι όταν θυμόνα, προσπαθούσα να μίν κατηγορώ και να μίν επικρίνω. Τίς περισσότερες φορές, περπάτησα σ' αυτό τό μονοπάτι. Αυτό μου χάρισε τη δυνατότητα της ύπομονής. Μιάς ύπομονής που δεν προέκυπτε από αδυναμία, αλλά από έπιλογή. Και όλα αυτά, γιατί σκεπτόμουν ότι ο κάθε άνθρωπος είναι κάτι περισσότερο από τά συμβεβηκότα του.

Δέν σάς κρύβω ότι συχνά άπογοητεύτηκα. Άλλά είμαι σίγουρος ότι κι εγώ θά άπογοήτευσα τό ίδιο, ίσως και περισσότερο. Οί άνθρωπινες σχέσεις, όμως, δεν κρίνονται από αυτά. Κρίνονται από τό αν, σε κάθε στιγμή, μπορούμε να

προτάξουμε τό ὄραμα τοῦ Χριστοῦ ἔναντι τοῦ ἀτομικοῦ μας θελήματος.

Συχνά ἄλλοι μοῦ παραπονοῦνται καί ἄλλοι μέ ἐγκαλοῦν γιατί δέν μιλάω. Μᾶς διαφεύγει ὅμως ὅτι θέλει περισσότερη δύναμη νά μή μιλάς ἀπό τό νά μιλάς. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος συστήνει νά κάνουμε ὅπως ὁ Χριστός. Κι ἄν μᾶς φέρουν μπροστά στόν Ἡρώδη, νά μή μιλήσουμε. Περισσότερο θά σεβασθεῖ τί δική μας σιωπή, παρά τά πολλά λόγια τῶν ἄλλων.

Αὐτό πού χαρακτηρίζει τήν πορεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὅτι δέν ἐπεδίωξε τόν ἐντυπωσιασμό. Γι' αὐτό ἀγωνίζομαι καί κινουῦμαι ἀθόρυβα καί διακριτικά. Ὅ,τι ἔκαμα ὅλα αὐτά τά χρόνια τῆς διακονίας μου, δέν σχετίζονται μέ τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας καί οὔτε ἐξαντλοῦν τήν ἀποστολή της.

Τό ἐκκλησιαστικό γεγονός δέν ταυτίζεται μέ τί διαχείριση τρεχουσῶν ἀνθρώπινων ἀναγκῶν. Αὐτό μπορεῖ νά τό κάνει ὅποιοσδήποτε ἄλλος θεσμός. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως δέν ἀλλάζει τόν κόσμο μέ κοσμικούς τρόπους. Ἄν γιά κάτι δοξάζω τόν Θεό, εἶναι ὅτι συνειδητά δέν ταύτισα τήν Ἐκκλησία μέ τό ἔργο μου. Καί ὅπως ἔλεγε ὁ Μητροπολίτης Περγάμου κυρός Ἰωάννης, πού συχνά εἶχα τή χαρά τῆς ἐπικοινωνίας μαζί του, ἡ Ἐκκλησία δέν σώζει μέ ὅσα λέει ἢ κάνει, ἀλλά μέ αὐτό πού εἶναι. Καί τό εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Κεφαλή, τό ἐγώ της, εἶναι ὁ Χριστός. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι «οὐκ ἄγγελος, οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἦλθε καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς».

Εἰσαγωγική Ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου
στό Συνέδριο μέ τίτλο: «Ὁργάνωση τῆς Ἐνορίας καί
Ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν»
(Ἀθήνα, 15 Ἰουνίου 2023)

Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί,
Ἀγαπητοί Πατέρες,
Ἀγαπητές καί ἀγαπητοί Σύεδροι,

Ἐκφράζω τήν ιδιαίτερη χαρά μου γιά τήν παρουσία ὄλων στό σημερινό Συνέδριο, τό ὁποῖο ἀποφασίσθηκε καί διοργανώθηκε ἀπό τή Διαρκή Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀφορμή υπῆρξε ἡ ἐξαιρετική εἰσήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου καί Ἱκαρίας κ. Εὐσεβίου, ἐνώπιον τῆς Σεπτικῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας, τόν περασμένο Ὀκτώβριο, μέ θέμα: «Ἀνασυγκρότηση τῆς Ἐνορίας καί ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν». Εὐχαριστοῦμε τόν Σεβασμιώτατο, τόν συχαίρουμε καί εὐχόμεθα ὁ Θεός νά τοῦ δίδει χρόνους πολλούς, ὥστε νά καταθέτει τή μαρτυρία καί τήν ἀγωνία του γιά τήν Ἐκκλησία μας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, κατόπιν προτάσεως τῶν μελῶν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διοργανώσεως τοῦ Συνεδρίου, Σεβασμιωτάτων ἀδελφῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα καί Φθιώτιδος κ. Συμεών, ἀποφάσισε τό Συνέδριο αὐτό νά ἀρχίσει τίς ἐργασίες του μία ἡμέρα ἰδιαίτερος σημαντική γιά μένα, αὐτή τῆς ἑορτῆς τοῦ προστάτου μου Ὁσίου Ἱερωνύμου. Τούς εὐχαριστῶ ἰδιαίτερος γι' αὐτό. Ἀσφαλῶς εὐχαριστῶ καί ὄλους σας, Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί, πατέρες μου καί παιδιά μου, γιά τήν παρουσία σας, τά ἀγαπητικά σας

αἰσθήματα πρὸς ἐμένα καί τίς ἐγκαρδιότατες εὐχές σας. Νά σᾶς ἀνταποδίδει ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης κάθε καλό!

Ὁμολογῶ ὅτι χαίρομαι πού βλέπω ὅτι ἡ σημερινή σύναξη πραγματοποιεῖται ὡς συνέχεια τῆς Θείας Εὐχαριστίας στήν ὁποία συμμετείχαμε πρῖν ἀπό λίγη ὥρα, ἀλλά καί ὡς ἔκφραση τῆς συνοδικῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Τόσο ἡ Εὐχαριστία, ὅσο καί ἡ συνοδική λειτουργία ἀντικατοπτρίζουν ἕνα τρόπο ζωῆς ἀγαπητικό καί κοινοτικό, στόν ὁποῖο φανερόνεται ὅτι κανείς μας δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνος του, ἀλλά ὅτι ὅλοι ὀφείλουμε νά συνυπάρχουμε, νά συμπορευόμαστε καί νά μοιραζόμαστε τό «κοινόν» τοῦ βίου μας.

Ὅσα, λοιπόν, θ' ἀκούσετε στή συνέχεια, δέν ἀποτελοῦν ἐπιστημονική εἰσήγηση οὔτε ὀραματισμούς καί ἰδέες, ἀλλά ἐπικοινωνία ἀπλῶν σκέψεων ἀπό τήν ἐμπειρία 56 ἐτῶν στήν ἱερατική διακονία τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ὁποίων τά τελευταία 15 στήν πρωτεύουσα θέση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐπιτρέψτε μου, κατ' ἀρχάς, νά σᾶς πῶ πῶς ἀντιλαμβάνομαι προσωπικά τή σημασία τοῦ ὄρου «ἐπανευαγγελισμός» ὡς ἀναγνώριση ἐκ μέρους μας ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη νά κηρυχθεῖ ἐκ νέου ὁ εὐαγγελικός λόγος σέ λιγότερα ἢ περισσότερα μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας κοινότητας, ἐξαιτίας τῆς ἀλλοίωσης τοῦ εὐαγγελικοῦ τρόπου πίστεως, ζωῆς καί ἥθους. Ὁ ἐπανευαγγελισμός

παραπέμπει σέ επανακατήχηση, προκειμένου νά εὔρεθῆ ὁ ὀρθός προσανατολισμός, ἡ αὐθεντική πίστη, καί ἔτσι νά μὴν τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Γιά τὴν πραγμάτωση τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ, τὸ πρῶτο καί κύριο πού πρέπει νά θυμηθοῦμε εἶναι ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ εἶναι δομημένη στή βάση τῆς κοινότητας τῶν πιστῶν. Κανένας χριστιανός δέν εἶναι δυνατόν νά νοηθῆ μόνο ὡς ἄτομο. Ὁ Θεάνθρωπος Χριστός δέν πορεύθηκε μόνος Του κατὰ τὴν ἐπίγεια παρουσία καί δράση Του, ἀλλὰ συγκρότησε κοινότητα μέ τὴν παρουσία τῶν μαθητῶν Του. Στή συνέχεια, τὸ ἴδιο ἔπραξαν καί ἐκεῖνοι. Συγκρότησαν μικρές ἢ μεγάλες ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες, μέ κέντρο τῆς κάθε μίας τὸν ἱερό ναό, γιά νά ἀποτελεῖ ἓνα σταθερό τόπο συνάντησης καί σύναξης τῶν πιστῶν σέ Εὐχαριστία μέ τὴ σταθερὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν: «Ὁὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν»¹. Σκοπὸς τῆς κάθε κοινότητας ἦταν καί εἶναι νά λειτουργεῖ σάν μία μεγάλη οἰκογένεια, μέ κριτήριο τὴν ἀγάπη στὸν Θεό καί στὸν συνάνθρωπο.

Ὁ ἐπανευαγγελισμός, λοιπόν, πρέπει νά ἀρχίσει μέ τὴ συνάντηση μέ τὸν ἄλλον, μέσα ἀπὸ τὴν οικοδόμηση μιᾶς σχέσης ἐμπιστοσύνης, ὅπως εἶναι αὐτὴ πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στὰ μέλη μιᾶς οἰκογένειας. «Ἀκοῦμε μόνο ὅσους ἐμπιστευόμαστε», τονίζει ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, καί γι' αὐτὸ ἰδιαίτερα στή δική μας ἐποχὴ, ἡ ὁποία εὐνοεῖ τίς «παράλληλες μοναξίες» τῶν ἀνθρώπων, ὀφείλουμε ὅλοι μας νά βοηθήσουμε, ὥστε νά στηθεῖ καί πάλι καί νά ὑπάρξει κοινότητα καί κοινοτικὴ ζωὴ. Καί αὐτὸ εἶναι τὸ κύριο καί καίριο ζήτημα πού πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσει ὡς διακόνους τῆς Ἐκκλησίας σήμερα: ὁ ἀπαρτισμός κατὰ τὸπους τῆς κοινότητας-ἐνορίας.

Γιά νά γίνῃ αὐτό, εἶναι ἀνάγκη νά πάψουμε ὅλοι νά στρέφουμε τὸ ἐνδιαφέρον μας στὴν ἀπόκτηση κύρους, κοσμικῆς ἰσχύος, ἐπιβολῆς, δύναμης ἢ ἐξουσίας, ἀλλὰ μέ ἀλήθεια ζωῆς καί εἰ-

λικρίνεια σχέσεων νά ἀνοίξουμε τοὺς ναοὺς μας στοὺς ὁδοιπόρους τῆς ζωῆς. Ἔτσι θά σηματοδοτήσουμε ἀληθινὰ τὴ νέα πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία καλεῖται νά σαρκώνει ἡ κοινότητα-ἐνορία καί προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς ἀγάπης ὡς συνδετικοῦ κρίκου ἀνάμεσα στὸν Θεό καί τὸν ἄνθρωπο καί στὸν ἄνθρωπο μέ τὸν συνάνθρωπο.

Ὅφείλουμε νά ἐργαστοῦμε, ὥστε ἡ ἐνορία νά λειτουργεῖ ὡς κοινότητα, γιατί ἔτσι μπορεῖ ὁ «δυσκολεμένος» ἄνθρωπος νά ζήσει τὴν ἐπιστροφή του στὸ σπῆτι τοῦ Πατέρα Θεοῦ καί νά συνειδητοποιήσει ποιός εἶναι ὁ Πατέρας του· πῶς σχετίζεται ὑπαρξιακά μέ Ἐκεῖνον, ἀλλὰ καί μέ τοὺς ἀδελφούς του καί πῶς, τελικά, μεταμορφώνεται ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐμπειρία. Λέει χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ποῖο καλύτερο λιμάνι ἀπ' τὸ λιμάνι τῆς Ἐκκλησίας; Στὴν Ἐκκλησία δέν ἐπικρατεῖ ἡ βιολογικὴ ἀναγκαιότητα, ἀλλὰ τιμᾶται ὑπερβολικά ἡ ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς. Ἡ Ἐκκλησία παίρνει κάποιον πού εἶναι "λύκος" καί τὸν μεταμορφώνει σέ "πρόβατο" ὄχι ἀλλοιώνοντας τὴν φύση του, ἀλλὰ ἀλλάζοντας τὴν προαίρεσή του»². Ἡ πρόταση ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας γιά τὸν κόσμον εἶναι ἀκριβῶς αὐτή: νά ἀποτελεῖ τὸ Μυστήριο τῆς ἀλλαγῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ ἀνώτερα θηλαστικά σέ πρόσωπα.

Πρόσωπο σημαίνει κοιτῶ κατὰ μέτωπο πρὸς κάποιον, σχετίζομαι, κοινωνῶ. Καί ἡ σχέση μας μέ τὸν Θεό καί τὸν συνάνθρωπο πραγματώνεται στὴν κοινὴ Λατρεία, στή μετοχὴ στὴν Εὐχαριστία, στὴν Κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Αὐτός εἶναι τὸ κέντρο τῆς ὑπαρξίς μας. Ὅποιαδήποτε ἀτομικὴ προσπάθεια, χωρὶς ἀναφορὰ στὴν παρουσία καί βοήθειά Του μέσῳ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, ὅσο καί ἂν προέρχεται ἀπὸ ἀγαθὴ πρόθεση, ὅταν ἐπιμένει νά εἶναι ἀποκλειστικά ἀνθρώπινη, «οὐδὲν ὠφελεῖ»³.

Γι' αὐτὸ καί στὸν ἀγῶνα γιά ἐπανευαγγελισμό, ἐπανακατήχηση καί ἀνάκτηση τῆς κοινότητας-ἐνορίας, ὀφείλουμε νά προσέξουμε, ὥστε νά μὴ χάσουμε τὸν ἀληθινὸ μας στόχο, πού εἶναι ἡ

σχέση τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Χριστό. Αὐτή τή σχέση εἶναι ἀνάγκη νά διακονήσουμε οἱ ποιμένες (ἐπίσκοποι καί πρεσβύτεροι) καί ὄχι νά ἐγκλωβίζουμε τούς ἀνθρώπους σέ μία σχέση ἀποκλειστικότητας μέ μᾶς τούς ἴδιους. Ὅφειλουμε νά παραπέμπουμε διαρκῶς στόν Χριστό, καί ὄχι, «γοπεύοντας» τούς πιστούς, νά γινόμαστε ἐμεῖς τό κέντρο τῆς ζωῆς τους. Σήμερα, ἴσως περισσότερο ἀπό ποτέ, ὑπάρχει ὁ σοβαρός κίνδυνος, τό ἀγώνισμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας καί τῆς θεοφιλοῦς ὑπακοῆς νά ὑποσκάπτεται ἀπό τήν ψυχολογική ἐξάρτηση καί τόν κακοποιό «ὀπαδισμό». Καί ὁ πνευματικός ζῆλος τοῦ ποιμένα νά διαστρέφεται σέ διανοητικό ἢ καί συναισθηματικό ζηλωτισμό καί νά καταλήγει νά ἐπιδιώκει τή θεολογική «καθαρότητα», μέ ἐξουσιαστικές ὁμως μεθόδους, ὀδηγώντας ἀτυχῶς ἀνθρώπους, κυρίως νέους, σέ τραυματικές ἀντιφάσεις.

Σέ ὅλα αὐτά συντελεῖ καθοριστικά καί ἡ σημερινή τεχνολογική πρόοδος, ἡ ὁποία -δυστυχῶς- στή χειρότερη μορφή της, τή «μαγεία» τῆς εἰκόνας καί τήν ὀλέθρια ἐπίδραση τῶν ψευδαισθήσεων, ἔχει κατακλύσει καί τόν ἐκκλησιαστικό χῶρο. Ἡ «πρόοδος» αὐτή ὑποθάλλει τήν αὐτοπεποίθηση, τήν ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία καί ἐνισχύει τό αἶσθημα τῆς αὐτάρκειας, μέ ἀποτέλεσμα ὁ ἄνθρωπος νά στρέφεται στίς δικές του δυνάμεις, στόν ἑαυτό του, νά γίνεται «φίλαυτος». Τό περιεχόμενο τῆς φιλαυτίας εἶναι ἡ ἄρνηση τῆς ἔμπρακτης συνεργασίας μέ τόν Θεό, ἡ ὁποία μεταφέρεται καί ἀπέναντι στόν συνάνθρωπο καί τήν κτίση. Ἰδιαιτέρως στήν ἐποχή μας, ἡ φιλαυτία αὐτή μᾶς ὀδηγεῖ, ὀλοένα καί περισσότερο, στόν θρησκευτικό ἀτομοκεντρισμό.

Ἐρχονται ὁμως κάποτε πικρές δοκιμασίες, γιά νά μᾶς ἐπαναφέρουν στή συνείδηση τῆς ἀνθρώπινης ἀνεπάρκειας καί, κατὰ συνέπεια, στήν προσφυγή μας στόν Θεό, τή μόνη πραγματική πηγή ἀλήθειας καί δύναμης.

Βεβαίως, ἡ σχέση μας μέ τόν Θεό εἶναι καί προσωπική. Ὁ καθένας μας πιστεύει καί ἐκδηλώνει τήν πίστη του προσωπικά, ὅπως κατεξοχὴν προ-

σωπικός εἶναι καί ὁ βαθμός τῆς πίστεως καί τῆς πνευματικῆς προόδου. Ὡστόσο, ὅπως ξεκάθαρα φανερώνεται μέσα ἀπό τήν ἐκκλησιαστική μας παράδοση, ἡ σωτηρία δέν εἶναι ἀτομικό γεγονός, ἀλλά ἐκκλησιαστικό.

Ἡ σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας πραγματώνεται στήν Ἐκκλησία καί σέ σχέση μέ Αὐτήν γιατί ὑπερβαίνει τίς δικές μας ἀτομικές δυνάμεις καί τήν πεπτωκυῖα ἀνθρώπινη φύση μας. Μόνο ἐκ Θεοῦ καί σὺν Θεῷ μποροῦμε νά προχωρήσουμε.

Ὁ ἐπανευαγγελισμός, ἡ ἐπανακατήχηση καί ἡ συγκρότηση τῶν νέων κοινοτήτων θά γίνεῖ μόνο ὅταν στραφοῦμε πρὸς τόν Θεό προσευχόμενοι, ἐργαζόμενοι καί κοπιάζοντες. Ὅταν φανερώσουμε μέ τή δική μας ζωή, τήν ἀξία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τρόπου ζωῆς, ὅπως αὐτός βιώνεται γνήσια στό Εὐαγγέλιο καί τήν ζωή τῶν Ἁγίων μας καί ὅπως ἀναδεικνύεται μέσα ἀπό τό εὐχαριστιακό, τό ἀσκητικό καί κοινοτικό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀδελφοί μου καί παιδιά μου,

Δέν ἐπιθυμῶ νά σᾶς κουράσω περισσότερο. Ἄλλωστε, ὅλοι μας ἀναμένουμε μέ πολύ ἐνδιαφέρον νά ἀκούσουμε τίς εἰσηγήσεις τῶν ὀρισθέντων ἐκλεκτῶν εἰσηγητῶν καί τά πορίσματα τοῦ Συνεδρίου, τά ὁποῖα ἐπιθυμοῦμε νά ἀξιοποιηθοῦν σέ κάθε ἐπίπεδο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί λειτουργίας καί σᾶς διαβεβαιώνουμε ὅτι θά ἐργαστοῦμε πρὸς αὐτό τόν σκοπό.

Ἐπιτρέψτε μας μόνο, τελειώνοντας, νά ἐκφράσουμε τίς εὐχαριστίες καί τόν δίκαιο ἔπαινό μας πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κοπίασαν γιά νά εἴμαστε σήμερα ἐδῶ ὅλοι μας:

- Τά μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἰδιαίτερος τούς τρεῖς ἀδελφούς Ἀρχιερεῖς Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα καί Φθιώτιδος κ. Συμεών, πού ἀνέλαβαν τήν ὅλη διοργάνωση, μέ τήν πρόθυμη συνεργασία τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἐπισκόπου Ὁρεῶν κ. Φιλοθέου.

• Τόν Γραμματέα τοῦ Συνεδρίου π. Ἀντώνιο Καλλιγέρη καί τούς συνεργάτες του ἀπό τό Ἰδρυμα Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, γιά τόν συντονισμό καί τήν ὑποστήριξη τοῦ Συνεδρίου.

• Τούς ἐκλεκτούς εἰσηγητές καί μαζί μ' αὐτούς καί τά «ἀριστίνδην» μέλη τῶν ομάδων ἐργασίας γιά τόν κόπο καί τήν ἀγάπη τους.

• Τόν Γενικό Διευθυντή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Μητροπολίτη Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο γιά τί χορηγία τῶν προγραμμάτων, ἀφισῶν, προσκλήσεων, βιβλίων καί λοιπῶν ἀπαραιτήτων.

• Τόν Διευθυντή τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου π. Νικόδημο Φαρμάκη καί τούς συνεργάτες του, οἱ ὅποιοι ἀνέλαβαν τήν προμήθεια τῶν ἀναγκαίων γιά τό Συνέδριο.

• Τόν Διευθυντή τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ κ. Ἀλέξανδρο Κατσιάρα, γιατί ἡ Ἐπικοινωνιακή καί Μορφωτική Ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας ἀνέλαβε τί χορηγία ἐκδόσεως τόσο τῆς ὁμιλίας τοῦ Μητροπολίτου Σάμου κ. Εὐσεβίου, ὅσο καί τῶν Πρακτικῶν τῶν προηγουμένων Συνεδρίων.

• Τόν κ. Γεράσιμο Φωκᾶ, ἰδιοκτήτη τοῦ Ξενοδοχείου, στό ὁποῖο βρισκόμαστε καί τούς συ-

νεργάτες του, διότι, κατόπιν παρακλήσεως τῆς Διοικούσης τίν Ε.Κ.Υ.Ο. Ἐπιτροπῆς, ἀνέλαβε τί δωρεάν φιλοξενία τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου καί τῶν συνέδρων καί μάλιστα ὡς δῶρο γιά τά ὀνομαστήριά μου. Νά τόν εὐλογεῖ ὁ Θεός πάντοτε!

• Τίς ἐκδόσεις «Ἐν Πλῶ» γιά τί χορηγία βιβλίων τους πρὸς ὅλους τούς Συνέδρους.

• Καί, τέλος, ὄλες καί ὄλους, τά στελέχη τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐργάτες τοῦ εὐαγγελισμοῦ καί τῆς κατήχησης, εὐχόμενος νά ἀξιοποιήσετε στήν ὀργάνωση τοῦ ἔργου σας, κυρίως τοῦ ἐνοριακοῦ, ὅσα θά ἀκούσετε καί θά συζητήσετε καί ὅσα, κατόπιν αὐτῶν, θά ἀποφασίσει ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐλογῶ καί παρακαλῶ τόν Θεό νά σᾶς χαριτώνει καί νά στηρίζει τί διακονία σας.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. *Ματθ.* 18, 20.
2. Ἀγ. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Περὶ μετανοίας*, λόγος ν'.
3. *Ματθ.* 27, 24.

Καταληκτική Όμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου
στό Συνέδριο μέ τίτλο: «Ὁργάνωση τῆς Ἑνορίας
καί Ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν»
(Ἀθήνα, 16 Ἰουνίου 2023)

Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί,
Ἀγαπητές καί ἀγαπητοί Σύεδροι,

Ἀκούγοντας καί διαβάζοντας ὅλα αὐτά τά χρήσιμα συμπεράσματα καί τίς προτάσεις, τά ὅποια ἀνέγνωσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος καί συνήχθησαν ἀπό τίς Ὅμαδες Ἐργασίας πού συγκροτήσατε μετά τίς ἐκλεκτές εἰσηγήσεις τῶν Σεβασμιωτῶν ἀδελφῶν Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, Φθιώτιδος κ. Συμεών, τῶν πατέρων Θεοδοσίου Μαρτζούχου καί Γεωργίου Μίλκα, τῆς πρεσβυτέρας Ἀγγελικῆς Καριώτογλου καί τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Νικολάου Τσιαδήμου, ἐπιθυμῶ νά σᾶς εὐχαριστήσω καί νά σᾶς ἐπαινέσω γιά τόν κόπο σας.

Ὅφειλῶ, ταυτόχρονα, νά σᾶς διαβεβαιώσω γιά τήν περαιτέρω κοινή μας ἐργασία καί προσπάθεια, ὥστε αὐτές οἱ προτάσεις νά μὴ μείνουν ἀποτυπωμένες μόνο στό χαρτί, ἀλλά νά ἀρχίσουν νά ἐφαρμόζονται στήν πράξη μέσα στήν ἐκκλησιαστική μας ζωή. Ἄλλωστε, αὐτή ὑπῆρξε καί ἡ βούληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου κ. Εὐσεβίου, ὅσο καί τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅταν ἀποφάσισε τήν πραγματοποίηση τοῦ Συνεδρίου.

Ἡ Ἐκκλησία εὐαγγελίζεται τή σωτηρία, ὅταν συμπορεύεται μέ τούς ἀνθρώπους, ὅταν μοιράζεται καί ἀποδέχεται τίς ἐρωτήσεις καί τίς ἀμφι-

βολίες τους, ὅταν μπορεῖ νά διαλέγεται ὄχι μόνο μέ τούς ἄλλους, ἀλλά καί μέ τόν Ἐαυτό Της, τά μέλη Της καί νά ἀναζωπυρώνει ἔτσι τό ἐκ Θεοῦ χάρισμά Της.

Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἰσχύς, ὑπεροχική ἐξουσία, πού κοιτάζει τόν κόσμο ἀπό ἀπόσταση καί μέ αὐτάρκεια. Γιατί ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ἡ κεφαλή Της, δέν ἔμεινε κλεισμένος στό μεγαλεῖο τῆς Θεότητός Του, ἀλλά προσέλαβε τόν ἄνθρωπο. Καί ἡ Ἐκκλησία, λοιπόν, ὀφείλει νά προσλάβει τόν κάθε ἄνθρωπο καί νά τόν ὀδηγήσει στόν Χριστό μέ τή χαρά τοῦ Εὐαγγελίου καί τή ζωή πού Ἐκεῖνη ἐπαγγέλλεται, ἀλλά καί τά μέλη Της ἀγωνίζονται νά πραγματώνουν στήν καθημερινότητά τους.

Γι' αὐτό ἀπαιτεῖται νά μὴν ὀμφαλοσκοποῦμε! Νά μὴ μένουμε στήν εἰκόνα καί τίς ψευδαισθήσεις τῆς. Νά ἀσχοληθοῦμε ἀληθινά μέ τήν πραγματική ζωή τῶν ἀνθρώπων· τίς πνευματικές τους ἀνάγκες, τίς ἀγωνίες τους, τίς προσδοκίες τους. Ἡ οὐσία τῆς ἀποστολῆς μας παραμένει πάντοτε ἡ προσέγγιση τοῦ πλανηθέντος προβάτου, ἀκόμη κι ἂν αὐτό σήμερα δέν φαίνεται νά εἶναι μόνο τό ἓνα, ἀλλά πολύ περισσότερα. Ἄς μοιραστοῦμε μαζί τους τίς χαρές καί τίς λύπες τους. Ἐτσι θά εἴμαστε μιά «ζωντανή πηγὴ» ἐλπίδας στή ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, εὐαγγελιζόμενοι τή χαρά καί τήν ἐλευθερία τοῦ Εὐαγγελίου.

Κι αὐτό ἀσφαλῶς δέν θά γίνεῖ μέσα ἀπό κουραστικούς μονολόγους ἀπό θέση ἐξουσίας, διαρκῶς καταγγελτικούς καί ἐνοχοποιητικούς. Οὔτε

μέ λόγια πού διακρίνονται είτε από στεῖρο θρησκευτικό ἠθικισμό είτε ἐπικαλοῦνται τό συναίσθημα καί τίς ψυχολογικές ἀνθρώπινες διεργασίες, καλλιεργώντας μιὰ μαγική καί, ἐν τέλει, ἐξωτερική ἀντίληψη γιά τήν πίστη, ἡ ὁποία δέν ἔχει καμία σχέση μέ τήν ἀληθινή ζωή πού προσφέρει ὁ Χριστός.

Τό παρόν Συνέδριο, ὡς γεγονός ἰδιαίτερο καί σημαντικό στή συνοδική λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μᾶς ἔδωσε μηνύματα, ἀφορμές, δύναμη, σήμανε ἕνα πραγματικό «ἐγερτήριο

σάλπισμα», ὥστε νά ἐπανευαγγελιστοῦμε τή σωτηρία τοῦ κόσμου καί νά ὀργανώσουμε ἐκ νέου τήν ἐνοριακή μας ζωή.

Εὐχαριστῶ καί συγχαίρω ὅλους ἐκείνους πού βοήθησαν καί θέλω νά σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι σήμερα δέν πραγματοποιοῦμε τί λήξη ἑνός συνεδρίου, ἀλλά τήν ἀρχή μιᾶς νέας προσπάθειας γιά οὐσιαστική ποιμαντική ἐργασία καί ἄνοιγμα πρὸς τόν κόσμο.

Σᾶς εὐχαριστῶ!

*«Ἡ κατά Θεόν λύπη κατά τόν Ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο»
Ὅμιλία εἰς τόν Συνοδικόν Ἑσπερινόν
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Κόρινθον
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Συμεών
(28.6.2023)*

*ἡ γάρ κατά Θεόν λύπη μετάνοιαν
εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται·
ἡ δέ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται
(Β΄ Κορ. 7, 10)*

Λόγος παύλειος αὐτός ὁ λόγος, ἀπό τό 7ο κεφάλαιο τῆς δεύτερης ἐπιστολῆς του πρὸς τοὺς Κορινθίους ἀδελφούς μας, καί μέσα ἀπό τόν Κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης, πρὸς τήν Ἐκκλησία μας ὁλόκληρη, πρὸς τόν κάθε ἕνα καί τήν κάθε μία ἀπό ἐμᾶς ἀνεξαιρέτως.

Λόγος ζωντανός καί ἐπίκαιρος. Λόγος καιρῖος, παρηγορητικός, παρακλητικός, ἐπιστηρικτικός. Μία πυξίδα γιά τήν κατανόηση πειρασμῶν, δοκιμασιῶν, θλίψεων καί παθημάτων τοῦ παρόντος βίου. Ἕνας πλοηγός μετανοίας, ἕνας δείκτης γιά τό πῶς μπορεῖ ἡ μετάνοια καί ἡ ἀναγέννηση νά ἀνθήσει ἀκόμη καί μέσα στά πύθια μισοπίστων καί σκληροτράχηλης καθημερινότητας. Μία παράδοση πρόκληση γιά τό πῶς ἡ δυσκολία μπορεῖ νά γίνει εὐκαιρία, τό ἐμπόδιο νά γίνει δυνατότητα, τό σκοτάδι νά γίνει ἔξοδος στό φῶς.

Λόγος ἐνθάρρυνσης καί αἰσιοδοξίας γιά κάθε ἄνθρωπο θλιμμένο, πονεμένο, ἀπογοητευμένο, δυσκολεμένο. Γραμμένος ὄχι ἀπό κάποιο βελούδινο χέρι, ὄχι ἀπό κάποιο βολεμένο κουλτουριάρη αὐτοῦ τοῦ κόσμου οὔτε ἀπό κάποιον γραφικό θρησκευόμενο οὔτε ἀπό κάποιον πού εἶχε λύσει τά προβλήματά του καί πολλῶν δέ μᾶλλον ἀπό κάποιον ἰσχυρό καί δυνατό αὐτῆς τῆς μάταιης ζωῆς.

Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος κατέθεσε τοῦτο τόν λόγο μέ τήν γραφίδα τῶν δακρῶν καί τῶν

στεναγμῶν, μέ τό μελάνι τοῦ ἰδρωτός καί τοῦ αἵματος, τῶν κόπων καί τῶν μαρτυριῶν.

Τέτοια ἄλλωστε εἶναι ἡ ἀποστολική διδαχή, ἡ διδαχή αὐτῶν τῶν «ἐπιθανατίων» καί «μωρῶν διὰ Χριστόν», πού τολμοῦν νά ἀπευθυνθοῦν στήν οἰκουμένη «ὡς ἀσθενεῖς καί ὄχι ὡς ἰσχυροί, ὡς ἄτιμοι καί ὄχι ὡς ἔνδοξοι, πεινώντες, διψῶντες, γυμνεύοντες, κολαφιζόμενοι, ἀστατοῦντες, κοπιῶντες ταῖς ἰδίαις χερσί, λοιδορούμενοι, διωκόμενοι, βλασφημούμενοι, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου» (Α΄ Κορ. 4, 9-14)..

Αὐτός, πού ἔρχεται σήμερα νά φωτίσει τήν λύπη μας καί νά μᾶς προσφέρει κριτήριο ζωῆς, γιά νά τήν διαχειριστοῦμε, εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος ὡς Θεοῦ διάκονος πορεύθηκε «ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις» (Β΄ Κορ. 6, 5-6).

Ἔρχεται νά μᾶς προσφέρει μέσα στήν πτωχεία μας τόν θησαυρόν τῆς κατά Θεόν λύπης, «ὄν ἔχομεν ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολή τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ Θεοῦ καί μὴ ἐξ ἡμῶν, ἐν παντί θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καί ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ» (Β΄ Κορ. 4, 7-11).

Ἡ κατά Θεόν λύπη καλλιεργεῖται μόνο μέ τήν ἐν Χριστῷ ζωή. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή ἀκόμη καί τά πιά λυπηρά αὐτοῦ τοῦ κόσμου τά μεταποιεῖ σέ αἷτια χαρᾶς.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος προσεγγίζοντας ἐρμηνευτικά τά παθήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου σταλάζει βάλσαμο μέσα μας καί μᾶς προτρέπει:

«Κι ἐμεῖς λοιπόν, ὅταν παθαίνουμε κάτι γιά τόν Χριστό, πρέπει ὄχι μόνο νά τό ἀντιμετωπίζουμε μέ γενναιοῦτητα, ἀλλά καί νά χαιρόμαστε. Καί ὅταν νηστεύουμε, νά σκιρτοῦμε ἀπό χαρά σάν νά διασκεδάζουμε. Ὅταν βριζόμαστε, νά χορεύουμε σάν νά μᾶς ἐπαινοῦν. Ὅταν δαπανοῦμε, νά φαινόμαστε σάν νά κερδίζουμε. Ὅταν δίνουμε στους φτωχοῦς, νά νομίζουμε ὅτι παίρνομε. Γιατί, ἐκεῖνος πού δέν δίνει μέ τέτοια διάθεση, δέν θά δώσει εὐκολα. Γιά κάθε ἀγαθοεργία, ὄχι μόνο γιά τήν ἐλεημοσύνη, δέν θά πρέπει νά σκέπτεσαι τίς πίκρες τοῦ ἀγῶνα, ἀλλά τήν γλυκύτητα τῶν ἐπάθλων, καί πρό πάντων τήν αἷτια τῶν ἀγῶνων, τόν Κύριό μας Ἰησοῦ».

Ὁ Παῦλος, ἄν καί καθημερινά κοπίαζε, χαιρόταν καί σκιρτοῦσε ἀπό ἀγαλλίαση, ἐνῶ οἱ σημερινοί, πού οὔτε στά ὄνειρά τους ὑποφέρουν κάτι ἀπό αὐτά, θλίβονται καί θρηνοῦν, γιά κανένα ἄλλο λόγο, παρά γιά τό ὅτι δέν ἔχουν φιλοσοφημένη σκέψη. Γιατί, πές μου σέ παρακαλῶ, γιατί θρηνεῖς; Ἐπειδή εἶσαι φτωχός καί δέν ἔχεις τά ἀναγκαῖα; Λοιπόν, γι' αὐτό πρέπει νά θρηνεῖς περισσότερο, ὄχι γιατί κλαῖς, ὄχι γιατί εἶσαι φτωχός, ἀλλά γιατί εἶσαι μικρόψυχος· ὄχι γιατί δέν ἔχεις χρήματα, ἀλλά γιατί δίνεις τόση σημασία στά χρήματα.

Καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀπέθνησκε Παῦλος, καί οὐκ ἔκλαιεν, ἀλλά καί ἔχαιρε· λιμῶ ἐμάχετο διηνεκεῖ, καί οὐκ ἤλγει, ἀλλά καί ἐκαλλωπίζετο.

Κάθε μέρα πέθανε ὁ Παῦλος καί δέν ἔκλαιε, ἀλλά χαιρόταν· κάθε μέρα πάλευε μέ τήν πείνα, καί δέν πονοῦσε, ἀλλά παρουσιαζόνταν χαρούμενος καί ὁμορφος (Αγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλία IB' εἰς τήν Β' Κορινθίους*).

Ἔρχεται λοιπόν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος νά μᾶς προσφέρει νόημα ἀκόμη καί στήν κατῆφεια μας, στή μελαγχολία μας, στή θλίψη μας.

Τό νόημα αὐτό εἶναι ἡ μετάνοια. Ἡ ἀλλαγί δηλαδή τοῦ τρόπου τοῦ βίου. Ἡ μετάβαση ἀπό ἕναν ἀποτυχημένο ἐγωιστικό καί ἀτομοκρατικό τρόπο ζωῆς, στήν ζωή τοῦ Χριστοῦ. Μετάνοια σημαίνει ἀκόμη καί μέσα στήν πιά ὀδυνηρή μας λύπη νά μποροῦμε νά ποῦμε μέσα μας τό τοῦ Παύλου: «*ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν*» (Α' Κορ. 2, 16).

Λύπη κατὰ Θεόν, καί λύπη κατὰ κόσμον. Δύο ἐκ διαμέτρου διαφορετικοί δρόμοι.

Ὁ πρῶτος δρόμος «*εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται*» ὁ δεύτερος δρόμος «*θάνατον κατεργάζεται*». Ἐπιλογές καίριες γιά τή ζωή μας, γιά τήν εὐτυχία μας, γιά τό ἐγκόσμιο ἀλλά καί γιά τό οὐράνιο αἰώνιο μέλλον μας.

Γι' αὐτό θά τολμήσει νά μᾶς διδάξει ὁ Ἱερός Χρυσόστομος:

«*οὐ πανταχοῦ χαλεπὸν λύπη, ἀλλ' ὅταν κατὰ κόσμον γίνηται*».

Δέν εἶναι πάντοτε ἐπιζήμια ἡ λύπη, παρά μόνο ὅταν εἶναι ἐγκόσμια.

«*Ἄλλ' οὐχ ἡ κατὰ Θεόν λύπη τοιαύτη*».

Δέν εἶναι ὅμως τέτοια, ἐπιζήμια, ἡ κατὰ Θεόν λύπη (Αγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου *Ὁμιλία IE' εἰς τήν Β' Κορινθίους*)

Ἡ κατὰ Θεόν λύπη, ἡ πνευματική λύπη κατὰ τούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι λύπη δημιουργική.

Εἶναι ἡ λύπη πού μᾶς προκαλεῖ ἡ ἐπίγνωση τῆς ἁμαρτωλότητάς μας, ἡ ἔντιμη ἀναγνώριση τῆς ἀποτυχίας μας νά ἀρέσουμε στόν Θεό καί νά ἀναπαύουμε τήν εἰκόνα Του, τόν συνάνθρωπό μας, τόν ἀδελφό μας.

Ἡ κατὰ Θεόν λύπη εἶναι ἄμεσα συνυφασμένη μέ τήν εὐθύνη καί τήν ἐλευθερία.

Ἡ κατὰ Θεόν λύπη δέν εἶναι ἦττα, εἶναι δύναμη, εἶναι παλικάρια, εἶναι ἀνδρεία. «*Προθάλαμο τοῦ παραδείσου*» τήν ὀνόμασε ὁ Ὅσιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος.

«*Πνευματικό μέλι*» τήν ὀνομάζει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τή σωτηριώδη αὐτή λύπη τονίζοντας ὅτι σέ αὐτόν πού ἔχει τραυματισμένη τήν γλῶσσα του τό μέλι πού θά τοῦ δώσουμε θά τοῦ φανεῖ πικρό, ἐνῶ ὅταν θεραπευθεῖ τό

τραῦμα του, θά αισθανθεῖ τότε τήν γλύκα τοῦ μελιού.

Ὅσο καί ἂν τό σύγχρονο life style, ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς δυστυχῶς ἀπωθεῖ μέ βία τή δημιουργική αὐτογνωσία, τήν εἰλικρινῆ αὐτοκριτική καί τή διαρκῆ μετάνοια, ὅσο καί ἂν ἐπιλέγει ἀπό τή μία νά διαφημίζει καθημερινά τό κακό, τήν ἀποτυχία, τό ἔγκλημα κάθε μορφῆς, νά δείχνει ἀπό τή μία ὅτι σοκάρεται καί ὅτι τρομάζει μπροστά στήν παντοδυναμία τοῦ πονηροῦ, νά ὁμολογεῖ ὅτι ὁ κόσμος ὅλος «ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται» (Α΄ Ἰωάννου 5,19), παρά ταῦτα ὅμως νά δείχνει συγχρόνως ὅτι ἀρνεῖται νά ἀνταποκριθεῖ στό διαρκές κάλεσμα τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης, στό κάλεσμα τῶν Προφητῶν, στό κάλεσμα τοῦ Προδρόμου, στό κάλεσμα τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ μας: Μετανοεῖτε! Μετανοεῖτε! Μετανοεῖτε!

Αὐτό εἶναι τό κάλεσμα καί τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: Μετανοεῖτε!

Αὐτό ζήτησε ἀπό τούς Κορινθίους τῆς ἐποχῆς του, αὐτό ζητᾶ ἀπό τούς Κορινθίους τοῦ σήμερα, αὐτό ζητᾶ ἀπό τόν χριστιανό τοῦ σήμερα, ἀπό τόν ἄνθρωπο τοῦ σήμερα.

Αὐτό μᾶς τονίζει ὁ Ἀπόστολος καί κήρυκας τῆς μετανοίας Παῦλος.

Ὁ κόσμος δέν ἀλλάζει μέ τήν ἐγκόσμια λύπη, μέ ψυχολογική καί μέ συναισθηματική λύπη.

Χόρτασε ἡ ἀνθρωπότητα ἀπό κροκοδείλια δάκρυα, ἀπό κατηφείς διαπιστώσεις, ἀπό ἐνοχικές μεταβιβάσεις εὐθυνῶν.

Τόσο ὡς ἄνθρωποι ὅσο καί ὡς κοινωνία χρειάζομαστε ἐπειγόντως τήν κατά Θεόν λύπη, πού πολύ ἀπλά σημαίνει:

Ἐναγωρίζουμε τήν ἀποτυχία μας.

Ὁμολογοῦμε τά χάλια μας.

Ἀναλαμβάνουμε τίς εὐθύνες μας.

Ἀλλάζουμε σήμερα: μυαλό, νοοτροπία, προ-αίρεση, λογισμό, πρακτική.

Μετανοοῦμε κάθε μέρα.

Ἐπιστρέφουμε στήν Ἐκκλησία.

Ἐπιλέγουμε τήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Αὐτή εἶναι ἡ πρόταση ζωῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Αὐτό προτείνει στόν ἄνθρωπο τοῦ σήμερα καί ἡ Ἐκκλησία μας.

Τό μήνυμα τῆς μετάνοιας στέλνει καί σήμερα ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό ἐδῶ, ἀπό τήν ἀποστολική Κόρινθο, πρὸς πᾶσα κατεύθυνση.

Μᾶς καλεῖ ὅλους σέ μετάνοια «εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον». Ἀμήν.

«Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ χειραγωγός τῆς Ἑλλάδος
στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ».
Ὁμιλία κατά τόν Πανηγυρικό Ἑσπερινό
ἐπί τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀπ. Παύλου
ὑπό τοῦ Ἀρχιμ. Σεραπίωνος Μιχαλάκη, Ἀ Γραμματέως
τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Ι. Ν. Ἁγίου Παύλου ὁδοῦ Ψαρῶν, Ἀθηνῶν, Τρίτη 28 Ἰουνίου 2023)

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομε, Συνοδικέ Σύνεδρε, Ἐκπρόσωπε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες

Ἀγαπητοί Πατέρες καί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ συνεχόμενοι¹ καί ὑπό τῆς μορφῆς τοῦ μακαρίου Παύλου θελγόμενοι, τόν οὐρανοβάμονα, τόν χριστοκίρκα, τόν θεῖο Παῦλο ἔχοντας «ἐν πνεύματι» ἐν μέσῳ ἡμῶν, ὡς φωτειδῆ ἀστέρα ὁδηγοῦντα στήν γνώση τοῦ Χριστοῦ, τόν διδάσκαλό μας, αὐτόν προβάλλουμε σήμερα, μέ σκοπό, ἐπ' ἀφορμῇ τῆς τελουμένης λαμπρᾶς καί θεοτιμίτου ἑορτῆς τῆς ἱερᾶς Αὐτοῦ μνήμης, νά δρέψουμε πρὸς ψυχική τροφοδοσία πάντων ἡμῶν τοὺς εὐχύμους καρπούς ἐκ τοῦ ἀγλαοκάρπου δένδρου τῆς ζωῆς τοῦ οὐρανοπολίτου Παύλου.

Ὡς ἐκ τούτου, εὐγνωμονῶ νῆκως τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμο, διότι ἐν ἀγάπῃ πατρικῇ ἐπέτρεψε νά μετάσχω τῆς ἱερᾶς ταύτης πανηγύρεως καί εὐδόκησε νά ἀναθέσει στήν ἀδυναμία μου τό ἐγκώμιο τοῦ Δυνατοῦ Παύλου.

Στό πνευματικό τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ στερέωμα, ὡς ἀστήρ φωτοφόρος, ὡς τπλαυγής

φάρος, λάμπει καί ἀκτινοβολεῖ αἰωνίως ὁ θεϊότατος Παῦλος, ὁ φλογερός Ἀπόστολος, ὁ μέγας θεοκίρκα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί σωτηρίας.

Καί ἐμεῖς, ὡς τέκνα φωτόμορφα τῆς πρεσβυγενοῦς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τίν ὁποία ὁ ἴδιος ἴδρυσε, στερέωσε, καθαγίασε καί εὐεργέτησε, συνελθόντες εὐλαβῶς στόν περικαλλῆ αὐτόν Ἱερό Ναό, μεταδίδουμε τό ὑπέρλαμπρο φῶς τῆς ἐν Χριστῷ θείας ἀπολυτρῶσεως, τιμοῦμε καί πάλι σήμερα ἀξιοχρέως τίν ἱερά αὐτοῦ μνήμη καί δοξολογοῦμε ἐκ κέντρου ψυχῆς τόν ἐν Τριάδι Θεό, ὑμνολογοῦντες καί γεραίροντες τόν ὑπερένδοξο τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά καί τῆς Οἰκουμένης Ἀπόστολο.

Ὁ Ἱερός Χρυσόστομος στήν πρώτη ἀπό τίς ἐπτὰ ἐγκωμιαστικές ὁμιλίες του πρὸς τόν Ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο γράφει, συμπυκνώνοντας τά περὶ τοῦ θείου Ἀποστόλου ἐγκώμια, τά ἐξῆς χαρακτηριστικά ἀνθύλλα: «Ὁὐκ ἂν τις ἀμάρτοι λειμῶνα ἀρετῶν καί παραδείσον πνευματικὸν καλέσας τὴν Παύλου ψυχὴν· οὕτω πολὺ μὲν ἦνθι τῇ χάριτι, ἀξίαν δέ τῆς χάριτος ἐπεδείκνυτο τῆς ψυχῆς τὴν φιλοσοφίαν. Ἐπειδὴ γὰρ σκεῦος ἐκλογῆς γέγονε καί καλῶς ἑαυτὸν ἐξεκάθηρε, δαφιλῆς ἢ τοῦ Πνεύματος ἐξεχύθη εἰς αὐτὸν δωρεά. Ὅθεν ἡμῖν καί τοὺς θαναταστοὺς ἔτεκε ποταμούς, οὐ κατὰ τὴν τοῦ παραδείσου πηγὴν τέσσαρας μόνους, ἀλλὰ πολλῶ πλείους καθ' ἑκάστην ῥέοντας τὴν ἡμέραν, οὐ τὴν γῆν ἄρδοντας, ἀλλὰ τὰς

τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς εἰς καρπογονίαν ἀρετῆς διεγείροντας»².

Στό πρόσωπο τοῦ κορυφαίου αὐτοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ὀνομάσθηκε «ὁ Πρῶτος μετὰ τόν Ἔνα», ὁ Πρῶτος μετὰ τόν Ἐνανθρωπίσαντα Υἱό τοῦ Θεοῦ, συγκεντρώθησαν, σάν μία χρυσῆ δέσμη, ἀναρίθμητα θεῖα χαρίσματα. Ὁ πρῶτον ἀπηνῆς διώκτης τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος συνευδόκησε στόν λιθοβολισμό τοῦ πρώτου χριστιανοῦ μάρτυρα, τοῦ Διακόνου Στεφάνου, ἀναδεικνύεται διά τῆς ἐπεμβάσεως καί τῆς κλήσεως τοῦ Ἰησοῦ ὁ κατ' ἐξοχὴν κήρυκας, διδάσκαλος καί Ἀπόστολος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Μοναδικό καί συνεχές κίνητρο τῆς καταπληκτικῆς δράσεως τοῦ Ἀποστόλου στό ἔργο τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος καί τῆς ἰδρύσεως Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξε αὐτό ἀκριβῶς τό γεγονός τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστοῦ σέ αὐτόν κατά τήν πολεμική του πορεία πρὸς τήν Δαμασκό, ὅπου ἡ τύφλωσι τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Παύλου «*φωτισμός γέγονε τῆς Οἰκουμένης*». Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ὁ ἐμφανισθεὶς σέ αὐτόν Κύριος τόν προεχείρισε «*ὑπηρετήν καί μάρτυρα*»³ τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς ἀθάνατης ἀλήθειάς Του.

Τότε, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀνῆλθε μέχρι «*τρίτου οὐρανοῦ*»⁴ καί γεύθηκε τήν οὐράνια παραδεισιακή εὐδαιμονία. Ἐκτοτε διά συνεχοῦς ἀγῶνος ἀνεγεννήθη σέ νέα προσωπικότητα, «*ἐν ἧ ἔζη ὁ Χριστός*». Ἰσχυροποιοῦνταν κάτω ἀπό τήν προστατευτική δύναμη τοῦ Ἀναστάτου Χριστοῦ, ἐνῶ ἡ καρδιά του, ἡ ὁποία φλεγόταν ἀπό ὑπερβάλλουσα ἀγάπη πρὸς τόν Ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ, περί τοῦ Ὁποίου ἔλεγε: «*Χριστῶ συνεσταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός*»⁵, ἐφοδίαζε τόν μέγα καί αἰώνιο τοῦτο κήρυκα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὐτή ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία εἶχε καταλάβει ὅλη τήν ὑπαρξή του, τόν γέμιζε ἀπό ἱεραποστολικό ζῆλο πρὸς δόξαν Χριστοῦ.

Ἀπό τότε ἀνεδείχθη, ὅχι ὁ «*ἐλάχιστος τῶν Ἀποστόλων*»⁶, ὅπως χαρακτήριζε ταπεινοφρόνως τόν ἑαυτό του, ἀλλά ὁ «*περισσότερον πάντων*»⁷ τῶν Ἀποστόλων κοπιήσας, ὁ ὁποῖος «*ὡς πτηνὸς τὴν Οἰκουμένην διέδραμε*»⁸, χωρὶς νά ὑπολογίζει οὔτε τούς κόπους, οὔτε καί τούς κινδύνους.

Ἐλαμψε καί θά λάμπει ἐσαεὶ διά τοῦ ἔργου τῆς θεμελιώσεως τῆς ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ λατρείας τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καί τῆς θρησκείας Αὐτοῦ, ἔργο τό ὁποῖο ὁ μέγας Παῦλος ἀνέλαβε νά ἐπιτελέσει καί στήν περιώνυμη πόλη τῶν Ἀθηνῶν.

Στήν περίπτωσι αὐτῆ πόλι, ὁ Παῦλος, «*τό στόμα τοῦ Χριστοῦ*», ὅπως τόν ἀποκαλεῖ ὁ Ἱερός Χρυσόστομος, ἦλθε ὡς πνευματοκίνητη δύναμη, ὡς μεταδότης ἀληθείας, ζωῆς καί φωτός καί προσέφερε ἀφ' ἑνός τήν θεολογία του καί ἀφ' ἑτέρου τήν περί ἀνθρώπου διδασκαλία του.

Ἀλλά μήπως δέν εἶχαν θεολογία οἱ Ἀθηναῖοι; Δέν εἶχαν Θεό καί θρησκεία; Ὁχι! Εἶχαν ὀλόκληρο Πάνθεο. Ὅμως δέν εἶχαν τήν ἀληθινή θρησκεία. Ὁλόκληρη ἡ πόλι τῶν Ἀθηνῶν ἦταν σάν ἓνα δάσος ἀπό ναούς, βωμούς καί ἀγάλματα. Ὁ Πετρῶνιος ἔλεγε σατυρικά ὅτι εἶναι εὐκολότερο νά βρεῖ κανεὶς στήν Ἀθήνα Θεό παρά ἄνθρωπο. Ὁ δὲ Πausanias ἔλεγε ὅτι ἡ εὐσεβεία τῶν Ἀθηναίων ἦταν ἀνώτερη τῆς εὐσεβείας κάθε ἄλλου λαοῦ. Ἡ Ἀθήνα ἦταν, κατά τήν ἔκφρασι τοῦ Ξενοφῶντος, «*ὅλη βωμός, ὅλη θῦμα θεοῖς καὶ ἀνάθημα*».

Ναοὶ μεγαλοπρεπεῖς πρὸς τιμὴν τῶν Ὀλυμπίων θεῶν, εἶδωλα περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι σέ ὅλη τήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα καί βωμοὶ μαρτυροῦσαν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν θρησκευτικότεροι καί εὐλαβέστεροι ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἀπόσπασι αὐτῶν ἀπὸ τήν προγονική τους θρησκεία, καθιστοῦσε τό ἔργο τοῦ ἐκπροσώπου τῆς νέας θρησκείας καθ' ὑπερβολὴν δύσκολο.

Παρά ταῦτα, ὁ μέγας Ἀπόστολος δέν δείλιασε. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ χειραγωγὸς τῆς Ἑλλάδος στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ, ὠπλίσθη μέ τήν «*μάχαιραν τοῦ Πνεύματος*»⁹, περιεβλήθη τόν θώρακα τῆς πίστεως, «*ἀνέλαβε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ*»¹⁰ καί ἀνῆλθε στό βῆμα γιὰ νά βροντοφωνήσει τὴν ἀλήθεια, νά κηρύξει τὴν νέα θρησκεία, τὴν θρησκεία τοῦ πνεύματος καί τῆς ἀγάπης.

Ἀφορμὴ ἔλαβε ἀπὸ τόν βωμό, τόν ὁποῖο δια-

τηροῦσαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τιμὴν τοῦ «Ἀγνώστου Θεοῦ». Ὁ βωμὸς αὐτὸς μαρτυροῦσε τὴ δίψα τῶν Ἀθηναίων γιὰ τὴν γνώση τῆς ἀλήθειας καὶ τὴ δίψα αὐτὴν ἐπιθυμῶντας νὰ ικανοποιήσει ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος, ἀποκάλυψε στοὺς Ἀθηναίους τὸν ἀληθινὸ Θεό, λέγοντας: «Ὁν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν»¹¹.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνῆκαν στὴν τάξη τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν γνῶριζαν καὶ δὲν λάτρευαν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ προσέθεσε ὁ μεγαλορρήμων τῆς ἀληθείας σαλπικτής: «Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενός τις, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα»¹². Ἄπειρος, λοιπόν, ὁ Θεὸς καὶ πανταχοῦ παρὼν. Ἀπὸ Αὐτὸν δημιουργήθηκε ὁ ὄρατός κόσμος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ καὶ τὸν ναό, ὅπου δοξάζεται ἡ σοφία, ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ δεσποτεία Του.

Ὁ Θεὸς τοῦ Παύλου δὲν εἶναι μία ἀφηρημένη ἔννοια, ἀλλὰ μία συγκεκριμένη πραγματικότητα, τὴν ὁποία ἀντικρῶζουμε παντοῦ, καὶ στὰ ἐπουράνια καὶ στὰ ἐπίγεια καὶ στὰ καταχθόνια. «Ἐν Αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν»¹³, διακηρύσσει ὁ Παῦλος γιὰ νὰ δηλώσει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μὲν ὑπερβατικός, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἐνδοκοσμικός· δὲν κινεῖ, δηλαδή, ἔξωθεν μόνον τὸν κόσμο, ἀλλὰ δρᾷ καὶ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ πληροῖ αὐτὸν διὰ τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς δυνάμεώς Του. Ἐκ τοῦ Θεοῦ, συνεπῶς, πηγάζουν τὰ πάντα καὶ ἀπὸ τὸ φῶς Αὐτοῦ ἀκτινοβολοῦν ἐντὸς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς οἱ ἀξίες τοῦ πνευματικοῦ βίου.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ κάνει ὁ Θεὸς τὴν καρδιά μας ναὸ Του καὶ νὰ κατοικήσει σὲ αὐτὴν, χρειάζεται πρωτίστως διόρθωση. Χρειάζεται ἐπιστροφή στὸν Θεό. Αὐτὸ ἀκριβῶς ζήτησε καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, λέγοντας: «Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν»¹⁴. Ζήτησε, δηλαδή, ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους νὰ μετανοήσουν, νὰ ἐγκαταλεί-

ψουν τὰ εἰδῶλα καὶ τὴν εἰδωλολατρικὴ ζωὴ καὶ νὰ πιστέψουν στὸν ἀληθινὸ Θεό.

Αὐτὸς ἦταν ὁ ἀληθινὸς Θεός, τὸν Ὅποῖον κατήγγειλε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Ἀθηναίους, διὰ τῆς ὄντως θείας Δημηγορίας του.

Τὸν μοναδικὸ Αὐτὸν Θεὸ καλοῦμαστε καὶ ἐμεῖς νὰ γνωρίσουμε, ἐάν δὲν Τὸν ἔχουμε γνωρίσει ἀκόμη πραγματικά. Καὶ αὐτὸ μποροῦμε νὰ τὸ καταφέρουμε διὰ τῆς καθαρότητος τῆς διανοίας, ὅπως μᾶς διαβεβαιώνει καὶ ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατήρ, Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρείας, στὸν *Κατὰ Ἑλλήνων* λόγο του: «Ὁ ἄνθρωπος», λέγει, «ἔχει λάβει διὰ τῆς Θείας Χάριτος τὴν δύναμιν, ὅπως διὰ τῆς καθαρότητος τῆς διανοίας ἀνέλθῃ ὑπεράνω τῶν αἰσθητῶν καὶ πάσης σωματικῆς φαντασίας καὶ μετάρσιος γενόμενος ἴδῃ τὸν Θεῖον Λόγον καὶ διὰ τούτου τὸν Πατέρα»¹⁵.

Ἡ ἀνθρωπότητα σήμερα σταμάτησε, ἐν πολλοῖς, νὰ ζεῖ οὐσιώδη ζωὴ, σύμμετρη πρὸς τὴν ἀνώτατη φύση της καὶ αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἀπομάκρυνσή της ἀπὸ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος μᾶς καλεῖ σήμερα: «Ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ»¹⁶.

Ὁ Παῦλος οὐδόλως φείδεται κόπων καὶ θυσιῶν προκειμένου νὰ φέρει εἰς πέρας τὴν ὑπό τοῦ θεοῦ Λυτρωτοῦ δοθεῖσα σὲ αὐτὸν ἀγία ἐντολή. Τὸν βλέπουμε ἄξιο καὶ ἐνθουσιώδη «λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ *Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ*»¹⁷. Τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ ἐπεκταθεῖ. Εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ τὸ οἰκειοποιηθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γιὰ νὰ λυτρωθοῦν. «*Πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῆ Αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*»¹⁸.

Ἄξιοσημείωτο εἶναι ὅτι στή διδασκαλία τοῦ μακαρίου Παύλου ἡ ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωση φέρει καθολικὸ χαρακτῆρα, καθ' ὅσον ὁ Θεὸς «*πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν*»¹⁹. Δὲν ὑφίσταται δηλαδή, κατὰ τὸν Ἀπόστολο, θέμα προσωποληψίας²⁰ παρά τῷ Θεῷ. Ἐνώπιον Αὐτοῦ ἐπικρατεῖ πλήρης ἰσότητα

μεταξύ άνδρα και γυναίκας, φυλής ή γλώσσας²¹. Η δέ ανάγκη της σωτηρίας είναι γενική και όχι μερική.

Η πρόνοια του Θεού, διά μέσου των αιώνων, εργάσθηκε με κάθε τρόπο προς τόν σκοπό αυτό. Αυτό βλέπει ο Παύλος και συμπεραίνει ότι ή Ιστορία της ανθρωπότητας δεν μπορεί να έχει κανένα άλλο νόημα πλίν της έν Χριστώ απολυτρώσεως. Τά πάντα ύπηρετούν τή σωτηρία του ανθρώπου, πού είναι ο μοναδικός σκοπός του Θεού έντός της Ιστορίας.

Μέ τόν τρόπο αυτό, μέ πολλή τέχνη και δεξιότητα, ο Παύλος φθάνει στό κεντρικό σημείο του κηρύγματός του, στό πρόσωπο του Ίησου Χριστού. Ο Θεός, λέει ο Παύλος, «ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἧ μέλλει κρίνειν τήν Οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχών πᾶσιν ἀναστήσας αὐτόν ἐκ νεκρῶν». Η κρίση αυτή, εἶπε, και ή απονομή της παγκόσμιας δικαιοσύνης δεν θά γίνει από κανέναν άλλον παρά από τόν Χριστό, τόν Ὅποιοι ο Θεός ανέστησε ἐκ νεκρῶν.

Τό χριστιανικό κήρυγμα του Ἀποστόλου λίγοι Ἀθηναίοι τό ένστερνίσθηκαν, μεταξύ των οποίων ο «Διονύσιος ο Ἄρεοπαγίτης και γυνή ὀνόματι Δάμαρις και ἔτεροι σὺν αὐτοῖς»²². Ὅστόσο, αὐτοί οί ὀλίγοι ἔλαβαν τήν ήρωική απόφαση να ἀπαρνηθοῦν τήν προγονική τους θρησκεία, να ἐγκαταλείψουν τήν εἰδωλολατρεία και να ἀποτελέσουν τήν πρώτη χριστιανική Ἐκκλησία των Ἀθηνῶν.

Ἔτσι, ή ἔναρξη του ἐκχριστιανισμοῦ της Ἑλλάδος, κυρίως και πρωταρχικῶς, ὀφείλεται στον Παῦλο. Αὐτή ἦταν ή ἀρχή του ἐκχριστιανισμοῦ της Ἑλλάδος και ἔκτοτε οτιδήποτε ἀπέρρευσε χριστιανικό στην Ἑλλάδα ἔχει ρίζα τό ἔργο του θείου Παύλου, ο ὁποιος κοπίασε περισσότερο από ὄλους τούς ἐργάτες του Εὐαγγελίου, ὅπως λέει και ο ἴδιος σέ ἐπιστολή του προς τούς Κορινθίους²³.

Η διά του Χριστιανικοῦ κηρύγματος νικηθεῖσα Ἑλλάδα γίνεται συνάμα και νικήτρια, καθώς από τό κήρυγμα του «πανσόφου της Οἰκουμένης ῥήτορος»²⁴ και στό ἐξῆς αὐξανόταν έντός των ὀρί-

ων της ή κυριαρχία της Χριστιανικῆς πίστεως. Χάρις στή ζύμη του κηρύγματος του Παύλου, ὄλη ή Ἑλλάδα ἔγινε φύραμα²⁵ Χριστοῦ και, κατά τήν Παύλεια φράση, ἀπέβη «ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωῆν»²⁶.

Ἐκτοτε και στην πορεία των ἐτῶν, δι' ενός σοφοῦ και ἀκίνδунου συνδυασμοῦ του ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος μέ τήν ἐξ ἀποκαλύψεως Χριστιανική θρησκεία, ἀπετελέσθη ο ἑλληνοχριστιανικός πολιτισμός, ή εὐεργετική ἐπίδραση του ὁποίου ἐπί της πνευματικῆς πορείας ὄλης της ανθρωπότητας μαρτυρεῖται από τήν πανανθρώπινη Ιστορία.

Ὁ μέγας Παῦλος, ο «τὴν Οἰκουμένην φωτίσας πᾶσαν», κατέστησε τήν ἐσπέρα της ἑορτῆς της μνήμης του συμβολική ὡς ιστορικό σταθμό στην πορεία της ανθρωπότητας. Και αὐτό διότι ο «Παῦλος εἰσῆλθε σήμερον εἰς τήν Οἰκουμένην... σημειῶν βαστάζων, οὐ του κάτω βασιλέως, ἀλλὰ τὸν Σταυρὸν του ἄνω Χριστοῦ», ὅπως τονίζει ο Ἅγιος Ἰωάννης ο Χρυσόστομος. Τά αἰώνια ἀστέρια της Ἑλλάδος τρεμόσβηναν, ὅταν ο Παῦλος ἔφθασε στον Ἄρειο Πάγο. Οἱ Ἀθηναίοι και οἱ Ἕλληνες δεν ἦταν παρά ἕνας «λαὸς καθήμενος ἐν σκότει»²⁷. Η ἐσπέρα αυτή είναι μία δύση, ή ὁποία προαναγγέλλει τό φῶς. Είναι ή ὠραιότερη ἐσπέρα του ἰοστεφοῦς ἄστεως, χάρις στην ὁποία ή Ἑλλάδα δεν γνώρισε τόν θάνατο του σκότους. Είναι μία ἱερά μυσταγωγία της Οἰκουμένης στό «Ἰλαρὸν Φῶς», τό ὁποιο γνώρισε ὅταν ο ήλιος των ἐλπίδων της εἶχε δύσει. Είναι ή ἐσπέρα της ἐπιβώσεως της Οἰκουμένης, τό λυκόφως και τό λυκαυγές μαζί της ζωῆς της.

Ὅ,τι είναι σίμερα ή ἔνδοξη αυτή Χώρα, ὀφείλεται ἐν πολλοῖς και στον Παῦλο. Ὁ ἑλληνικός πολιτισμός μαζί μέ τόν Χριστιανισμό ἀποτελέσαν τό λίκνο του νέου δυτικοῦ πολιτισμοῦ, του χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ο ὁποιος μεταμόρφωσε τόν κόσμο. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο πραγματοποιήθηκε τό θαῦμα της ἐπιβώσεως του ἑλληνοδυτικοῦ πολιτισμοῦ, ὅταν διά του Παύλου τό πρόσωπο του Χριστοῦ ἔγινε ο ἄξονας της Ιστορίας.

Σεβασμιώτατε, αγαπητοί αδελφοί,

Ἡ ἀνθρωπότητα ἔμεινε, μένει καί θά μένει διά παντός ἐκθαμβη πρό τοῦ παμμεγίστου Παύλου, τοῦ κλητοῦ Ἀποστόλου τοῦ Θεοῦ, τῆς μεγίστης αὐτῆς χριστιανικῆς καί πανανθρώπινης προσωπικότητας.

Γένος, λοιπόν, πνευματικό ὄντες καί ἐμεῖς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅσον ἀφορᾷ στήν πίστιν μας στόν Ἰησοῦ Χριστό, ὀφείλουμε νά ἐντυφοῦμε στίς ἀθάνατες Ἐπιστολές του, οἱ ὁποῖες εἶναι μνημεῖο καί «κτῆμα ἐσαεί»²⁸ ὡς ἀστεῖρευτη πηγή τῶν θείων ἀληθειῶν «ἕως οὔ ἀνταναίρεθῆ ἡ σελήνη»²⁹, δηλαδή μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, καί νά ζοῦμε σύμφωνα μέ τά περιεχόμενα σέ αὐτές ἠθικά παραγγέλματα, τά ὁποῖα εἶναι ἐντολές τοῦ Χριστοῦ.

Στίς Ἐπιστολές τοῦ μακαρίου Παύλου, ὁ ἀμφιβάλλων ἄνθρωπος βρίσκει τόν πνευματικό προσανατολισμό καί, ὅπως διά τῆς ὁδοῦ πρὸς τή Δαμασκό, συναντᾷ τόν Χριστό, ὁ Ὅποῖος τόν μετασκευάζει σέ σκεῦος τῆς χάριτός Του. Σέ αὐτές, ὁ μοχθῶν νά διαπλεύσει τήν πολυκύμαντη ζωή, βρίσκει τό ἀσφαλές μέσον τοῦ ἐπίγειου ταξιδιοῦ του, τό ὁποῖο ἐν τέλει τόν ὀδηγεῖ στόν ἀσφαλῆ λιμένα, στόν Ἰησοῦ Χριστό.

Στίς Ἐπιστολές τοῦ Παύλου, ὁ ἁμαρτάνων Χριστιανός διδάσκεται τόν ἴλασμό καί τή συγγνώμην τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί τόν φόβο τῆς θεϊκῆς κρίσεως, σωφρονίζεται καί καθοδηγεῖται πρὸς τήν μετάνοια. Στίς ἱερότατες ἐκεῖνες καί θεόπνευστες σελίδες, ὁ ἱεραπόστολος ἐμπνέεται τήν αὐταπάρνηση στό καθῆκον του, ὁ ἱεροκήρυκας τήν ὀφειλομένη ἀκατάβλητη δύναμιν στό ἔργο του καί ὁ ἱερωμένος τήν ὀλοκληρωτική πνευματική θυσία τῆς ὑπάρξεώς του στή λατρεία τοῦ Θεοῦ καί στή διακονία τοῦ ποιμνίου του.

Στίς θεογράφους, τέλος, Ἐπιστολές τοῦ Παύλου παιδαγωγούμαστε ὅλοι νά ζοῦμε «σωφρόνως» ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας, «δικαίως» ἔναντι τοῦ πλησίον μας καί «εὐσεβῶς» σέ σχέση μέ τόν Θεό³⁰.

Γι' αὐτόν τόν λόγο καλούμαστε νά γίνουμε ὅλοι μιμητές τοῦ Παύλου, ὅπως ἔγινε καί ἐκεῖνος τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Υπόσχωμεν τοῖνυν ἑαυτοὺς καὶ καθάρωμεν, ἵνα καὶ ἡμεῖς δαφιλῆ δεξάμενοι τὴν χάριν, τῶν αὐτῶν ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»³¹.

Αὐτὴν τὴν ἀναγέννηση τῆς προσωπικότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀπαιτοῦν οἱ καιροὶ μας. Αὐτὸ παραγγέλλει ἡ Ἐκκλησία μας. Αὐτὸ μνύει ὁ πάντοτε τιμώμενος θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος, βασιζόμενος στήν προσωπική του ἐμπειρία «ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς»³².

Ἄς τὸν μιμηθοῦμε διότι καί αὐτὸς ἦταν ἄνθρωπος ὅμοιος μέ ἐμᾶς, «τῆς αὐτῆς φύσεως ἡμῖν μετέχων καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντα ἔχων κοινά· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὴν τὴν περὶ Χριστὸν ἀγάπην ἐπεδείξατο, τοὺς οὐρανοὺς ὑπερέβη καὶ μετὰ τῶν Ἀγγέλων ἔστη»³³.

Ἄς λάβουμε καί ἐμεῖς τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, ἀποδεχόμενοι τὴν ἐπιταγὴ ὡς πιστοὶ τοῦ Χριστοῦ νά ὀδηγήσουμε τοὺς ἀγνοοῦντες τόν Χριστό ἀδελφούς μας παρὰ τοὺς πόδας τοῦ μόνου Λυτρωτοῦ, ὥστε ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει νά μποροῦμε, πρὸς δόξαν Χριστοῦ καὶ ἀκαυχίτως, νά λέγουμε πρὸς τίς ψυχές αὐτές, ὅπως ὁ τιμώμενος θεῖος Ἀπόστολος πρὸς τοὺς Κορινθίους: «ἡ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ»³⁴.

Καί τώρα, κατὰ τό πέρας τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς Ἑσπερινῆς Λατρευτικῆς Συνάξεως, ἅς κλίνουμε εὐλαβῶς καί εὐγνωμόνως τό γόνυ πρὸ τῆς πανσέπτου μνήμης καί τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ «γενάρχου τῶν ἀρετῶν» Ἀποστόλου Παύλου, ἀναφωνώντας: Χαῖρε, ἔνδοξε Παῦλε, τῆς Ἐκκλησίας τό καύχημα, ἡ μέριμνα τῶν Ἐκκλησιῶν, τό ἐγκαλλώπισμα τῆς Οἰκουμένης, τῆς Ἑλλάδος Ἀπόστολε, δέου καί ἰκέτευε πρὸς Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Ἱερωνύμου, τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Τιμίου Πρεσβυτερίου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλη-

σίας καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου Αὐτῆς Λαοῦ, «ἵνα καὶ ἡμεῖς τῶν αὐτῶν ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν καὶ ἐν-
τεῦθεν ἀπελθόντες Αὐτὸν ἰδεῖν καὶ τῆς ἀπορ-
ρήτου δόξης μετασχεῖν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς
ἀξιωθῆναι»³⁵.
Ἀμήν!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Β' Κορ. 5, 14.
2. ΡΓ 50, 473.
3. Πράξ. 26, 16.
4. Β' Κορ. 12, 2.
5. Γαλ. 2, 20.
6. Α' Κορ. 15,9.
7. Α' Κορ. 15,10.
8. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον*, ὁμιλία β'.
9. Ἐφ. 6, 17.
10. Ἐφ. 6, 11.
11. Πράξ. 17, 23.
12. Πράξ. 17, 24-25.
13. Πράξ. 17, 28.
14. Πράξ. 17, 30.
15. Μ. Ἀθανασίου, *Κατὰ Ἑλλήνων*, 2, 8, 34.
16. Α' Θεσ. 1, 9.
17. Ρωμ. 15, 16.
18. Ρωμ. 3, 23-24.
19. Α' Τιμ. 2, 4.
20. Ρωμ. 2, 11. Πρβλ. Ἐφεσ. 6, 9. Κολασ. 3, 25.
21. Γαλ. 3, 28.
22. Πράξ. 17, 34.
23. Α' Κορ. 15, 10.
24. ΡΓ 59, 496.
25. Γαλ. 5, 9.
26. Β' Κορ. 2, 16.
27. Ἦσ. 42, 7.
28. Θουκυδίδου, *Ἱστορία* 1.22.4.
29. Ψαλ. 71, 7.
30. Τίτ. 2, 12.
31. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον*, ὁμιλία δ'.
32. Β' Κορ. 6, 7-8.
33. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν*, ὁμιλία λβ'.
34. Α' Κορ. 9, 2.
35. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν πτωχὸν Λάζαρον καὶ τὸν πλούσιον*, ὁμιλία α'.

Λόγος κατά τή Θεία Λειτουργία ἐπί τῆ ἑορτῆ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τοῦ Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου (Ι. Ν. Ἁγίου Παύλου ὁδοῦ Ψαρῶν Ἀθηνῶν, 29 Ἰουνίου 2023)

Μακαριώτατε
Σεβασμιώτατοι καί ἀγαπητοί συνεπίσκοποι
Ἀδελφοί καί Πατέρες
Εὐσεβές καί φιλέορτον ἐκκλησίασμα

«Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ», ὁ Ὅποιος μᾶς ἀξίωσε σήμερα νά τελέσουμε τή λαμπρά αὐτή ἑορτή καί πανήγυρη εἰς τιμὴν καί μνήμην τῶν δύο πρωτοκορυφαίων καί θεοκηρύκων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου. Αὐριο θά τελέσουμε, Θεοῦ θέλοντος, κοινή ἑορτή καί πανήγυρη ὄλων συλλήβδην τῶν δώδεκα Ἀποστόλων. Γιατί ἄραγε αὐτή ἡ διάκριση ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν τιμὴν πρὸς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους; Ἰκανοποιητικὴ ἐξήγηση μᾶς δίδει ὁ ἱερός ὑμνωδός αὐτῶν τῶν ἡμερῶν. Τιμᾶ, μᾶς τονίζει ἡ ἐκκλησιαστικὴ μοῦσα, ἰδιαίτερος ἡ Ἐκκλησία μας σήμερα Πέτρον καί Παῦλον, «τὸν μὲν ὡς τὸν Ἀποστόλων προεξάρχοντα, τὸν δὲ ὡς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κοπιάσαντα»¹!

Ὁ θεομακάριστος Πέτρος «ἡ τιμιωτάτη κορυφαία τῶν θεολόγων ἀκρότης»² κατὰ τὴν ὥραία ἔκφραση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ποιητοῦ, ἂν καί προηγήθηκε στό Ἀποστολικό ἀξίωμα ὁ ἀδελφός του Ἄνδρέας, ἐκεῖνος σύμφωνα μέ τὰ Εὐαγγελία μας ἦταν καί λόγῳ χαρακτηῖρος καί λόγῳ φλογεῖρος ἀγάπης πρὸς τὸν Διδάσκαλό του, ὁ «προεξάρχων», ἡ φωνὴ τῶν Ἀποστόλων. Αὐτός φαίνεται νά πῆρε τίς περισσότερες πρωτοβουλίες τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ὀμίλου καί αὐτός ἐξ ὀνόματος τῶν συμμαθητῶν του ἔδωσε τὴν καλλίστη ὁμολογία περὶ τοῦ Κυρίου μας διακηρύσσοντας

«Σὺ εἶ ὁ Χριστός ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»³.

Ἀλλὰ ὁ ἄλλος Ἀπόστολος πού συνεορτάζουμε, ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, ἀναμφίβολα εἶναι ἐκεῖνος πού ἐκοπίασε περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους. Εἶναι ἐκεῖνος πού διέγραψε μία μοναδική Ὀδύσσεια πρωτοφανῶν καί σκληρῶν ἀγῶνων γιὰ τὴν διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου στὸν κόσμον. Μάλιστα καί ὁ ἴδιος ὁ πολυπαθὴς Ἀπόστολος ἀναγκάζεται νά τό ἐξομολογηθεῖ ταπεινοφρόνως στοὺς φίλεις καί ἀπαιτητικούς Κορινθίους: «...καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἢ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα...»⁴.

Καὶ αὐτός ὅμως ὁ συνεορτάζόμενος Ἀπόστολος Πέτρος μνημονεύει φιλοφρόνως τὸν μέγαν συναπόστολό του Παῦλον στή δεύτερη Καθολικὴ ἐπιστολή του ἀναγνωρίζοντας θά λέγαμε τὰ πρωτεία καί γράφοντας «...καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ἡμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων...»⁵.

Δικαίως, ἐπομένως, συνεορτάζει σήμερα, στό τέλος αὐτῆς τῆς ἱερᾶς περιόδου τῆς ἀφιερωμένης μέ προσευχὴς καί νηστεία στοὺς Ἀποστόλους τοῦ Κυρίου, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἰδιαίτερος Πέτρον καί Παῦλον. Ἐπειδὴ ὅμως ὅσοι κατοικοῦμε τὸν τόπον αὐτὸν νυμφαγωγὸν εἰς Χριστόν ἔχουμε τὸν Ἀπόστολο Παῦλο καί εἴμαστε κατὰ κάποιον τρόπον μαθητὲς καί προσήλυτοί του καί ἐπειδὴ ὁ περικαλλὴς ἱερός αὐτός Ναός ὅπου τελεῖται ἐξαιρέτως σήμερα συνοδικὴ θεία

Λειτουργία είναι αφιερωμένος από τους εὐσεβείς προγόνους μας στον Ἀπόστολο Παῦλο, γι' αὐτούς τους λόγους θά αφιερώσουμε τό υπόλοιπο τῆς ταπεινῆς καί σύντομης αὐτῆς ὁμιλίας στον μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο Ἀπόστολο τῶν ἐθνῶν.

Σύμφωνα μέ τόν ἀρχαῖο Βιβλικό ὀρισμό καί κανόνα «*μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων*»⁶ μνημονεύοντας σήμερα μέ τή δέουσα λειτουργική τιμή τόν Διδάσκαλο τῆς οἰκουμένης ὀφείλουμε ὡς μαθητές εὐγνώμονες νά τοῦ προσφέρουμε στή γιορτή του λίγα ἄνθη ἐγκωμίων καί νά τά ἀποθέσουμε στήν ἱερά μνήμη του. Ἀλλά παρά τήν καλή μας διάθεση ἡ δυσκολία εἶναι μεγάλη. Ἦδη μᾶς ἔχει προκαταλάβει ὁ ἱερός ποιητής πού ἀνέλαβε νά ὑμνολογήσει τούς κορυφαίους Ἀποστόλους: «*Ποίοις εὐφημιῶν στέμμασιν ἀναδίσσωμεν Πέτρον καί Παῦλον...*»⁷, ἐρωτᾷ ἀπορώντας. Ἀδυνατοῦμε πραγματικά μπροστά στό ὕψος τῆς πνευματικῆς ἀξίας τῶν δύο αὐτῶν ὑπέροχων ἀνδρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ νά πλέξουμε τά κατάλληλα στεφάνια ἐγκωμίων γιά νά στέψουμε νοερά τίς σεπτές κορυφές των. Γι' αὐτό γιά νά ἐπιτελέσουμε τό καθῆκον μας αὐτό καταφεύγουμε σ' ἐκεῖνον μέ τό παραπλήσιο μεγαλεῖο πνεύματος καί ἦθους, ὁ ὁποῖος ἐγκωμίασε μέ ἀνυπέρβλητου ρητορικοῦ κάλλους ἐγκώμια ἰδίως τόν θεῖο Παῦλο.

Καί αὐτός πού ἐξύμνησε μέ τόση γνώση, μέ τέτοιο θερμό αἶσθημα καί μέ τέτοια θαυμαστή τέχνη λόγου τόν Ἀπόστολο ἐκ Ταρσοῦ εἶναι ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Μέ πολλή δυσκολία θά ἀνακαλύψουμε στήν παγκόσμια φιλολογία ἀνάλογο παράδειγμα ἀνθρώπου πού νά ἔχει κατανοήσει, καλύτερα στήν περίπτωσή μας καταλάβει, κυριολεκτικά συνάνθρωπό του ἀπό τό παρελθόν σέ τέτοιο καταπληκτικό βαθμό, νά τόν ἔχει ἀγαπήσει παράφορα καί νά τόν ἔχει ὑμνήσει μέ τέτοιο πάθος, ὅπως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πάλαι ποτέ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ πᾶν ὁ πασίγνωστος ἱερός Χρυσόστομος τόν Ἀπόστολο μας Παῦλο!⁸

Κατάπληκτος μένει μέχρι σήμερα ὁ ἀναγνώστης

τῶν ὑπέροχων ἐπτὰ κυρίως ἐγκωμιαστικῶν ὁμιλιῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου πρὸς τόν Ἀπόστολο Παῦλο ἀπό τήν ἐκτυφλωτική λάμψη τῶν ἐγκωμίων. Λέμε κυρίως διότι καί ἄλλες ὁμιλίες ἀποκλειστικά μέ αὐτό τό θέμα διασώζονται τοῦ πρυτάνεως τῶν Ἱεροκηρῶν πρὸς τόν Ἀπόστολο. Ἀναρίθμητα ἐπίσης εἶναι σχετικά ἀποσπάσματα ἄλλων ὁμιλιῶν του, ὅπου διαλάμπει ἡ γλυκύτερη Ἀποστολική μορφή. Παραλείπουμε τίς ἀνεπανάληπτες ἐρμηνεῖες τοῦ κλεινοῦ Πατριάρχου στίς Ἐπιστολές τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου. Τί ἀγάπη ἦταν αὐτή! Μόνο τό ὄνομα Παῦλος ἀκούμενο ἠλέκτριζε, συγκλόνιζε τόν μαρτυρικό Πρωθιεράρχη, θυμίζοντας τό στίχο τοῦ Ἄσματος: «*Μῦρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου...*»⁹.

Μολοντί ὁ ἱερός Χρυσόστομος φρονοῦσε ὡς ὁ κατ' ἐξοχίαν καθηγητής τοῦ κηρύγματος, ὅτι ὁ Ἱεροκῆρυξ καλόν εἶναι «μὴ λέγειν τι μέγα περὶ ἑαυτοῦ»¹⁰, ἀλλά νά κρύπτει τόν ἑαυτό του καί μόνο τόν Χριστό νά φανερώνει στους ἀκροατές του, ἐδῶ στό θέμα τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν φαίνεται παρέβη τόν κανόνα. Ὅταν στή σκέψη του, στόν λόγο του ἔρχεται τό ποθεινό ὄνομα Παῦλος ἀφήνει ἐλεύθερα νοῦ καί καρδιά νά κυριευθεῖ ἀπό πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμό καί νά μιλήσει πιά τότε ὄχι ἀπλά γιά ἀγάπη ἀλλά γιά ἔρωτα! Ὁ πάντοτε σύννους, κατηφής καί σοβαρός Ἱεράρχης μιᾶ κατ' ἀρχάς μέ συστολή γιά τόν θερμό ἔρωτα τῆς καρδιάς του, τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ἀλλά κατόπιν μετά τήν πρώτη ἐντύπωση παρακαλεῖ καί τούς ἀκροατές του νά μιμηθοῦν καί αὐτοί τόν δικό του ἔρωτα! «*Παῦλος καί ὁ Παύλου πόθος. Σύγγνωτέ μοι, μᾶλλον δὲ μὴ σύγγνωτε, ἀλλά καί ζηλώσατε τὸν ἔρωτα τοῦτον*»¹¹.

Καί μίπως εἶχε ἄδικο, ἔλεγε κάτι τό ὑπερβολικό ὁ βασιλεύς τοῦ ἄμβωνος; Μόνο ὅσοι μελετήσουν, ὅσοι σπουδάσουν καλῶς, εἰς βάθος, ὅπως ἐκεῖνος, τό ἦθος καί τό ἔργο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου θά καταλήξουν ἀσφαλῶς σέ παρόμοια αἰσθήματα. Ὁ Παῦλος μετά τό θαυμαστό ἐπεισόδιο τῆς Δαμασκοῦ θά ἀντιπροσωπεύει πλέον τό ἄνθος

του ανθρώπινου γένους. Είναι ο πρώτος μετά τον Ένα, ο αγιώτερος των ανθρώπων, μετά Χριστόν, ύστερα από τήν υπερευλογημένη Θεοτόκο. *«Πάντας ανθρώπους υπερηκόντισε τούς ἐξ οὔ γεγόνασι ἄνθρωποι γενομένους»*¹². Τό στόμα του Χριστού στον κόσμο! *«Κρίσις καί ἀντίληψις ἰσχυρά, καρδιά πυρίνη, δραστηριότης ἀκατάβλητος, θέλησις χαλυβδίνη, φύσις συναισθηματική, ὀξεῖα ἠθική παρατηρητικότης, ἐτοιμότης καί εὐστροφία, δημιουργητικότης καί πρωτοτυπία, ὀργανωτική ἰκανότης σπανία καί δεξιότης τοῦ ἄρχειν καί κυβερνᾶν»*¹³ νά μερικά διαμάντια, πού παρατηροῦμε κατάπληκτοι μαζί μέ νεώτερο μελετητή του κατοπτρεύοντας τόν ἀμύθητο θησαυρό τῆς ψυχῆς του.

Αὐτήν τήν ὑπέροχη καί ποθεινή, τήν συμπαθέστατη μορφή τῆς πίστεώς μας ἀνέδειξε μέ τή σοφία καί τό σπάνιο χάρισμα τοῦ λόγου του ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Καί τή μεγαλειώδη αὐτή προσφορά του εὐχαρίστως τήν ἀποδέχθηκαν ὅλοι σχεδόν οἱ αἰῶνες σέ Ἀνατολί καί Δύση. Σήμερα θεωρεῖται ἔλλειπέστατη κάθε ἀπόπειρα ἐρμηνείας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου χωρίς ἀπαραίτητα οἱ ἐρμηνευτές νά ἔχουν δίπλα τους χειραγωγό, ἀσφαλῆ ὁδηγό τόν ἱερό Χρυσόστομο.

Ἐκεῖνος ὁ ἱερός πατήρ μας τόν συνέκρινε μετά λόγου γνώσεως μέ γνωστούς καί ἐπιφανείς ἁγίους Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης, μάλιστα ἐπεξέτεινε τολμηρά τή σύγκριση καί μέ τούς ἁγίους ἀγγέλους καί τότε τόν ἔθεσε σέ πῶ ὑψηλή πνευματική βαθμίδα. Ἐκεῖνος κατέληξε μελετώντας ἀκατάπαυστα καί ἔμπονα τίς ἅγιες Ἐπιστολές του, στό συμπέρασμα ὅτι ὁ Ἀπόστολος

τῶν ἐθνῶν ἀποτελεῖ τή λυδία λίθο, τό μέτρο, τή ζυγαριά τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας¹⁴. Μάλιστα! Διπλαδί ὅλους ὅσους χαρακτηρίζουμε «μεγάλους» στό παρελθόν, ἢ καί σήμερα στήν κοινωνία μας, ἐάν θέλουμε νά ἐπαληθεύσουμε τό μεγαλεῖο τους θά πρέπει νά καθίσουμε νά τό μετρήσουμε μέ τό μέτρο πού λέγεται Ἀπόστολος Παῦλος! Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἔτσι στερέωσε ἀμετακίνητη τή μορφή τοῦ Παύλου στό χρηματιστήριο τῶν ἀνθρώπων ἀξιών!

Ἀλλά ὅ,τι καί νά προσθέσουμε εἶναι ἀδύνατο στά περιορισμένα χρονικά ὄρια ἑνός κηρύγματος κατά τή Θεία Λειτουργία νά παρουσιάσουμε ἔστω σκιαγραφώντας τήν ὠραία καί φαινή ἰδέα, ὅτι ὁ σήμερα τιμώμενος ἀπό τήν Ἐκκλησία μας Ἀπόστολος Παῦλος κατέχει τήν κορυφή τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας. Ὅτι ἀποτελεῖ τό ἀδιαμφισβήτητο πρότυπο πίστεως καί ἀγάπης καί ἠθους τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Καί αὐτό δέν εἶναι τό συμπέρασμα μόνο τοῦ μεγάλου ἐγκωμιαστοῦ του, ἀλλά ἀποτελεῖ καί τό δικό του φρόνημα, πεποίθησή του. Διότι ἐκεῖνος, πού δέχθηκε εὐχαρίστως, ἀγόγγυστα τόσες ταπεινώσεις καί ἄπειρους διωγμούς τόλμησε ἀπευθυνόμενος στούς συνανθρώπους του νά ζητήσει: *«Μιμνταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ...»*¹⁵.

Εἶθε, Μακαριώτατε, σεπτοὶ ἀδελφοὶ Ἱεράρχες, εἶθε νά δώσει ὁ Πανάγαθος νά γνωρίσουμε καλύτερα τόν ἅγιον Παῦλον, τουλάχιστον φιλοτιμούμενοι νά μελετοῦμε καθημερινά, μέ ζῆλο καί προθυμία, τήν ἄφθαστη θεϊκή σοφία του στίς ἀθάνατες Ἐπιστολές του. Ἀμήν

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐκφωνήθηκε κατ' ἐντολήν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τήν 28ην Ἰουνίου 2023 στον Ἱ. Ναόν Ἀποστόλου Παύλου Ψαρρῶν προσευχομένου ἀπό τοῦ ἁγίου Βήματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου καί ἱερουργούντων τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου.
2. *Αὐτόμελον Ἐσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς.*
3. Δοξαστικὸν ἀποστίχων 15ης Αὐγούστου.
3. *Ματθ. 16, 16.*

4. Α' Κορ. 15, 10.
 5. Β' Πέτρ. 3, 15-16.
 6. Παροιμιαί 10,7.
 7. Στο προαναφερθέν Αυτόμελο
 8. Περισσότερα στή διατριβή: Παρασκευή Τάτσι, *Ὁ Απόστολος Παῦλος κατά τόν Ἅγιο Ἰωάννη Χρυσόστομο*. Διαδίκτυο.
 9. Ἔσση ἀσμάτων 1, 3.
 10. Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως, *Ἡ τέχνη τοῦ ἄμβωνος κατά τόν ἱ. Χρυσόστομο*, Ἐλευθερούπολη 2016, σ. 68.
 11. *Ὅτι ἀναστάσεως ἀπόδειξις ἡ Παύλου κλῆσις*, PG 51,118.
 12. *Ὁμιλία β' εἰς τόν Ἀπόστολον Παῦλον*.
 13. Π.Τρεμπέλας, *Ἡ Καινή Διαθήκη μετὰ συντόμου ἐρμηνείας*, Ἀθήναι 1978, σ. 619.
 14. Πρβ. Ἀρχμ. Χρυσοστόμου Π. Ἀβαγιανοῦ, «Χρυσοστομικόν Ἁγιολόγιον, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», *Σάλπιγξ Ὁρθοδοξίας* 165 (Ιούνιος 1982), σ. 179.
 15. Α' Κορ. 11, 1.
-

Ὁμιλία κατὰ τόν Πανηγυρικό Ἑσπερινό
πού τελέσθηκε στόν Ἱερό Βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου τῶν Ἀθηνῶν,
εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου
τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Ἐπιφανίου Καραγεώργου,
προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου
τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Ἄνω Πατησίων (29.6.2023)

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί
πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμε,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἀγαπητοί μου πατέρες,
Ἐντιμότατοι ἄρχοντες,
Ἐνδοξώτατοι ἀξιωματικοί,
Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Εὐρισκόμεθα σήμερα συγκεντρωμένοι στόν
ἱστορικό βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ χώρος
αὐτός εἶναι γνωστός ἀπό τήν ἀρχαιότητα διότι
ἐδῶ διεξάγονταν καθοριστικές δίκες καί ὑπῆρχε
ὁ βωμός τῶν Ἐρινύων ἢ Εὐμενίδων, ἀλλά
καί τό ἱερό του Ἀσκληπιοῦ καί τῆς Ὑγείας.
Σ' αὐτόν τόν τόπο ἔλαβε χώρα μιά ὄχι τυχαία
συνάντησι καί συζήτησι ἀνάμεσα στόν Ἀπόστολο
Παῦλο καί στούς Ἀθηναίους ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.
Ὅπως γνωρίζουμε, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στίς
περιοδεῖες του συνήθιζε νά ἐπισκέπτεται τή
συναγωγή τά Σάββατα, γιά νά ἀναγγεῖλει τήν
ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Ἐπισκεπτόταν ὅμως καί
τήν ἀγορά κάθε πόλης καί ἐκεῖ συνομιλοῦσε μέ
ὄσους εἶχαν τήν περιέργεια νά τόν ἀκούσουν.
Τόν καιρό ἐκεῖνο ἡ Ἀθήνα ἀποτελοῦσε προσφιλή
προορισμό γιά τούς περισσότερους κατοίκους τῆς
ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ Λουκάς ἀναφέρει
ὅτι ἡ πόλις ἦταν «κατείδωλος». Καί μᾶλλον δέν

ὑπερέβαλε. Ἡ ἀρχαία ἀγορά ἦταν κατακλυσμένη
κυριολεκτικά ἀπό βωμούς, ἀγάλματα, ἀν-
δριάντες, ἱερά καί ἄλλα οἰκοδομήματα. Ἦταν
τόσο πολλά, ὥστε, σύμφωνα μέ τήν παροιμιώδη
ρήσι, εὐκολότερα συναντοῦσες στό κλεινόν ἄστρ
ἔναν θεό παρά ἕνα θνητό!

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅμως, βλέποντας
πίσω ἀπό τά φαινόμενα, κατανοεῖ ὅλα αὐτά ὡς
ἔκφρασι τῆς δίψας τοῦ Ἑλλῆνα νά ἀνακαλύψει
καί νά ψηλαφήσει τό θεῖο. Βαθιά πεπεισμένος
ὅτι τό εὐαγγελικό μήνυμα ἀφορᾷ ὅλους, θέλει
νά τό ἀναγγεῖλει καί στούς Ἀθηναίους. Γι' αὐτό
καί δέν τόν ἀπογοπεύει ἡ προσωπική του
διαπίστωσι: «θεωροῦντος κατείδωλον οὕσαν
τήν πόλιν» (Πράξ. 17, 16). Ἀπεναντίας, αὐτό
γίνεται ἀφορμή γιά νά ἐπαινέσει τούς Ἀθηναίους
ὡς «δεισιδαμνονεστέρους», δηλαδή ὡς πῖο
θεοσεβούμενους.

Ἡ Ἀθήνα ἦταν ἡ πόλις τῆς σοφίας. Μιά πόλις
μέ πνευματικές ἀναζητήσεις, ἀνοιχτή στούς
ξένους καί σέ νέες ιδέες. Οἱ Ἀθηναῖοι, λόγω τῆς
φιλοσοφικῆς τους παραδόσεως, εἶχαν ἀσκηθεῖ
νά ἀκοῦν νέα πράγματα, νέα ἐπιχειρήματα, καί
νά ἐγείρουν ἀντιρρήσεις μέχρι νά πειστοῦν. Ὁ
Ἀπόστολος Παῦλος, πού ἔχαιρε ἰδιατέρως
ὑψηλῆς μορφώσεως, ἀναζήτησε τόν καλύτερο
δυνατό τρόπο γιά νά μιλήσει γιά τή νέα πίστι
στόν Ἐναν, στόν Ἀληθινό Θεό. Στούς περιπάτους

του στήν αγορά, συζητούσε μέ τούς Ἀθηναίους, οἱ ὁποῖοι ἀρέσκονταν νά φιλοσοφοῦν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου προκάλεσε μεγάλη ἐντύπωση καί περιέργεια, γι' αὐτό οἱ ἄρχοντες τῶν Ἀθηναίων τόν κάλεσαν νά τούς μιλήσει ἐπίσημα, στόν Ἄρειο Πάγο, καί νά ἀναπτύξει τήν πίστη του.

Ὁ Παῦλος λαμβάνει ἀφορμή ἀπό τόν βωμό πρὸς τόν ἄγνωστο θεό. Ἡ ὑπαρξη τοῦ βωμοῦ αὐτοῦ σίμαινε γιά τόν ἴδιο ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι, κατά βάθος, δέν εἶναι ἀπόλυτοι ὡς πρὸς τή θρησκεία. Παραδέχονται ὅτι δέν γνωρίζουν τά πάντα γιά τά θρησκευτικά θέματα καί ἀφήνουν περιθώριο στό καινούργιο, στό νέο, στό ἄγνωστο. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προσπάθησε νά βρεῖ ἓνα μικρό ἄνοιγμα μέσα ἀπό τήν ἴδια τήν παράδοση τῶν Ἀθηναίων, ὥστε μέσῳ αὐτῆς νά ἐπικοινωνήσῃ τό εὐαγγελικό μήνυμα. Ἀπευθυνόμενος λοιπόν στούς Ἀθηναίους πού παρευρίσκονταν τούς λέγει: εἶμαι ἐδῶ γιά νά σᾶς μιλήσω γι' αὐτόν τόν ἄγνωστο θεό. Αὐτός ὁ, ἄγνωστος σέ σᾶς, θεός δέν εἶναι ἓνας ἀπό τούς πολλούς θεούς, ἀλλά εἶναι ὁ ἓνας καί μοναδικός Θεός, ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός. Στήν ὁμιλία του, ἀκολούθησε μιά ἐνδιαφέρουσα τοποθέτηση καί προσέγγιση, πού ἀποτελεῖ ἐπιτομή τῆς ὀρθόδοξης πίστεως. Ξεκίνησε ἀπό τήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ καί σιγά-σιγά κατεύθυνε τόν λόγο του στό πρόσωπο τοῦ ἀναστάντα Χριστοῦ. Σᾶς θυμίζω τί τούς εἶπε, σέ ἐλεύθερη ἀπόδοση: «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βλέπω ὅτι ἔχετε πολλή πίστη. Ἡ πόλη σας εἶναι γεμάτη ναούς καί βωμούς. Μάλιστα βρῆκα ἓνα βωμό ἀφιερωμένο στόν Ἄγνωστο Θεό. Αὐτόν λοιπόν τόν Θεό, πού Τόν λατρεύετε χωρίς νά Τόν γνωρίζετε, Αὐτόν ἦρθα νά σᾶς γνωρίσω. Εἶναι ὁ Δημιουργός ὅλου τοῦ κόσμου καί τῶν ἀνθρώπων, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς πού ὁμως δέν κατοικεῖ σέ ναούς χειροποίητους. Μέσα σ' Αὐτόν ζοῦμε καί κινούμαστε καί ὑπάρχουμε. Εἶμαστε δική του γενιά. Αὐτός ὁ Θεός μᾶς καλεῖ σέ μετάνοια κι ἔχει καθορίσει τήν ἡμέρα πού θά κρίνει ὅλη τήν οἰκουμένη μέ δικαιοσύνη, μέσῳ

ἐνός Ἄνδρός πού Τόν ἔχει ὀρίσει γι' αὐτόν τόν σκοπό. Κι ἔδωσε βέβαια ἀπόδειξη σέ ὅλους ὅτι Αὐτός θά εἶναι ὁ Κριτής ἀναστάνοντάς τον ἀπό τούς νεκρούς» (Πράξ. 17, 22-32).

Δέν θά ἦταν ὑπερβολή νά ποῦμε ὅτι ἐδῶ βρίσκουμε τά βασικά στοιχεῖα-ἄξονες τῶν μετέπειτα γνωστῶν μας Συμβόλων πίστεως.

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἄκουσαν γιά ἀνάσταση ἐκ νεκρῶν, κούνησαν τό κεφάλι τους καί τοῦ εἶπαν εἰρωνικά: «Θά μᾶς τά ξαναπεις ἄλλη μιά φορά».

Ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶχε υἱοθετήσει εὐκόλα τήν πίστη γιά τή φυσική ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀλλά ἡ ἔννοια τῆς ἀθανασίας ἢ ἀλλιῶς τῆς ἀναστάσεως τοῦ σώματος ἦταν ἀδιανόητη καί ἀνήκουστη γι' αὐτόν. Ἐπίσης, ἂν καί στήν ἀρχαιότητα δέν ὑπῆρχε ἐνιαία ἄποψη γι' αὐτό τό θέμα, ἐν τούτοις κυριαρχοῦσε ἡ ἐντύπωση ὅτι τό κέντρο τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στή φυσική ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ὅπως ὑποστήριζε κυρίως ὁ Πλάτωνας. Σύμφωνα μέ τή θεωρία του, αὐτή ἡ ἀθάνατη ψυχή, γιά κάποιους λόγους πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος, ἐξέπεσε καί ζεῖ μέσα σ' αὐτό πού ἀποκαλοῦμε σῶμα, ὕλη. Αὐτό, ὅμως, γιά τούς πλατωνικούς τοῦλάχιστον, ἰσοδυναμοῦσε μέ ὑποβιβασμό. Εἶναι ἐξᾶλλου γνωστό ὅτι, κατά τήν ἀρχαία σκέψη, μετά τή λεγόμενη «χρυσή ἐποχή» τό ἀνθρώπινο γένος διαρκῶς ἐκπίπτει σέ κάθε ἐπόμενη ἱστορική του φάση. Αὐτή ἡ ἀντίληψη, αὐτή ἡ ἀξιοματική ἀρχή, ἀποτελοῦσε ἓνα ἀνυπερέβλητο ἐμπόδιο, μιά τροχοπέδη στήν κατανόηση καί ἀφομοίωση τῆς πίστεως στήν ἀνάσταση ὀλόκληρου τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπογοητεύτηκε ἀπό τήν ὑποδοχή τῶν Ἀθηναίων. Γι' αὐτό, ἐγκατέλειψε γρήγορα τήν πόλη τους. Ἐνδεικτικό τῆς ἀπογοήτευσής του εἶναι ὅτι σέ καμμιά ἐπιστολή του δέν ἀναφέρεται στή διέλευσή του ἀπό τήν Ἀθήνα. Φαίνεται ὅτι γνωρίζουμε αὐτό τό γεγονός, χάρις στόν Ἀπόστολο Λουκά.

Ὅμως ἐνῶ τό μήνυμα τοῦ Παύλου φάνηκε νά ἔπεσε «ἐπὶ τήν πέτραν», ἐν τούτοις βρῆκε ἓνα ἐλάχιστο ἔστω χῶρο νά βλαστήσει. Εἶναι

σημαντικό ότι κάποιοι, ολίγοι, πίστευαν στον λόγο του και έγιναν χριστιανοί. Ανάμεσά τους ο Άγιος Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, πού έγινε πρώτος επίσκοπος στην Ἀθήνα, και μία γυναίκα, ἡ Δάμαρις.

Ἀλλά δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέν ἔρχεται μέ θόρυβο και μέ φανφάρες. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔρχεται μέσα ἀπό τό ἐκάστοτε ἱερό λείμμα, ἀπό τήν ἱερά ζύμη. Ἐδῶ, λοιπόν, στον Ἄρειο Πάγο, τέθηκαν οἱ βάσεις γιά ἓνα διάλογο ανάμεσα στην ἀρχαία φιλοσοφία και στή νέα πίστη. Ἐνα διάλογο, πού ἔδωσε πάρα πολλούς καρπούς και πάρα πολλές καιρίες ἀπαντήσεις, γιά τό τί εἶναι ὁ Θεός, ὁ ἄνθρωπος και ἡ κτίση.

Ἡ συνάντηση τοῦ χριστιανισμοῦ μέ τόν ἑλληνισμό δέν ἦταν μία ὑπόθεση εὐκολη και κυρίως δέν ἦταν ἀνόδυνη. Ὁμοίως δέν ἦταν τυχαία και συμπτωματική. Ὁ ἑλληνισμός διψοῦσε, ἀναζητοῦσε. Ὁ ἑλληνισμός διέθετε ὅλες ἐκεῖνες τίς προϋποθέσεις τῆς σκέψης γιά νά ἐκφραστεῖ τό εὐαγγελικό μήνυμα, και ταυτόχρονα προσλήφθηκε ἀπό αὐτό.

Ἡ ἐκκλησιαστική ἱστορία πιστοποιεῖ ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ συγκροτήθηκε «ἐξ ἔθνων». Ὁ ἑλληνισμός χάρισε τί γλῶσσα του. Δέν μπορεῖ νά εἶναι τόσο τυχαίο ὅτι τό εὐαγγέλιο γράφτηκε στά ἑλληνικά. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ νά μεταφράζεται, ὅμως πάντα μεταφράζεται ἀπό τά ἑλληνικά.

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὅλα τά ὄντα –και ὄχι βέβαια μόνο τό ἀνθρώπινο σῶμα– δέν εἶναι ὄντολογικά και ἀξιολογικά κατώτερα ὄντα, ἀλλά ὡς κτίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι «καλά λίαν» και ἔχουν τί δυνατότητα νά συμμετάσχουν και αὐτά στην ἄκτιστη χάρη και νά γίνουν ἀφθαρτα.

Σ' αὐτό τό σημείο καταθέτω τί σκέψη τοῦ πατρός Γεωργίου Φλωρόφσκυ, ὁ ὁποῖος τονίζει: ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο και κυρίως ἡ ψυχή –ὅπως πίστευαν οἱ πλατωνικοί– ἀλλά τό «συναμφοτέρον» ἐκ σώματος και ψυχῆς.

Ἡ ἀνθρώπινη ψυχή δέν συγκροτεῖ ἀπό μόνη της τήν ἀνθρώπινη ὑπόσταση, ἀλλά εἶναι

«ἐνυπόστατη». Καί τό σῶμα εἶναι επίσης «ἐνυπόστατον» και τό «συναμφοτέρον» ἀποτελεῖ τήν ἀνθρώπινη ὑπόσταση, τό ἀνθρώπινο πρόσωπο.

Ἀλλά γιά τούς ἀρχαίους φιλοσόφους, και δῆ τούς πλατωνικούς, ἡ ἀνάσταση τῶν σωμάτων σήμαινε ἐπανεγκλωβισμό τῆς ψυχῆς στό σῶμα, διαιώνιση τῆς κατάστασης τῆς «ἐξορίας». Δέν εἶναι τυχαίο ὅτι ὁ πλατωνικός Κέλσος εἰρωνεύοταν τούς χριστιανούς και τούς κατηγοροῦσε ὡς «φιλοσώματον γένος», ἐνῶ ἓνας ἄλλος πλατωνικός, ὁ Πλωτῖνος, αἰσθανόταν ντροπή γιατί ἔφερε σῶμα. Σῶμα χωρίς ψυχή εἶναι πτώμα, ἀλλά και ψυχή χωρίς σῶμα εἶναι φάντασμα.

Γιά τήν Ὁρθόδοξη Θεολογία και Ἐκκλησία εἶναι σαφές ὅτι τό σῶμα δέν εἶναι κάτι κατώτερο. Παρ' ὅλα αὐτά, στό διάβα τῶν αἰώνων πάντα ὑπάρχουν ἀντιλήψεις, πού μέ ἕμμεσους και ἄμμεσους τρόπους στέκονται ὑποτιμητικά ἀπέναντι στό ἀνθρώπινο σῶμα και τήν ὕλη εὐρύτερα. Ἴσως γιατί «τό ἀνθρώπινο σῶμα ἐκφράζει μέ ἀποκαλυπτικό τρόπο τί διάσταση τῆς φθορᾶς και τό ἀνυπερέβλητο τοῦ θανάτου».

Σέ κάθε ἐποχή συναντοῦμε φαινόμενα και τάσεις πού, μέ τόν ἓναν ἢ τόν ἄλλο τρόπο, προσπαθοῦν νά διασπάσουν τήν ἀνθρώπινη ἐνότητα και νά προβάλουν τό πνευματικό στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου, ὑποτιμώντας το σωματικό και ὕλικό μέρος του.

Αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα ἐμφανές σήμερα, στην ἐποχή τῆς ψηφιακῆς πραγματικότητας. Μέ διάφορες διαδικασίες περιορίζεται ἡ σωματική συμμετοχή στις ἀνθρώπινες δράσεις και ὁ ὕλικός κόσμος ἀντικαθίσταται ἀπό εἰκονικές ἀναπαραστάσεις, ἀπό ἀπεικάσματα. Οἱ σύγχρονες ραγδαίες ἀλλαγές δίνουν τήν αἴσθηση στον ἄνθρωπο ὅτι μπορεῖ νά ζήσει σέ «ρυθμούς διαστημικούς, ἐνῶ εἶναι ἐπίγειος και πεπερασμένος».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐνωτιζόμενη αὐτήν ἀκριβῶς τήν ἀτμόσφαιρα και τίς ψηφιακές προκλήσεις, προέκρινε σοφά, μέ τρόπο πρωτοποριακό, τήν ἰδέα τῆς διοργάνωσης Διεθνούς ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου μέ θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξη θεολογία “ἐν

πορεία» στην «ἄυλη» πραγματικότητα τῆς ὕστερης νεωτερικότητας», μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση 100 ἐτῶν συνεχοῦς παρουσίας τοῦ περιοδικοῦ *Θεολογία*.

Μακαριώτατε,

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καί μέ αὐτές τίς ἀφορμές, φέρει πάλι στό προσκίnio τόν λόγο καί τό κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, περί τῆς ἀξίας τοῦ σώματος καί τῆς ὕλης, ἡ ὁποία ἀποκορυφώνεται στήν πίστη περί τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρώπινου σώματος.

Αὐτή ἡ ἀντίληψη τῆς Ἐκκλησίας περί τῆς ἀξίας τοῦ σώματος καί τῆς ὕλης εἶναι ταυτόχρονα ἡ

ἐλπίδα, τό καινούργιο, τό καινό (μέ ἄλφα γιῶτα) πού προβάλλει ἡ Ἐκκλησία, σέ ἓνα κόσμο πού ὀλοένα καί περισσότερο γοπεύεται ἀπό τίς δυνατότητες τῆς ἐξ ἀποστάσεως ἐπικοινωνίας, ἀπό τή μή φυσική παρουσία!

Σέ ἓνα κόσμο πού ὀλοένα καί περισσότερο περιορίζει τή φυσική ἀνθρώπινη παρουσία, πιστεύοντας ἴσως ὅτι μέ αὐτόν τόν τρόπο διευκολύνεται. Ὅμως, γιά ἐμᾶς τούς Ὁρθοδόξους, «τό σῶμα εἶναι κάτι περισσότερο ἀπό ἓνα σῶμα». Εἶναι ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἔχει τόσο μεγάλη σημασία, πού τό Δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος τό προσέλαβε. Ὅσο δέν τιμοῦμε τό σῶμα καί τήν ὕλη, ἡ ζωή μας θά εἶναι λειψή καί ἀνολοκλήρωτη!

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό ἸΗ΄ Πανελλήνιο
Λειτουργικό Συμπόσιο Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Ἐπισκοπεῖο Ἰ. Μ. Περιστερίου, 6.6.2023)

Σεβασμιώτατοι,
Σεβαστοί πατέρες,
Ἑλλογμώτατοι κ.κ. Καθηγητές,
Ἀξιότιμοι ἐκπρόσωποι τῶν πολιτειακῶν
ἀρχῶν,
Ἀγαπητοί Σύεδροι,

Μέ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς χαρᾶς ἀπευθύνομαι πρὸς ὄλους ἐσᾶς, τοὺς συμμετέχοντες στό ἸΗ΄ Πανελλήνιον Λειτουργικόν Συμπόσιον μέ θέμα «Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», τό ὁποῖο τελεῖ ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εὐχαριστῶ τόν Σεβασμιώτατο ἀδελφό Μητροπολίτη Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμπτοῦ κ. Δανιήλ, Πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως καί τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμποσίου, καθώς καί τά Μέλη τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς γιά τήν μέριμνα καί τοὺς καταβληθέντες κόπους τους, προκειμένου νά διοργανωθεῖ αὐτή ἡ εὐλογημένη σύναξη. Εὐχαριστῶ ἐπίσης ἐκ μέσης καρδίας τόν φιλοξενούντα τό Συμπόσιο, Σεβασμιώτατο ἀδελφό Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Γρηγόριο, γιά τήν ἀρωγή του στήν διεξαγωγή τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου.

Ἡ Λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τό κέντρο τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν. Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς πηγάζουν ἀπό τήν δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτό τό βιώνουν οἱ πιστοί σέ κάθε Λατρευτική σύναξη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ γι' αὐτούς πηγὴ πνευματικῆς ἀνατροφοδοτήσεως.

Ἡ ἀδιαμφισβήτητη αὐτὴ ἀλήθεια ἔχει τήν ἀρχή της στήν Παλαιά Διαθήκη, ὅταν ὁ Θεός παρέδωσε στόν Μωϋσῆ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἤθελε νά Τόν λατρεύουν οἱ Ἑβραῖοι. Δι' αὐτοῦ τοῦ θεοπαραδότου Λατρευτικοῦ τύπου ἐπικοινωνοῦσαν μέ τόν Θεό, Τόν δόξαζαν, Τόν εὐλογοῦσαν καί προσέφεραν θυσίαις.

«Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ. 4, 4) οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι πρῶτιστα, ἀλλά καί οἱ σύγχρονοι μέ τόν Χριστό ἄνθρωποι βίωσαν τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ μεταξύ τους, Τόν εἶδαν νά θαυματοουργεῖ καί νά τοὺς διδάσκει τόν νέο τρόπο μέ τόν ὁποῖο πρέπει νά τόν λατρεύουν. «Πνεῦμα ὁ Θεός, καί τοὺς προσκυνούντας αὐτὸν ἐν Πνεύματι καὶ Ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ἰωάν. 4, 24). Τοὺς δίδαξε νά γρηγοροῦν καί νά προσεύχονται, καί, βεβαίως, παρέδωσε τό Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας «προσφέρων καὶ προσφερόμενος καὶ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος» (Ἱερατικόν, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα, Ὀκτώβριος 2021, σ. 125), σφραγίζοντας μέ τό Τίμιον Αἷμα Του τήν Καινὴ Του Διαθήκη μέ τοὺς ἀνθρώπους.

Μετά τήν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου μας τά μέλη τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Κοινότητος «ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς» (Πράξ. 2, 42), δείχνοντας μ' αὐτόν τόν τρόπο ὅτι ὁ πυρήνας τῆς ἐπί γῆς ζωῆς τους ἦταν ἡ Λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ ἡ προσωπικὴ ἐμπειρία τῶν ἀποστολικῶν χρόνων καταγράφεται μετέπειτα γιά λόγους ποιμαντικῆς συνέπειας καί ἀκριβείας τῆς

Ἀληθείας. Ἰδιαίτερος οἱ δύο μεγάλοι Πατέρες καί Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καί ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀποτυπώνουν τήν Ἀποστολική Λατρευτική παρακαταθήκη καί τήν προφορική Παράδοση στίς Θείες Λειτουργίες πού συνέγραψαν καί τίς ὁποῖες τελεῖ ἡ Ἐκκλησία μας μέχρι σήμερα.

Τό παρόν Συμπόσιο καί οἱ Ἐλλογιμώτατοι Εἰσηγητές του θά καταδείξουν τό ἀπαράμιλλον τοῦ ἥθους καί τοῦ χαρακτῆρα τῆς Λατρείας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐμεῖς οἱ κληρικοί, ὡς οἰκονόμοι καί διάκονοι τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ ὀφείλουμε νά διαφυλάξουμε τήν ἱερότητα τῆς Θείας Λατρείας καί νά ὀδηγήσουμε τούς πιστούς «εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι» (Ἐβρ. 9, 14), ἀλλά καί

γενικότερα νά τούς διδάξουμε «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» (Τιμ. Α΄ 3, 15).

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε, ἀδελφοί μου, νά κλείσω τό μήνυμα τοῦτο μέ τίς ὀλόθερμες εὐχές μου γιά ἐπιτυχία, μέ τήν Χάρη καί τόν Φωτισμό τοῦ Κυρίου, αὐτοῦ τοῦ τόσο ἀξιόλογου Συμποσίου, καί μέ τήν προτροπή τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου νά «λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας» (Ἐβρ. 12, 28).

Μετά πατρικῶν εὐχῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος Β΄

Προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος
καὶ Ὑμπττοῦ Δανιὴλ, Προέδρου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως στό ΙΗ΄ Πανελλήνιο Λειτουργικό
Συμπόσιο Ἐκπροσώπων Ἱερῶν Μητροπόλεων
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Ἐπισκοπεῖο Ἱ. Μ. Περιστερίου, 6.6.2023)

Ἐνότητα Ιη

Ἡ πρόνοια τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἡ μέριμνά
Της γιά τά θέματα τῆς θείας λατρείας

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐκτός τῶν ἄλλων ἀρμοδιοτήτων
της, κατά τόν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977 Φ.Ε.Κ. τ. Α΄
146), «Μεριμᾷ διά τήν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν
καὶ εὐπρέπειαν ὡς καὶ διά πᾶν εἰς τὴν θείαν
Λειτουργίαν ἀφορῶν θέμα» (ἄρθρο 4§γ’).

Οἱ Συνοδικές Ἐπιτροπές.

Γιά τὴν ἐκπλήρωσι αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ ὁ
Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος προέβλεψε τὴν σύστασι Συνοδικῶν
Ἐπιτροπῶν καὶ Εἰδικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν
καὶ Ἐπιτροπῶν Εἰδικοῦ σκοποῦ.

Τά θέματα τῆς θείας Λατρείας μελετοῦν,
ἐπεξεργάζονται, γνωμοδοτοῦν καὶ εἰσηγοῦνται
πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον:

1. Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῆς θείας Λατρείας
καὶ τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου (ἄρθρο 10§δ΄ τοῦ Ν.
590/1977 Φ.Ε.Κ. τ.Α΄ 146), τῆς ὁποίας ἀρμοδιότητα
εἶναι κατά τὸ ἄρθρο 16 τοῦ Κανονισμοῦ 160/2004
«Περὶ λειτουργίας τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν»
Φ.Ε.Κ. τ.Α΄100/20.5.2004):

«α. Ἡ μελέτη τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ
ἡ, διά τῆς οἰκείας Ὑποεπιτροπῆς, ἐποπτεία
συντάξεως καὶ ἐκδόσεως τῶν Διπτύχων ἐκάστου
ἔτους.

β. Ἡ σύνταξις πλήρους καὶ σαφοῦς «λει-
τουργικοῦ κώδικος», ἀναγκαίου διά τὴν εὐταξίαν
ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἱεροῖς
Μυστηρίοις καὶ Τελεταῖς, ὡς καὶ διά τὴν
καθιέρωσιν ἐνιαίας λειτουργικῆς πράξεως καθ’
ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

γ. Ἡ ἐποπτεία καὶ φροντίς διά τὴν συμπλήρωσιν
τῶν ἐν τοῖς λειτουργικοῖς βιβλίοις ὑπαρχουσῶν
ἐλλείψεων εἰς βασικὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας, ὡς
καὶ διά τὴν καταλογογράφησιν καὶ τὴν ἐκδοσιν
ἐνημερωτικῶν πινάκων τῶν ἐκδοθεισῶν ἢ καὶ
ἀνεκδότων Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

δ. Ἡ τεκμηριωμένη, σαφὴς καὶ πλήρης κατα-
γραφή τῆς δεοντολογίας, τῶν σκοπῶν, τῶν
τρόπων, τῶν εἰδικῶν προβλημάτων ἢ δυσχερειῶν
καὶ τῶν προτεραιοτήτων τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου
ἐναντι γενικῶς τῶν κοινωνικῶν «ομάδων».

ε. Ἡ πρότασις περὶ διοργανώσεως πανελληνίων
καὶ τοπικῶν Συνεδρίων στελεχῶν τοῦ ποιμαν-
τικοῦ ἔργου κατά τομεις δραστηριότητος, ὡς
καὶ ἡ ποιμαντικὴ φροντίς καταρτίσεως τῶν
πρεσβυτερῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων πρεσβυτερῶν,
ὡς ἀμέσων συνεργατῶν καὶ πολυτίμων βοηθῶν
τῶν Ἐφημερίων.

στ. Ἡ συνεργασία μετὰ Σ.Ε. ὁμοειδῶν σκοπῶν
ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει συναφῶν προβλημάτων».

2. Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Ἐκκλησιαστικῆς
Τέχνης καὶ Μουσικῆς, πού ἔχει τίς ἐξῆς ἀρμο-
διότητες, κατά τὸ ἄρθρο 14 τοῦ Κανονισμοῦ

160/2004 (Φ.Ε.Κ. τ.Α'100/20.5.2004) «Περί λειτουργίας των Συνοδικών Επιτροπών»:

α. Η παρακολούθηση των λειτουργικών τεχνών και η προαγωγή αυτών διά παντός προσφόρου μέσου.

β. Η άγρυπνος μέριμνα και διαφύλαξις του λειτουργικού ήθους και της εκκλησιαστικής παραδόσεως επί των λειτουργικών τεχνών και η υπεύθυνος γνωμοδοτική επισήμανσις των περιεσφρευομένων καινοτομιών προς άποφυγήν ή διόρθωσιν τούτων, δι' ένδελεχοῦς μελέτης, συντάξεως ύπομνημάτων προς τήν Δ.Ι.Σ., έκδόσεως ένημερωτικῶν έντύπων και διοργανώσεως Συνεδρίων.

γ. Η καταγραφή των ύφισταμένων, παρὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς και ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι, σχετικῶν Σχολῶν (έκκλησιαστικῆς μουσικῆς, άγιογραφίας, συντηρήσεως ιερῶν εικόνων κ.λπ) τοῦ ιστορικοῦ λειτουργίας και τοῦ οργανογράμματος μίας έκάστης, ὡς και η έκπόνησις ενός Γενικοῦ Κανονισμοῦ περι τῆς λειτουργίας αυτών.

δ. Η ένημέρωσις και η παροχή προγραμματικῆς ή οργανωτικῆς βοήθειας εἰς Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα, Ἱεράς Μητροπόλεις, Ἱεράς Μονάς, Ἐνορίας, Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα, προτιθέμενα νά αναπτύξουν άντιστοιχοῦς δραστηριότητας.

ε. Η έξόφλησις διά καταλλίλων εἰσηγήσεων προς τήν Δ.Ι.Σ. και διά διαβημάτων Αὐτῆς προς τήν Πολιτείαν τῆς δυνατότητος τελέσεως κατά καιρούς τῆς Θείας Λειτουργίας έντός χριστιανικῶν μνημείων, τελούντων έν έξαρτήσει προς τό Κράτος, διαφυλαττομένης τῆς ιερότητος, τῆς ιστορίας, αλλά και τῆς συμφύτου καλλιτεχνικῆς άξίας αυτών.

στ. Η προβολή των ύφισταμένων ιερῶν μνημείων δι' ένημερωτικῶν δημοσιευμάτων και τευχιδίων και λοιπῶν μέσων ήλεκτρονικοῦ τύπου (Η/Υ, Ρ/Σ, Τηλεοράσεως, Διαδικτύου, κ.λπ.) προς τά στελέχη τοῦ εκκλησιαστικοῦ ἔργου, τόν

έπιστημονικόν κόσμον και τόν ποιμαίνόμενον λαόν, επί σκοπῶ τονισμοῦ τῆς δι' αἰώνων συνεχοῦς και άδιακόπου εκκλησιαστικῆς παρουσίας και καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, ύποβοηθητικῶς προς τήν άσκουμένην λειτουργικὴν και άντιαρρετικὴν ποιμαντικὴν.

ζ. Η έπισταμένη, δι' Εἰσηγήσεων προς τήν Δ.Ι.Σ., φροντίς προς διασφάλισιν τοῦ δικαιώματος τῆς Ἐκκλησίας επί των θρησκευτικῶν μνημείων.

η. Η συνεργασία και συμπαράστασις προς τό Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας (Κανονισμός 17/1981 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, «Σύστασις και Ὁργάνωσις Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» Φ.Ε.Κ. 135/1982-τ. Α').

θ. Η συμπαράστασις προς τό ἔργον τῆς Ὑπηρεσίας Ναοδομίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ι. Η εἰσήγησις, προς τήν Δ.Ι.Σ., περι άπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων εἰς τόν χῶρον τῆς λειτουργικῆς τέχνης και τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς».

Εἰδικές Συνοδικές Ἐπιτροπές

Μέ αποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας συνεστήθησαν οἱ έν συνεχείᾳ Εἰδικές Συνοδικές Ἐπιτροπές:

1. Η Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως μέ τήν έξῆς άρμοδιότητα λειτουργοῦσα επί τῆ βάσει τοῦ ύπ' αριθμόν 139/1999 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περί συστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως» (Φ.Ε.Κ. τ.Α' 236/8.11.1999).

Η Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή:

α. Προσδιορίζει και μελετᾶ συγκεκριμένα προβλήματα τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας σήμερα και γνωματεύει ἐπ' αυτών, ὡστε νά ἔχη η Ἱερά Σύνοδος υπεύθυνον και τεκμηριωμένην ένημέρωσιν κατά τήν λήψιν των ένδεικνυομένων αποφάσεων.

β. Μέ ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἐν συνεργασίᾳ μέ τάς λοιπάς Συνοδικάς Ἐπιτροπάς, τάς Ἱερᾶς Μητροπόλεις, τάς Ἱερᾶς Μονάς καί πάντα ἄλλον φορέα, διοργανώνει διαφόρους ἐκδηλώσεις, ὅπως: Συνέδρια, Ἡμερίδας, Σεμινάρια κ.λπ. ἢ προβαίνει εἰς θεολογικά ἐκδόσεις, ἐκλαϊκευτικά δημοσιεύματα, παραγωγῆ ὀπτικοακουστικῶν μέσων, ραδιοτηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν, ἀξιοποίησιν τῶν δυνατοτήτων τοῦ διαδικτύου (Internet) κ.λπ, τόσον διά τήν ἐκπαίδευσιν καί ἐπιμόρφωσιν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐπί λειτουργικῶν θεμάτων, ὅσον καί διά τήν καλλιέργειαν τῆς λειτουργικῆς ἀγωγῆς τῶν πιστῶν.

γ. Μέ ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἐν συνεργασίᾳ ἰδιατέρως μέ τάς Ὁρθοδόξους Θεολογικάς Σχολάς, προγραμματίζει ἐπιστημονικάς ἐρεῦνας, προτείνει τήν χορήγησιν ὑποτροφικῶν λειτουργικῶν σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι καί ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, ἀποστέλλει ἐκπροσώπους αὐτῆς εἰς λειτουργικά καί ἄλλα παρεμφερῆ συνέδρια καί γενικῶς ἀναλαμβάνει πᾶσαν πρωτοβουλίαν, ἥτις θά συντελέσῃ εἰς τήν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐνδιαφέροντος διά τήν σπουδῆν τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καί τήν ἀνάδειξιν καί προβολήν τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου λειτουργικοῦ ἥθους».

2) Ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή γιά τήν Ἀκαδημία Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν πού λειτουργεῖ ἐπί τῆ βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθμόν 133/199 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περί συστάσεως, Ὁργανώσεως καί λειτουργίας Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διά τήν Ἀκαδημίαν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν» Φ.Ε.Κ. τ. Α' 236/8.11.1999).

Οἱ ἀρμοδιότητες αὐτῆς εἶναι:

«α. Νά ὀργανώσῃ τήν λειτουργίαν Ἀκαδημίας ἐπί τῷ σκοπῷ τῆς ἐκμαθήσεως καί διακονίας ἐν συνεχείᾳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν, μέ προοπτικὴν διορθοδόξου συμβολῆς, τῆς ὁποίας

τό ὀργανόγραμμα, τήν σύνθεσιν καί τοὺς ὄρους λειτουργίας, ὥστε νά ἀποτελέσῃ Κιβωτόν διατηρήσεως καί διαφυλάξεως καί διαδόσεως τῶν στοιχείων τῆς πατρῶας Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

β. Νά προσδιορίσῃ τήν στάθμην τῶν σπουδῶν (ΙΕΚ-ΤΕΙ), ἀφοῦ διερευνήσῃ τήν δυνατότητα περὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας καί τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων αὐτῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ἀντιστοίχων τίτλων, πρὸς ἐπαγγελματικὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀποφοίτων.

γ. Νά συντάξῃ τὰ προγράμματα σπουδῶν τῆ συνδρομῆ εἰδικῶν καθ' ὕλην ἀρμοδίων καθηγητῶν.

δ. Νά δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις, ὥστε οἱ σπουδασταὶ τῆς ἐξονομασθείσης Ἀκαδημίας νά βιώνουν μέ ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν καί τό ἀρμόζον ἐκκλησιαστικόν ὕφος καί ἥθος τήν διακονίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν – Λειτουργικῶν Τεχνῶν, αἱ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

ε. Νά ὑποβάλῃ προτάσεις πρὸς ἐξασφάλισιν χρηματοδοτικῶν πόρων διά τήν οἰκονομικὴν αὐτοτέλειαν καί ἀνάπτυξιν τῆς Ἀκαδημίας».

3) Ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Χριστιανικῶν Μνημείων πού λειτουργεῖ ἐπί τῆ βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθμόν 137/1999 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περί συστάσεως, Ὁργανώσεως καί λειτουργίας Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς διά τὰ Χριστιανικά Μνημεῖα» (Φ.Ε.Κ. τ. Α' 236/8.11.1999).

Οἱ ἀρμοδιότητες αὐτῆς εἶναι:

«α. Νά ἐπικοινωνῇ ἀμέσως μέ τὰς κατά τόπους Ἱερᾶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὥστε τό συντομώτερον δυνατόν νά ἐπιτελεσθῇ ἡ καταγραφή τῶν σωζομένων εἰς αὐτάς Χριστιανικῶν Μνημείων, παλαιοχριστιανικῶν, βυζαντινῶν, μεταβυζαντινῶν καί νεωτέρων.

β. Νά ἐπικοινωνῇ μέ τὰς κατά τόπους

Διευθύνσεις τῶν Ἐφορειῶν Ἀρχαιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ὥστε νά διερευνηθῆ διὰ τῆς ἀμοιβαίας συνεργασίας καί νά διαπιστωθῆ ὁ καλύτερος τρόπος, διὰ τίν ἔναρξιν τῶν προσπαθειῶν ἀναστηλώσεως τῶν Μνημείων, τά ὁποῖα θά καταγραφοῦν, καί μάλιστα ἐκείνων, ἅτινα ἔχουν ἀνάγκην ἀναστηλώσεως ἢ συντηρήσεως.

γ. Νά μελετήσῃ τίν ἀξιοποίησιν τῶν Ἱερῶν αὐτῶν τόπων, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ὠφέλειαν τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

δ. Νά εὐαισθητοποιήσῃ τίν κοινήν γνώμην, μέ κάθε πρόσφορον μέσον (Τύπον, ΜΜΕ, διανομὴν ἐντύπων κ.λπ.), ὥστε νά υπάρξῃ ἐνδιαφέρον καί ἀνιδιοτελής προσφορά ἐκ μέρους εἰδημόνων Ἀρχιτεκτόνων –Μηχανικῶν καί Συντηρητῶν διὰ τίν ἀποτύπωσιν τῶν μνημείων αὐτῶν καί τίν ἐκπόνησιν τῶν ἀπαιτούμενων μελετῶν.

ε. Νά ἐντάξῃ τὰ μνημεῖα αὐτά εἰς Προγράμματα τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ ἢ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ὥστε νά υπάρξουν ὑπὲρ αὐτῶν οἰκονομικαὶ χορηγίαι.

στ. Νά ἐκπονήσῃ Ἐκκλησιαστικόν Χάρτην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νά ἀποτυπωθοῦν τὰ κατὰ τόπους Χριστιανικά Μνημεῖα».

Τά Λειτουργικά Συμπόσια

Γιὰ τίν ἐξειδικευμένη μελέτη τῶν θεμάτων τῆς θείας λατρείας θεσπίσθηκαν νά συγκαλοῦνται τὰ Λειτουργικά Συμπόσια διὰ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Στά συνελθόντα Λειτουργικά Συμπόσια ἐξετάσθησαν ἐν βάθει καί πλάτει τὰ θέματα τῆς θείας λατρείας μέ ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις πού ἀνέπτυξαν οἱ πλέον εἰδήμονες καί κατάλληλοι ἐπιστήμονες τῶν θεολογικῶν μας Σχολῶν καί ἀποτελοῦν πολύτιμο βοήθημα μελέτης γιὰ τίν ποιμαντική, θεολογική καί ἐκκλησιαστική

ἀντιμετώπιση τῶν προκυπτόντων ἀναγκῶν καί προβλημάτων. Ὅλες αὐτές οἱ ἀποκομισθεῖσες γνώσεις, ἐμπειρίες, προβληματισμοί καί προτάσεις ἔχουν ἀποθησαυρισθεῖ στούς τόμους τῶν Πρακτικῶν πού ἔχουν ἐκδοθεῖ.

Ἵπενθυμίζουμε τὰ θέματα τῶν προηγουμένων Πανελληνίων Λειτουργικῶν Συμποσίων.

Τό Α΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 1999 στήν Ἱερά Μονή Πεντέλης, μέ θέμα: «Τό Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος».

Τό Β΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2000 στόν Βόλο, στήν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ, μέ θέμα: «Τίν Λειτουργικὴν Ἀνανέωσιν».

Τό Γ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2001 στήν Νεάπολη Θεσσαλονίκης, στήν Ἱερά Μητρόπολη Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, μέ θέμα: «Τό Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας».

Τό Δ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2002 στό Νέο Προκόπιο Εὐβοίας, στήν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος, μέ θέμα: «Τό Μυστήριον τοῦ Γάμου».

Τό Ε΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2003 στό Νέο Προκόπιο Εὐβοίας, στήν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος, μέ θέμα: «Ἱερουργεῖν τό Εὐαγγέλιον».

Τό ΣΤ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2004 στήν Τήνο, στήν Ἱερά Μητρόπολη Σύρου, μέ θέμα: «Χριστιανική Λατρεία καί εἰδωλολατρία».

Τό Ζ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2005 στό Νέο Προκόπιο Εὐβοίας, στήν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος, μέ θέμα: «Τό Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης».

Τό Η΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2006 στό Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ στά Μελισσιάτικα Ν. Μαγνησίας, μέ θέμα: «Τό Χριστιανικὸν Ἑορτολόγιον».

Τό Θ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2007 στό Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ στά Μελισσιάτικα Ν. Μαγνησίας, μέ θέμα: «Τό Μυστήριον τοῦ θανάτου εἰς τίν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας».

Τό Ι΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2008 στό Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος

καί Ἄλμυροῦ στά Μελισσιάτικα Ν. Μαγνησίας, μέ θέμα: «Ἡ ὑγεία καί ἡ ἀσθένεια στήν λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας».

Τό ΙΑ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2009 στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καί Ἄλμυροῦ στά Μελισσιάτικα Ν. Μαγνησίας, μέ θέμα: «Μυσταγωγῶν Κύριε τούς μαθητάς ἐδίδασκες λέγων».

Τό ΙΒ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2010 στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καί Ἄλμυροῦ στά Μελισσιάτικα Ν. Μαγνησίας, μέ θέμα: «Πρόσωπα καί Σταθμοί, ὁρόσημα στήν διαμόρφωση τῆς θείας λατρείας».

Τό ΙΓ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2011 στό Ἴδρυμα Τηνιακοῦ Πολιτισμοῦ στήν Τήνη τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου, μέ θέμα: «Ὁ Λειτουργικός Λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερα».

Τό ΙΔ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2012 στήν Πάτρα στήν Ἱερά Μητρόπολη Πατρῶν, μέ θέμα: «Οἱ λειτουργικές Τέχνες».

Τό ΙΕ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2014 στήν Ἀθήνα, στό Πνευματικό Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἀγίου Γεωργίου Καρέα στόν Βύρωνα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμητοῦ μέ θέμα: «Ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου». Τό ΙΣΤ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2016 στήν Λαμία, στό Πνευματικό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος μέ θέμα: «Τό ἀγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας».

Τό ΙΖ΄ συγκλήθηκε τό ἔτος 2018 στήν Κόρινθο στό Συνεδριακό Κέντρο «Ἀπόστολος Παῦλος» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ θέμα: «Οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες στήν περίοδο τῆς «Παρακλητικῆς» τοῦ «Τριωδίου» καί τοῦ «Πεντηκοσταρίου»».

Ἐνότητα 2η

Τό παρόν ΙΗ΄ Λειτουργικό Συμπόσιο θά μελετήσει τό θέμα: «Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ».

Ἐθεώρησα ἐπιβεβλημένο εἰσαγωγικῶς στίς ἐργασίες τοῦ παρόντος Συμποσίου νά ἀναφερθῶ στήν ἔννοια τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐφόσον ἀπτεται τοῦ θέματος του.

Λατρεία σημαίνει τήν ὑποταγή, τόν σεβασμό κάποιου πρὸς τόν κατακτητή του. Κατά τήν ἔννοια αὐτή ἡ λατρεία εἶναι ἡ ἐγκάρδια καί ἀπόλυτη ὑποταγή καί ἀφοσίωση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό κατά τό «τοῦτο τὸ δῶρον ... ὃ προσοίσουσι Κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ... εἰς θυσίαν διὰ παντός» (Δευτ. στ΄ 13 καί κατά τό «οὐκ ἐπ’ ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ» (Ματθ. δ΄, 4). Ἡ λατρεία λαμβάνει διαφορετικὴ ἔννοια ἀπὸ τήν προσκύνηση. Ἡ πρώτη εἶναι ἐνδειξη ἐνδομύχων καί εἰλικρινῶν αἰσθημάτων, ἡ δεύτερη χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐξωτερικά καί φαινομενικά στοιχεῖα. Ἡ λατρεία ὁμως ἐμπεριέχει καί τὰ στοιχεῖα τῆς προσκυνήσεως. Εἶναι δυνατόν κάποιος νά προσκυνεῖ καί νά μὴν λατρεύει, εἶναι ὁμως ἀδύνατο τό ἀντίθετο, δηλαδή νά λατρεύει χωρὶς νά προσκυνεῖ.

Ἡ λατρεία πρὸς τόν Θεό ἰδιωτικὴ ἢ δημόσια εἶναι αὐταπόδεικτο καθῆκον πρὸς τόν Θεό σέ ὅσους Τόν πιστεύουν καί ἐπιβάλλεται ἀπὸ τόν θεῖο λόγο. Ἡ συνάθροιση τῶν πιστῶν κάθε Κυριακῆ γιὰ τήν λατρεία θεωρεῖται ὡς συνέχεια τῆς λατρείας στό Ναό καί στίς Συναγωγές. Ἐκεῖ γινόταν ἡ διδασκαλία, ὥστε αὐτή νά συνοδεύεται ἀπὸ τό κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου.

Κατά τόν Πλάτωνα ἐπίσκοπο Μόσχας (1737-1812) «Ἀμαρτάνουσι προσέτι εἰς ταύτην εἰς τήν ἐντολήν, ἐκεῖνοι οἱ ἀσεβεῖς Ποιμένες, ὅσοι δέν διδάσκουσι τό ποιμνιον αὐτῶν, οὐδέ κηρύττουσιν εἰς αὐτούς τόν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐπ’ ἐκκλησίας» (Κατήχησις Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας... Πλάτωνος Μητρ. Μόσχας, μτφρ. ὑπὸ Ἀδ. Κοραῆ, 1884, σ. 114)

Σημειώνουμε καί τίς θείες προτροπές τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «μὴ ἐγκαταλείποντες τήν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν» (Εβρ. ι΄, 25),

«ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις» (Α΄ Θεσ. ε΄, 27), «λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς» (Εφεσ. ε΄, 19), πού σαφέστατα ἀποδεικνύουν τὴν περὶ λατρείας διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐνότητα 3η

Χαιρετισμοί

Χαιρετίζω ἐγκάρδια καὶ φιλάδελφα:

α. Τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμο.

β. Τοὺς παρόντες Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, πού εὐλογοῦν μέ τὴν σεπτὴ παρουσία τους τοὺς ποιμαντικούς προβληματισμούς ὄλων μας.

γ. Τοὺς ἐντιμότετους Ἄρχοντες τῶν ἐπ' ἐξουσίαις τοῦ Τόπου πού μᾶς τιμοῦν μέ τὴν παρουσία τους.

δ. Τοὺς Πανοσιολογιώτατους, Αἰδεσιμολογιώτατους Πρεσβυτέρους καὶ Ἐλλογιώτατους Εἰσηγητές καὶ Μέλη τοῦ παρόντος Συμποσίου, πού ὅλοι μαζί θά συμπροβληματισθοῦμε γιὰ τὰ θέματα πού θά ἀναπτυχθοῦν στὶς ἐπί μέρους εἰσηγήσεις.

ε. Ὅλους αὐτούς πού προσῆλθαν στό συγκαλούμενο σήμερα, μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, δέκατο ὄγδοο (ΙΗ΄) Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

Ἐνότητα 4η.

Εὐχαριστίες

Ἐπιτρέψατέ μου, ὡς Πρόεδρος τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς νά εὐχαριστήσω:

α. Τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας, γιὰ τὴν ἀπόφασή της νά συγκαλέσει τὸ παρὸν Συμπόσιο.

β. Τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπό μας κύριο Ἱερώνυμο τὸν Β΄ γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ αἰτήματος τῆς Ἐπιτροπῆς μας νά συγκληθεῖ τὸ παρὸν Λειτουργικὸ Συμπόσιο καὶ νά τὸ θέσει ὑπὸ τὴν αἰγίδα του, ὅπως ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν ὅλη ὑποστήριξή του στό ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς μας.

γ. Τοὺς Σεβασμιωτάτους ἀδελφούς, τοὺς παρόντες καὶ ὄσους ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους στό παρὸν Συμπόσιο.

δ. Τοὺς παρισταμένους Ἄρχοντες τῶν Δήμων μας πού μᾶς τιμοῦν μέ τὴν παρουσία τους.

ε. Τοὺς προσελθόντες ἀπὸ τίς Ἱερές Μητροπόλεις πατέρες καὶ ἀδελφούς, Μέλη τοῦ Συμποσίου.

στ. Τοὺς Εἰσηγητές, πού ἀνέλαβαν τὴν εὐθύνη καὶ τὸν κόπο νά ἐτοιμάσουν τίς εἰσηγήσεις τους.

ζ. Τὰ μέλη τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τῶν Συναρμοδιῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν πού ἀναφέρθηκαν γιὰ τὴν συμβολή στὴν πραγματοποίηση τοῦ Συνεδρίου.

η. Ὅσους κοπίασαν ἢ θά κοπιᾶσουν γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ Συμποσίου μας. Τὸν Γραμματέα μας Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Σάββα Ζέρβα, τοὺς κληρικούς καὶ συνεργάτες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας ἄνδρες καὶ γυναῖκες πού προθύμως θά διακονήσουν.

ι. Τοὺς χορηγούς μας.

Χαιρετισμός τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τό Διορθόδοξον Ἐπιστημονικόν
Συνέδριον: «Χάλκη-Κωνσταντινούπολη» (13 Ἰουνίου 2023)

Ἐκφωνηθεῖς ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. Χρυσοστόμου, ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας

Μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συμμετέχει εἰς τό παρόν Διορθόδοξον Ἐπιστημονικόν Συνέδριον, μέ τήν λίαν ἐνδιαφέρουσα καί ἐπίκαιρη θεματολογία, περί τῆς συμβολῆς τῶν Χαλκιδῶν καθηγητῶν καί ἀποφοίτων εἰς τάς διορθόδοξους σχέσεις, καί εὐχαριστεῖ διά τήν προσγενομένην τιμίν.

Μέ τήν παροῦσα θεματολογία τοῦ Συνεδρίου ἀναδεικνύεται οὐχί μόνον ἡ συμβολή καί προσφορά τῆς κατά Χάλκην Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς πρός τήν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί τάς λοιπᾶς κατά τόπους Ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας, ὡς ἀποτελοῦσα τό «ἐπιτελικόν καί θεολογικόν διεργαστήριον» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατά τήν προσφιλή ἔκφρασιν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κυροῦ Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδη, ἀποφοίτου καί καθηγητοῦ τῆς Χαλκίδος Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀλλ' ἐν ταύτῳ ἐπιβεβαιώνεται καί ἡ ἀναγκαιότης τῆς συναλλήλου σχέσεως καί συμπορεύσεως Ἐκκλησίας καί Θεολογίας, εἰς τήν πολυεύθυνον καί πολυδιάστατον διαχρονικήν προσφοράν καί συμβολήν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς Μητρός Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθόδοξων

Ἐκκλησιῶν κυρίως, εἰς τήν ἐπίλυσιν διαφόρων διορθόδοξων καί πανορθόδοξων ζητημάτων καί διά τήν εὐστάθειαν τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν.

Ἡ παροῦσα συνάλληλος σχέσις Ἐκκλησίας καί Θεολογίας, ὡς διαδικασία ἀλληλοπεριχωρήσεως καί ἀλληλοσυμπληρώσεως, καταδεικνύει ὅτι ἡ Ἐκκλησία γενικῶς προσβλέπει πάντοτε πρός τήν Θεολογίαν καί ἡ Θεολογία ὑποχρεοῦται νά διακονῇ τήν Ἐκκλησίαν, διότι ἡ Ἐκκλησία ἄνευ τῆς Θεολογίας, ἄνευ δηλαδή τῆς θεολογικῆς συνειδητοποιήσεως καί εὐαισθησίας Της, κινδυνεύει νά ἀπωλέσει τό ὄραμα ὁποιασδήποτε ἐκκλησιαστικῆς ἀποφάσεως Της, ὅπως ἀναφέρει χαρακτηριστικῶς ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Γέρον Περγᾶμου κυρός Ἰωάννης Ζηζιούλας, καί ἡ Θεολογία νά περιοριστῇ εἰς μίαν ἀφηρημένην θεωρητικήν ἔννοιαν καί εἰς ἀπλήν διδασκαλικήν ἀναφοράν περί Θεοῦ. Τό καθῆκον τῆς Θεολογίας οὕτως εἶναι νά προσφέρῃ εἰς τήν Ἐκκλησίαν τάς θεμελιώδεις καί κατευθυντηρίους ἐκεῖνας ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι θά Τήν κατευθύνουν πρός τό δέον γενέσθαι εἰς ἐκάστην συγκεκριμένην ἱστορικήν στιγμήν μέ σκοπόν τήν ἐπίλυσιν τῶν διαφόρων ἐκκλησιολογικῶν καί ποιμαντικῶν προβλημάτων. Αὐτό τό δέον γενέσθαι ἐσχεδιάζον συμβουλευ-

τικῶς καί προσέφερον ὡς «ἀντιπελαργοῦντες» πρὸς τὴν τροφὸν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν οἱ Χαλκίται καθηγηταί καί ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς καί διὰ τὰ διορθόδοξα καί πανορθόδοξα θέματα, ὡς ἐνεργοποίησιν τῆς εὐθύνης τοῦ καθήκοντος καί τῶν γνώσεών των καί εἰς διακονίαν τῆς ἐνόπτως τῶν Ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Ἐπιπροσθέτως, μόνον ὑπὸ τὴν προοπτικὴν αὐτὴν τῆς συναλλήλου σχέσεως Ἐκκλησίας καί Θεολογίας ἡ Θεολογία δέν καθίσταται ἀπλῶς

καί μόνον ἡ «θεραπεινίδα» τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀσφαλῆ ἔκφρασιν τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μιᾶς δημιουργικῆς πραγματώσεως τοῦ δράματός Της εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, διό καί οὐδεμία διάστασις μεταξύ τῆς διδασκούσης Θεολογίας καί τῆς πομαινούσης Ἐκκλησίας τυγχάνει ἀποδεκτῆ.

Εὐχαριστοῦντες καί αὔθις διὰ τὴν προσγενομένην τιμητικὴν πρόσκλησιν συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὸ παρὸν ἐπιστημονικὸν Συνέδριον εὐχόμεθα εὐόδωσιν καί ἐπιτυχίαν.

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης
Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στό Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο
τῶν ΚΘ' Παυλείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας
ὑπό τόν γενικό τίτλο: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος
καί ἡ κληρονομιά τοῦ ἑλληνιστικοῦ κόσμου»
(Βέροια, 26-29 Ἰουνίου 2023)

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Βεροίας, Ναούσης
καί Καμπανίας κ. Παντελεῖμον,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,
Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Καθηγηταί καί
Ἐλλογιμώταται κυρίαί Καθηγήτριαι,
Κύριε Δήμαρχε Βεροίας,
Ἀγαπητοί Πατέρες
καί ἐκλεκτοί Σύεδροι,

Μετά πολλῆς χαρᾶς καί ἀγαλλιᾶσεως ἐν Κυρίῳ
ἀπευθύνω πρὸς ὄλους ἐσᾶς, τούς Συνέδρους τοῦ
Διεθνοῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου, τόν ἀπο-
στολικό χαριετισμό· «χάρις ὑμῖν καί εἰρήνη ἀπό
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καί Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ»
(Α' Θεσ. 1, 1). Προσέτι, σᾶς ἀπευθύνω καί τίς
πλέον ἐγκάρδιες πατρικές εὐχές καί συγχαρη-
τηρίουσ προσρήσεις μου γιά τήν συμμετοχή σας
στό παρόν Συνέδριο καί τίς λοιπές ἑορταστικές
ἐκδηλώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας,
Ναούσης καί Καμπανίας, πρὸς τιμὴν τοῦ θεμελι-
ωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Βεροιαίων, Ἀποστόλου
τῶν Ἐθνῶν Παύλου τοῦ Οὐρανοβάμονος.

Τό θέμα, μέ τό ὅποιο θά ἀσχοληθεῖ ἐφέτος τό
Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο ἔχει ὡς ἐξῆς· «Ὁ
Ἀπόστολος Παῦλος καί ἡ κληρονομιά τοῦ ἑλ-
ληνιστικοῦ κόσμου». Μέ ἐνδιαφέρον ἀναμένουμε
τά πορίσματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, τά
ὅποια, ἐάν κρίνουμε ἀπό τήν ἐξαιρετική θεματο-

λογία του, θά εἶναι ἰδιαίτερος σημαντικά γιά τήν
σπουδή τῆς προσωπικότητος τοῦ Παύλου καί,
ἐν γένει, τήν ζωή καί τήν θεολογία τῆς Ἐκκλησί-
ας. Καθότι, ἡ ἐν λόγῳ θεματολογία ἀναφέρεται
στήν σχέση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μέ τήν στω-
ική καί ἐπικουρείο φιλοσοφία, μέ τήν ἑλληνιστι-
κή κοινή γλῶσσα ὡς ὄχημα γιά τό κήρυγμά του,
μέ τήν χρῆσι τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς ρητορικῆς καί
μέ ἐξίσου σπουδαῖα θέματα.

Ὡς γνωστόν, ἐξαιτίας τῆς δράσεως τοῦ Μεγά-
λου Ἀλεξάνδρου ὁ ἑλληνικός πολιτισμός διαδό-
θηκε μέχρι τά ὅρια τῆς τότε γνωστῆς οἰκουμένης.
Καί, βεβαίως, ἡ ἑλληνιστική περίοδος, ἡ ὁποία
συμβατικά καλύπτει τό χρονικό διάστημα τριῶν
ὀλοκλήρων αἰῶνων, ἦτοι ἀπό τοῦ θανάτου τοῦ
Ἀλεξάνδρου (323 π.Χ.) ἕως καί τῆς Ναυμαχίας
τοῦ Ἀκτίου (31 π.Χ.), δέν εἶναι σέ καμμία περι-
πτωση ἐποχή παρακμῆς· οὔτε, πολύ περισσότε-
ρο, μεταβατική ἐποχή. Πρόκειται περὶ μιᾶς κα-
τεχοχίν δημιουργικῆς περιόδου σέ ὄλους τούς
τομεῖς τοῦ πνεύματος, τῆς ἐπιστήμης, τῶν γραμ-
μάτων, τῶν τεχνῶν. Καί ὁ ἑλληνιστικός αὐτός
κόσμος ἐνσωματώθηκε, ἐν τέλει, στήν Ρωμαϊκή
αὐτοκρατορία, στήν ὁποία ἔδωσε ζωτική πνοή.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γεννημένος στήν τότε
Ρωμαϊκή ἐπαρχία τῆς Κιλικίας καί συγκεκριμένα
στήν ἑλληνιστική πόλη Ταρσό, μεταξύ τῶν ἐτῶν
5-15 μ.Χ., ἀπό Ἰουδαίους γονεῖς, καί μάλιστα

ἀπό πατέρα πού εἶχε τήν ιδιότητα τοῦ Ῥωμαίου πολίτη, διδάχθηκε τήν ἑλληνική γλῶσσα καί ἦλθε σέ ἄμεση ἐπαφή μέ τήν σκέψη καί τήν ζωή τοῦ ἑλληνιστικοῦ κόσμου, παράλληλα πρός τήν πατρώα ἰουδαϊκή εὐσέβεια καί παράδοση. Καί τοῦτο γιατί, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Στράβων, ἡ Ταρσός στά χρόνια τοῦ Παύλου ὑπερεῖχε στά γράμματα καί ἀπό αὐτήν ἀκόμη τήν Ἀθήνα καί τήν Ἀλεξάνδρεια, καί εἶχε καταστει ἔδρα πολλῶν στωικῶν φιλοσόφων.

Τοιοτοτρόπως, στήν προσωπικότητα τοῦ νεαροῦ Παύλου συναντᾶται ἡ ἐβραϊκή κληρονομιά καί ἡ ἑλληνιστική ἐκπαίδευση μέ τίς πολυεπίπεδες πολιτισμικές της ἐπιρροές, τίς ὁποῖες ἀργότερα, ὅταν περί τό ἔτος 34 μετεστράφη στόν Χριστιανισμό, ἀξιοποίησε μέ τόν καλύτερο τρόπο, πρός ὄφελος τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ σέ ὅλα τά ἔθνη. Ἡ πίστη του στόν Χριστό μεταμόρφωσε ὅλη τήν ὑπαρξή του καί τόν κατέστησε κατεξοχὴν Ἀπόστολο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μάρτυρα τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεώς Του, κήρυκα τῆς Ἀληθείας.

Ἀγαπητοί, δέν ἐπιθυμῶ, καί μάλιστα στό πλαίσιο ἐνός σύντομου χαιρετισμοῦ, νά σᾶς ἀπασχολήσω περισσότερο, ἀφοῦ οἱ ἔγκριτοι Εἰσηγητές θά ἐμβαθύνουν ἐπιστημονικῶς καί διεξοδικῶς στό θέμα τοῦ Συνεδρίου. Ἐπιθυμῶ, ὅμως, νά συγχαρῶ ἐκ βάθους καρδίας καί νά ἐκφράσω τόν δίκαιο ἔπαινο καί τήν εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας

πρός τόν λίαν ἀγαπητό ἐν Χριστῷ ἀδελφό καί ὀτρηρό ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου, τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας κ. Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος ὡς καλός ποιμὴν, μμητής τοῦ Ποιμένος καί Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν μας, Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, δέν παύει νά ἀναλίσκεται ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του. Τρανή ἐνδειξη καί τά ἐφετινά εἰκοστά ἔνατα Παύλεια, διά τῶν ὁποίων τιμᾶται ἱεροπρεπῶς καί ἐκκλησιαστικῶς ὁ Μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, τό καύχημα τῆς Οἰκουμένης, τό «στόμα τοῦ Χριστοῦ», κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο. Παρομοίως, συγχαίρω τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτες του, κληρικούς καί λαϊκοὺς, καθὼς καί τοὺς ἔλλογμωτάτους Εἰσηγητές τοῦ Συνεδρίου.

Τέλος, πρός ὅλους σας εὐχομαι ἐπωφελεῖ καί κατά πάντα γόνιμη τήν συμμετοχή σας στό παρόν Συνέδριο, μέ καρποφορία πνευματική.

Ἡ χάρις καί τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ἡμῶν, εἶψαν, διά πρεσβειῶν τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς, Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, μετά πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Μετά θερμῶν εὐχῶν καί ἀγάπης ἐν Κυρίῳ

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 876
Αριθ. Αθήναι, 16η Ιουνίου 2023
Διεκπ. 1346

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ ἀποστολῆς τῆς ὑπ' ἀριθ. 2904/2010
Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἔχουσα θέμα: "Περὶ
τῆς κανονικῆς καταστάσεως τῶν συνταξιούχων
Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος"»

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ
Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 12ης
μηνὸς Ἰουνίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Διαρκῆς
Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Αὐτῆς,
ἀπεφάσισεν ὅπως ὑπενθυμίῃ ὑμῖν, διὰ τοῦ πα-
ρόντος, τὴν ἐπισυναπτομένην ὑπ' ἀριθ. 2904/2010
Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον, ἵνα αὕτη κοινοποιηθῇ πρὸς
ἅπαντας τοὺς παρ' ὑμῖν Κληρικούς, ἐν ἐνεργείᾳ
καὶ συνταξιούχους, πρὸς ἀκριβῆ τήρησιν.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 991
Αριθ. Αθήναι, 10 Σεπτεμβρίου 2010
Διεκπ. 452

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2904

Πρός
Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ τῆς κανονικῆς καταστάσεως
τῶν Συνταξιούχων Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος»

Συνοδικῇ Ἀποφάσει, ληφθείσῃ κατὰ τὴν
Συνεδρίαν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς
2ας Σεπτεμβρίου 2010, καὶ κατόπιν ἀναφορῶν
Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν διαπυθνανομένων
περὶ θεμάτων ἐπὶ τῆς κανονικῆς καταστάσεως
τῶν Συνταξιούχων Κληρικῶν, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι
ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία
Αὐτῆς, ἀπεφάσισεν ὅπως ὑπομνήσῃ ὑμῖν τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 2632/1997 Ἐγκύκλιον Αὐτῆς (ὑπ' ἀριθμ.
Πρωτ. 500/575/16.5.1997), ἥτις εἰσέτι ἐξακολουθεῖ
ἰσχύουσα ὡς ἔχει καὶ ἀποστέλλεται συνημμένως.

Εἰδικώτερον, ὑπομνησκεται ὅτι οἱ Συνταξιούχοι
Κληρικοί ὑπάγονται κανονικῶς εἰς τὴν πνευμα-
τικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου, εἰς ὃν
ὑπῆγοντο καὶ πρὸ τῆς Συνταξιοδοτήσεώς των,
πρὸς ὃν δέον ὅπως ἔχωσι τὴν κανονικὴν αὐτῶν
ἀναφορὰν καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου δέον ὅπως λαμβάνωσι
τὴν νενομισμένην εὐλογίαν καὶ ἄδειαν πρὸς
ἐπιτέλεσιν τῶν τῆς Ἱερωσύνης. Εἰς περίπτωσιν
τελέσεως οἰασδῆποτε Ἱεροπραξίας ὑπὸ Συντα-
ξιούχου Κληρικοῦ, ἐάν μὲν οὗτος τυγχάνει τῆς
Αὐτῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, κατόπιν γνώσεως
τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, συνεννοεῖται μετὰ τῶν
Ἐφημερίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἐν ᾧ τελεσθῆσεται
ἡ Ἱεροπραξία, ἐάν δέ προέρχηται ἐξ ἑτέρας Ἱερᾶς

Μητροπόλεως, δέον ὅπως ἦ ἐφωδιασμένος μετὰ τῶν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προβλεπομένων Συστατικῶν Γραμμάτων τοῦ οἰκείου αὐτοῦ Ποιμενάρχου, ἔξαιτούμενος τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιχωρίου, ἄνευ γνώσεως καὶ ἀδείας τοῦ ὁποίου οὐδέν δικαιοῦται ἵνα ἐπιτελέσῃ. Ἐν περιπτώσει ἐπαναδιορισμοῦ Συνταξιούχου Κληρικοῦ εἰς ἐτέραν Ἱεράν Μητρόπολιν, ὁ μέλλων διορίσῃαι τούτον Μητροπολίτης, αἰτούμενος τὴν κανονικὴν συγκατάθεσιν τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐξ ἧς προέρχεται ὁ Συνταξιούχος, ἔξαιτεῖται ἐν ταύτῳ τό Κανονικόν αὐτοῦ Ἀπολυτήριο μετὰ τοῦ Ἀτομικοῦ Φακέλλου αὐτοῦ. Αὐτονόπον τυγχάνει ὅτι Συνταξιούχος Κληρικός ἱεροπρακτῶν ἐν ἐτέρᾳ Ἱερᾷ Μητροπόλει, ἄνευ γνώσεως καὶ ἀδείας τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου, τελεῖ τό κανονικόν ἀδίκημα τῆς εἰσπηδήσεως καὶ κολάζεται ἀναλόγως ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.

Ἐπί δέ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιος
 † Ὁ Καστορίας κ. Σεραφεῖμ
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ
 † Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας κ. Θεόκλητος
 † Ὁ Κασσανδρείας κ. Νικόδημος
 † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ
 † Ὁ Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ
 † Ὁ Σερῶν καὶ Νιγρίτης κ. Θεολόγος
 † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος
 † Ὁ Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος
 † Ὁ Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος
 † Ὁ Νέας Σμύρνης κ. Συμεών
 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 † Ἀρχιμ. Μᾶρκος Βασιλάκης

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 † Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2814
 Ἀριθ.
 Διεκπ. 1412

Ἀθῆναι, 20 Ἰουνίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
 τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
 τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Σύγκλησις Ζ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου
 τῶν Ὑπευθύνων Ἱερέων Νεότητος
 καὶ Κατηχητῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Κοινοποιήσις:
 Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
 ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ τῆς Νεότητος

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 12ης μηνὸς Ἰουνίου ἐ.ἔ., καὶ κατόπιν προτάσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ τῆς Νεότητος, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Αὐτῆς, ἀπεφάσισεν τὴν διοργάνωσιν τοῦ Ζ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου τῶν Ὑπευθύνων Ἱερέων Νεότητος καὶ Κατηχητῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντος θέμα: «Ἡ βία ὡς ἀνθρωπολογικὸ πρόβλημα. Ἡ ὀρθόδοξη θεώρησις».

Τό εἰρημένον Συνέδριον θά πραγματοποιηθῇ εἰς τὰς κατασκηνωτικὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, εἰς Καινούργιον Λοκρίδος, ἀπὸ 31ης Αὐγούστου ἕως 3ης Σεπτεμβρίου 2023, συμφώνως τῷ συνημμένῳ προγράμματι.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν συμμετεχόντων δι' ἐκάστην Ἱεράν Μητρόπολιν ὀρίζεται εἰς δύο (2) πρόσωπα. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν τὴν ἐκπροσώπησιν διὰ περισσο-

τέρων συμμετεχόντων, παρακαλοῦνται ὅπως ἐπικοινωνήσουν μετὰ τοῦ Γραφείου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ τῆς Νεότητος.

Σημειωθῆτω ὅτι τὰ μὲν ἔξοδα φιλοξενίας τῶν συμμετεχόντων Συνέδρων θὰ καλυφθοῦν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς φιλοξενούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, τὰ δὲ ὁδοιπορικά ἔξοδα μεταβάσεως καὶ ἐπιστροφῆς αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐκασταχοῦ Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Πρὸς δὲ τούτοις, διαπέμπομεν ὑμῖν τὴν συνημμένην σχετικὴν αἴτησιν συμμετοχῆς τῶν ὑμετέρων ἐκπροσώπων εἰς τὸ ὡς ἄνω διοργανωθισόμενον Συνέδριον, παρακαλοῦντες ὅπως ὑποβάλλητε αὐτὴν δεόντως συμπεπληρωμένην τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἠλεκτρονικῶς εἰς τὰς διευθύνσεις:

ecclesia.protocol@gmail.com

καὶ archpolyk@yahoo.gr

τὸ ἀργότερον ἕως τῆς Παρασκευῆς 4ης Αὐγούστου ἐ.ἔ., συνοδευομένην, κατὰ τὴν τάξιν, ὑπὸ διαβαστικοῦ ἐγγράφου τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Διὰ πλείονας πληροφορίας δύνασθε ὅπως ἀπευθύνησθε εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ τῆς Νεότητος (κιν. 6977.500.152, τηλ. 210.72.72.233).

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 2623

Ἀριθ.

Διεκτ. 1498

Ἀθῆναι, 27 Ἰουνίου 2023

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς

τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ τοῦ τρόπου προσκλήσεως Ἀρχιερέων ἐτέρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»

Κοινοποιήσεις:

Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν

Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 13ης μηνὸς Ἰουνίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ἡνθίσει Συνεδρίᾳ Αὐτῆς, ἰδοῦσα τὴν ἀπὸ 31ης Αὐγούστου 2017 Ἀπόφασιν Αὐτῆς, κοινοποιήσασιν ὑμῖν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4214/1868/8.9.2017 Ἐγκυκλίου Σημειώματος Αὐτῆς, μέ θέμα: «Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Ἱεροπραξιῶν Κληρικῶν ἐξ ἐτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Κλίματος», ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπισημάνῃ ὅτι ἡ ὡς ἄνω Ἀπόφασις ἀφορᾷ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις προσκλήσεως Ἀρχιερέων ἐτέρων τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς λατρευτικὰς καὶ ἐτέρας ἐκδηλώσεις ἐν τῷ κλίματι τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὅθεν, καὶ ἐφ' ὅσον προτίθεσθε νὰ προσκαλέσθε Ἀρχιερεῖς ἐκτὸς τοῦ κλίματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐπαρχίαν, παρακαλοῦμεν ὅπως τὸ σχετικὸν αἴτημα ὑποβάλληται γραπτῶς τῇ Διαρκῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, κατὰ τὴν τάξιν, διὰ τὴν παροχὴν τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας του εκκλησιαστικού ιδρύματος υπό την έπωνυμία: «Βαρνάβειος Βιβλιοθήκη» τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος (ΦΕΚ Β΄ 2939/2022)

Άριθμ. 2085/975

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4, 29 παρ. 2 καί 42 παρ. 2 καί 5 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α΄ 146),

2. τίς ὑπηρεσιακές ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος,

3. τήν ὑπ' ἀριθ. 812/24.4.2023 πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος κ. Γεωργίου,

4. τήν ὑπ' ἀριθ. 407/8.5.2023 γνωμοδότηση τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί

5. τήν ἀπό 11.5.2023 Ἀπόφαση τῆς Διάρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποφασίζουμε:

τροποποιούμε τόν Κανονισμό λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ιδρύματος ὑπό τήν έπωνυμία: «Βαρνάβειος Βιβλιοθήκη» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος (ΦΕΚ Β΄ 2939/2022), ὡς ἐξῆς:

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμού λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ιδρύματος ὑπό τήν έπωνυμία:
«Βαρνάβειος Βιβλιοθήκη»
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος (ΦΕΚ Β΄ 2939/2022)

Ἄρθρο 1

Τό ἄρθρο 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1691/860/12.5.2022 Κανονισμοῦ «Περί λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ιδρύματος ὑπό τήν έπωνυμία: «Βαρνάβειος Βιβλιοθήκη» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος» (ΦΕΚ Β΄ 2939/2022) τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς:

«Ἄρθρο 2

Σκοπός τοῦ Ἰδρύματος – Εἰδικότεροι στόχοι – Μέσα πρὸς ἐπίτευξη αὐτῶν

Τό Ἰδρυμα σκοπό ἔχει τήν ἐνίσχυση τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί συγκεκριμένα τή δημιουργία καί ἀνάπτυξη πνευματικοῦ καί πολιτιστικοῦ κυττάρου μέ τήν ὀργάνωση καί λειτουργία Βιβλιοθήκης στήν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος. Ὡς εἰδικότερους στόχους θέτει τούς ἐξῆς:

1. Τή συγκέντρωση, καταγραφή, ταξινόμηση, συντήρηση, κατάλληλη ἔκθεση καί διαφύλαξη ἀπό κινδύνους φθορᾶς καί ἀπώλειας βιβλίων, παλαιτύπων καί νέων ἐκδόσεων, καθώς καί ἐγγράφων μέ περιεχόμενο ἐκκλησιαστικό, θεολογικό, φιλολογικό, νομικό, φιλοσοφικό, ἐκπαιδευτικό, ἱστορικό, ἐθνικό, πολιτιστικό καί καλλιτεχνικό.

2. Τή διαμόρφωση κατάλληλης ὑποδομῆς, ὥστε νά διευκολύνει τήν πρόσβαση ἐνδιαφερομένων προσώπων (ἐρευνητῶν, σπουδαστῶν, μελετητῶν κ.λπ.) στά βιβλία, τά ἔγγραφα καί τό ψηφιακό ὑλικό πού βρίσκεται στή Βιβλιοθήκη.

3. Τή διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων, συνεδρίων, όμιλών μέ πολιτιστικό, κοινωνικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα, φροντιστηρίων και παρουσιάσεων βιβλίων, καθώς και τή φιλοξενία τέτοιων σχετικών δραστηριοτήτων.

4. Τήν πραγματοποίηση και έπιμέλεια εκδόσεων, καθώς και τήν προβολή τών δράσεων τής Βιβλιοθήκης από τόν Τύπο, τά ηλεκτρονικά Μ.Μ.Ε. και τό διαδίκτυο.

5. Τή συγκέντρωση, διατήρηση, όργάνωση και προώθηση τής γνώσης.

6. Τή μελέτη τών ποιμαντικών προβλημάτων του σύγχρονου κόσμου υπό τό πρίσμα τής έλληνορθόδοξου παραδόσεως.

7. Τήν προβολή, καλλιέργεια και περαιτέρω ανάπτυξη τής εκκλησιαστικής μας παραδόσεως, τής έθνικής μας ιδιοπροσωπίας και του πολιτισμού, καθώς και τήν άσκηση σύγχρονης εκκλησιαστικής ποιμαντικής διακονίας και ιεραποστολής.

8. Τήν όργάνωση, στελέχωση και λειτουργία τής Βαρναβείου Βιβλιοθήκης.

9. Τήν ύποστήριξη τών εκπαιδευτικών και τών έρευνητικών δραστηριοτήτων του Ίδρύματος, καθώς και τή συμβολή στη συνολική πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη τής τοπικής κοινωνίας και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.

10. Τόν συνεχή έμπλουτισμό τής συλλογής για τήν κάλυψη τών αναγκών τών χρηστών.

11. Τή χάραξη νέων στρατηγικών και μεθόδων, πού θά εξασφαλίσουν τήν πρόσβαση στη γνώση και τήν πληροφόρηση.

12. Τήν παροχή ύλικού για έννημέρωση, πληροφόρηση και έπιμόρφωση, μέ στόχο τήν προετοιμασία τών πολιτών για τή διά βίου εκπαίδευση.

13. Τήν ένεργό συμμετοχή του Ίδρύματος στα πολιτιστικά δρώμενα τής περιοχής για τήν άνύψωση του πνευματικού έπιπέδου τών κατοίκων.

14. Τή χρήση ηλεκτρονικών μέσων για τήν πρόσβαση σε διάφορες πηγές πληροφόρησης.

15. Τή σύσταση συμβουλευτικών υπηρεσιών για τήν ύποστήριξη και διαχείριση χρηματοδοτικών προγραμμάτων από έθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους.

16. Τή διαχείριση και άνάδειξη τής βυζαντινής,

μεταβυζαντινής και νεωτέρας χριστιανικής τέχνης.

17. Τήν ύποστήριξη και κοινωνική ένταξη νέων, κοινωνικώς εύπαθών ομάδων, μειονοτικών ομάδων, προσφύγων.

18. Τή διαφύλαξη και διάχυση τής άυλης βυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς (ήθη, έθιμα, παραδόσεις, πανηγύρεις, ψαλτική τέχνη, τοπικές τέχνες, τοπικά προϊόντα).

19. Τή σύσταση συμβουλευτικών υπηρεσιών για τήν ύποστήριξη και τήν εκπαίδευση και διά βίου μάθηση νέων, κοινωνικώς εύπαθών ομάδων, μειονοτικών ομάδων, προσφύγων.

20. Τήν προώθηση, ανάπτυξη του θρησκευτικού και προσκυνηματικού τουρισμού και διοργάνωση όργανωμένων ταξιδίων στο έσωτερικό και έξωτερικό μέ παροχή συναφών υπηρεσιών.

21. Τήν εκπαίδευση κληρικών και λαϊκών μελών-έθελοντών στις διάφορες δομές τής Ίεράς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος, οί όποίες δραστηριοποιούνται στη συμπαράσταση κοινωνικώς εύπαθών ομάδων, νέων, μειονοτικών ομάδων, προσφύγων.

22. Τήν όργάνωση περιοδικών εκθέσεων, πραγματοποίηση διαφόρων εκδόσεων, όργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων, οί όποίες σχετίζονται μέ τήν εκκλησιαστική, θρησκευτική και λαϊκή πολιτιστική κληρονομιά τής περιοχής.

Έπίσης, τό Ίδρυμα δύναται νά προβαίνει σε πωλήσεις, μέ άλληλογραφία ή μέσφ διαδικτύου ή μέσφ φυσικού καταστήματος, βιβλίων, εκκλησιαστικών ειδών εύλάβειας και ειδών λαϊκής τέχνης, ιερών σκευών και άμφίων, έγγραφών ήχου και εικόνας, ξύλινων ειδών, μεταχειρισμένων και συλλεκτικών ειδών, ειδών κοσμητολογίας, τροφίμων, ποτών και συναφών προϊόντων.

Όποιαδήποτε άλλη δράση ήθελε άποφασίσει τό Διοικητικό Συμβούλιο του Ίδρύματος στη βάση τής άξιοποίησεως κάθε πρόσφορου μέσου επικοινωνίας, έννημερώσεως, έπιμορφώσεως, πολιτιστικής και πνευματικής καλλιέργειας.

Μέσα προς έπίτευξη τών άνωτέρω σκοπών ένδεικτικώς είναι:

1. 'Η διοργάνωση ποικίλων έορταστικών, πολιτιστικών, έπιμορφωτικών, καλλιτεχνικών καί έπιστημονικών έκδηλώσεων.

2. 'Η λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού.

3. 'Η λειτουργία τηλεοπτικού σταθμού.

4. 'Η έκδοση βιβλίων, περιοδικών καί έντύπων.

5. 'Η δημιουργία καί παραγωγή όπτικοακουστικού ύλικού κ.ά.

6. 'Η δημιουργία ήλεκτρονικού καταστήματος.

7. 'Η δημιουργία φυσικού καταστήματος.»

Άρθρο 2

1. 'Η παρούσα απόφαση δέν προκαλεί δαπάνη εις βάρος της 'Ιεράς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος.

2. 'Η παρούσα απόφαση ισχύει από της δημοσιεύσεώς της στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

'Η παρούσα νά δημοσιευθεί στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καί στό επίσημο δελτίο της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άθηναι, 11.5.2023

† 'Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

'Ο Αρχιγραμματεύς

† 'Ο Ωρεών Φιλόθεος

Κανονισμός «Περί εκμισθώσεως καί έκποιήσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας»

Ἀριθμ. 2111/1317

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4 καί 46 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146),

2. τίς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρός τό χριστεπώνυμο πλήρωμα, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπό τίς Εὐαγγελικές ἐπιταγές, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους,

3. τίς ὑφιστάμενες κοινωνικές, ποιμαντικές καί πνευματικές ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας,

4. τήν ὑπ' ἀριθ. 247/27.4.2023 Πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ. Δωροθέου,

5. τήν ὑπ' ἀριθ. 408/8.5.2023 Γνωμοδότηση τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί

6. τήν ἀπό 13.6.2023 Απόφαση τῆς Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου,

ψηφίζει τόν Κανονισμό ἐκμισθώσεως καί έκποιήσεως, ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΜΙΣΘΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ

Ἄρθρο 1

Ἀντικείμενο κανονισμοῦ

1. Ὁ παρῶν κανονισμός ρυθμίζει τή διαδικασία πού θά τηρεῖται γιά τήν κατάρτιση συμβάσεων οἰκονομικῆς διαχείρισεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων καί εἰδικότερα:

2. Τή διαδικασία, ἡ ὁποία πρέπει νά τηρεῖται ὑπό τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου

ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας καί ἀφορᾶ στίς συμβάσεις ἐκμισθώσεων, χρονοεκμισθώσεων (leasing), παραχωρήσεων τῆς χρήσεως, έκποιήσεων, ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν καί έκποιήσεως ἐπί ἀντιπαροχῆ ἀκινήτων τῶν ὁποίων ἡ ἰδιοκτησία ἢ ἡ ἐπικαρπία ἀνήκει ἢ ἔχει ἀνατεθεῖ ἢ διαχείριση καί διοίκηση σέ αὐτά μέ διάταξη νόμου ἢ οἰασδήποτε μορφῆς σύμβαση διαχειρίσεώς τους.

3. Ὡς Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὀρίζονται τὰ ἀναφερόμενα στήν παρ. 4 στό ἄρθρο 1 τοῦ Ν. 590/1977 κάθε φορά. Ὡς Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) ὀρίζονται τὰ Ἱερά Προσκυνήματα, τὰ ἐκκλησιαστικά Μουσεία, τὰ Ἱερά Ἑσχαστήρια καί τὰ ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν εἰδικότερων κανονισμῶν διαχειρίσεώς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ

Ἄρθρο 2

Τρόπος ἐκμισθώσεως

1. Τά ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα ἐκμισθώνονται διά δημοσίου πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ.

2. Κατ' ἐξαίρεση, τό ἐκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο μπορεῖ νά προβαίνει κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὄργανου του σέ ἐκμισθώσεις ἄνευ διαγωνισμοῦ:

α) Ὅταν ἡ ἐτήσια πρόσσοδος παρά τοῦ ἐκμισθουμένου ἀκινήτου δέν ὑπερβαίνει τό ποσό τῶν δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) εὐρώ.

β) Ὅταν πρόκειται γιά ἐκμίσθωση ἀκινήτων πρός ἄλλα Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα ἢ σέ Ὄργανισμούς καί Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα Κοινωφελούς χαρακτήρα καί Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα Κοινωφελούς χαρακτήρα Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, τὰ ὁποῖα ἐκπληροῦν κοινωφελεῖς σκοπούς, γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν στεγαστικῶν ἢ ἄλλων σχετικῶν (πρός ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τους) λειτουργικῶν ἀναγκῶν. Κοινωφελῆς σκοπός

γιά τήν ἐφαρμογή τῆς παρούσας διατάξεως εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρει κατά προτεραιότητα καί ἀποδεδειγμένα τό κοινωνικό σύνολο ἢ κοινωνικές ομάδες καί δέν περιορίζεται στά μέλη τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἐν πάσῃ δέ περιπτώσει δέν μπορεί νά ἀποβλέπει σέ οικονομικῆς φύσεως ἐπιχείρηση. Περιορισμένης ἐκτάσεως οικονομικές δραστηριότητες ὡς πηγή προσθέτων πόρων κοινωφελούς ἰδρύματος, ἐφ' ὅσον ἐξυπηρετοῦν τόν σκοπό τῆς παραχωρήσεως, κρίνονται κατά περίπτωσιν ἀπό τό ὄργανο πού διοικεῖ τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο.

γ) Ὅταν πρόκειται γιά ἐκμίσθωση ἀκινήτων πού προορίζονται γιά ἐντελῶς καθορισμένη εἰδική ἐποχιακή χρήση καί ἡ ὁποία σέ καμμιά περίπτωση δέν μπορεί νά διαρκέσει πλέον τῶν ἐπτά (7) μηνῶν.

δ) Ὅταν πρόκειται γιά ἐκμίσθωση μέ σκοπό τήν ἀπόκτηση ἢ διατήρηση τῆς νομῆς ἀκινήτου, ὁπότε ἡ ἐκμίσθωση συνομολογεῖται γιά χρονικό διάστημα μέχρι δύο (2) ἔτη.

ε) Ὅταν ὁ δεῦτερος ἐπαναληπτικός διαγωνισμός ἀποβεῖ ἄγονος ἢ ἀσύμφορος κατά τήν αἰτιολογημένη κρίση τοῦ ὀργάνου πού διοικεῖ τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο.

στ) Κατ' ἐφαρμογή πάσης ἄλλης εἰδικῆς διατάξεως νόμου, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται ἡ ἄνευ διαγωνισμού ἐκμίσθωση ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου.

3. Τό καθοριζόμενο διὰ τῆς παρ. 2, περ. α' τοῦ παρόντος ἄρθρου ποσό δύναιται νά ἀναπροσαρμόζεται κατόπιν προτάσεως τοῦ Μητροπολίτου διὰ τροποποιήσεως τοῦ παρόντος.

4. Πρὸ τῆς ἐκμίσθωσης συντάσσεται ἀπό ἐπιλεγόμενο ἀνεξάρτητο ἐκτιμητῆ (φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου) πού ἀσκεῖ κατ' ἐπάγγελμα τό ἔργο τοῦτο, Ἔκθεση Καταμετρήσεως καθὼς καί Ἐκτιμήσεως τῆς ἀγοραίας ἀξίας καί μισθωτικῆς ἀξίας τοῦ πρὸς ἐκμίσθωση ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου. Σέ καμμιά περίπτωση τό ζητούμενο μίσθωμα δέν δύναιται νά ὑπολείπεται τῆς προσδιοριζομένης μισθωτικῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως. Σέ περίπτωση ἀκάρπου δημοπρασίας, δύναιται νά ἐπαναδημοπρατηθεῖ μέ μείωση κατά 15% τῆς τιμῆς τῆς πρώτης προσφορᾶς. Ἐάν ἀποβεῖ ἄκαρπη καί αὐτὴ ἡ δημοπρασία δύναιται νά ἐκμισθωθεῖ καί μέ ἀπ' εὐθείας σύμβαση.

Στὴν Ἔκθεση ἀναφέρονται ὁ Ο.Τ.Α., ὁ οἰκισμός, ἡ θέση, τυχόν ἐπωνυμία, ἡ ἀκριβὴς διεύθυνση, ἢ

ὑπάρχουσα χρήση τοῦ ἀκινήτου, ἡ ἀντικειμενικὴ ἀξία, ἡ παλαιότητα, ἡ ἐμπορικότητα τῆς περιοχῆς.

Ἄρθρο 3

Χρονικὴ διάρκεια ἐκμισθώσεως

1. Ἡ διάρκεια τῆς μισθώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων καθορίζεται ἐλεύθερα ἀναλόγως τὴν κατάσταση τοῦ ἀκινήτου, ἐάν αὐτό χρήζει ἀνακατασκευῆς, συντηρήσεως, διατηρήσεως. Μπορεῖ νά καθορισθεῖ καί μακροχρόνια μίσθωση ἀναλόγως τὴν θέση καί κατάσταση τοῦ ἀκινήτου καί ἐάν γιά τὴ συντήρησή του ἢ τὴν ἀνακατασκευή του ἀπαιτοῦνται ἰδιαίτερα οὐσιώδεις δαπάνες τοῦ μισθωτῆ καί ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι τίς ἐπωμίζεται ἐξ ὀλοκλήρου. Εἰδικῶς γιά τὰ ἀγροκτήματα, ἐλαιοκτῆματα καί λιβάδια ἡ διάρκεια εἶναι τετραετῆς.

2. Σέ κάθε περίπτωση γιά τὴ δημοπράτηση ἐκμισθώσεως ἀκινήτων πού ὑπάγονται σέ εἰδικὸ καθεστῶς προστατευόμενης ἐπαγγελματικῆς ἢ ἄλλης χρήσεως, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καί οἱ σχετικὲς νομοθετικὲς διατάξεις κατ' ἐξαίρεση τοῦ παρόντος.

Ἄρθρο 4

Εἰδικὲς ἐκμισθώσεις ἐκμεταλλεύσεως ἀκινήτων

1. Ἐπιτρέπεται ἡ κατάρτιση μακροχρονίου μισθώσεως διάρκειας ἕως ἐνενήντα (90) ἔτη, γιά περιπτώσεις ἐκμεταλλεύσεως καί ἀξιοποιήσεως μεγάλων ἀγόνων ἐκτάσεων ἢ γηπέδων ἐντὸς ἢ ἐκτὸς σχεδίου πόλεως ἢ οἰκισμού, οἱ ὁποῖες ἀπαιτοῦν ἰδιαίτερα οὐσιώδεις δαπάνες τοῦ μισθωτῆ, ὅπως κατασκευή κτηρίων, τεχνικῶν ἔργων, ἐγκαταστάσεων καί γενικῶς τὴν ἐκτέλεση μεγάλου ἐπενδυτικοῦ προγράμματος, μέ αὐτοχρηματοδότηση ἢ ὄχι.

2. Ἡ ἐπιλογή τοῦ μισθωτῆ, ἐφ' ὅσον δέν εἶναι δυνατόν ἢ συμφέρον νά γίνει μέ τὴ διαδικασία τοῦ δημοσίου πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὀργάνου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, γίνεται διὰ προσκλήσεως ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος καί ἀξιολογήσεως προσφορῶν.

Σέ κάθε περίπτωση οἱ ὅροι τῆς διακηρύξεως πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ ἢ τῆς προσκλήσεως ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος καθορίζονται κατά περίπτωση μέ ἀπόφαση τοῦ διοικούντος ὀργάνου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου.

3. Στην κατά την προηγούμενη παράγραφο απόφαση θά περιλαμβάνονται ειδικοί όροι διά τά οικονομικά, τεχνικά καί λοιπά στοιχεία, ως καί πιθανά επενδυτικά προγράμματα μελετοκατασκευών ή συμπράξεων δημοσίου καί ιδιωτικού τομέως (Σ.Δ.Ι.Τ.) καί τά κριτήρια αξιολογήσεως καί βαθμολογίας γιά τήν επίλογή τών υποψηφίων μισθωτών. Ἡ διατύπωση τών τελικῶν ὄρων τῆς συμβάσεως θά γίνεται ἐντός τοῦ πλαισίου τών ὄρων τῆς προσκλήσεως καί κατόπιν ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεων. Ἡ κατάρτιση συμβάσεως ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἀπόλυτη κρίση του διοικούντος ὀργάνου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου.

4. Ἐπιτρέπεται ἡ μίσθωση γιά πολλαπλές χρήσεις, προσδιοριζόμενη ὅμως ἐπακριβῶς στό κείμενο τοῦ ἀρχικοῦ μισθωτηρίου.

5. Μετά τήν ὑπογραφή τοῦ ἀρχικοῦ μισθωτηρίου, ἐπιτρέπεται ἡ μετατροπή τῆς χρήσεως τοῦ μισθίου συνολικῶς ἢ ἐν μέρει, μόνο ἐφ' ὅσον τήν ἐγκρίνει τό διοικούν ὄργανο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, τό ὁποῖο θά ὀρίσει τούς ὄρους καί προϋποθέσεις αὐτῆς, κατόπιν προηγούμενης ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ μισθωτοῦ.

6. Ἡ μακροχρόνια μίσθωση σέ φυσικό πρόσωπο εἶναι ἐλευθέρως μεταβιβαστή κατ' αἴτηση τοῦ καθολικοῦ διαδόχου καί κατόπιν ἐγγράφου ἀποδοχῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου.

Ἄρθρο 5

Προκήρυξη Διαγωνισμοῦ Ἐκμισθώσεως

1. Οἱ ὅροι πάσης μισθώσεως καθορίζονται ὑπό τοῦ διοικούντος ὀργάνου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου ἢ τοῦ ἀρμοδίως ἐξουσιοδοτημένου ὀργάνου καί περιλαμβάνονται στή σχετική διακήρυξη διαγωνισμοῦ.

2. Ἡ διακήρυξη τοῦ διαγωνισμοῦ ὑπογράφεται γιά τήν Ἱερά Μητρόπολη, Ἰ. Μονές, Ἐνορίες ὑπό τοῦ Μητροπολίτου, Ἡγουμένου καί Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ἀντιστοίχως καί ὅσον ἀφορᾶ στά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Ι.Δ. ὑπό τών ἀρμοδίως ἐξουσιοδοτημένων ὀργάνων τους δημοσιεύεται δέ δέκα (10) τοῦλάχιστον ἡμέρες πρό τοῦ διαγωνισμοῦ, δι' ἀναρτήσεως στήν ἰστοσελίδα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου ἢ στήν ἰστοσελίδα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως. Γιά τίς ἐκμισθώσεις μέ ἐτήσιο μίσθωμα πού ὑπερβαίνει τό ποσό τών δεκαπέντε χιλιάδων

(15.000) εὐρώ περίληψη τῆς διακηρύξεως δημοσιεύεται, πέραν τῆς ἀνάρτησης, σέ μιά ἢ περισσότερες τοπικές ἐφημερίδες δέκα (10) ἡμέρες πρό τοῦ διαγωνισμοῦ. Τό μέγεθος τῆς δημοσιότητας θά πρέπει νά εἶναι ἀνάλογο τῆς τιμῆς ἐκκινήσεως καί τοῦ προσδοκώμενου ἀποτελέσματος τοῦ διαγωνισμοῦ σέ συνάρτηση πρός τό κόστος τῆς δημοσιότητας.

3. Ἡ διακήρυξη μπορεῖ νά παραπέμπει στίς ἰσχύουσες γιά τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ καί νά περιλαμβάνει:

Τόν χρόνο (ἡμερομηνία, ὥρα ἐνάξεως καί λήξεως), τόν τόπο διενεργείας τῆς δημοπρασίας, τόν τρόπο κατακυρώσεως τοῦ ἀποτελέσματος, τήν περιγραφή τοῦ ἀκινήτου καθ' ὅτι ἀφορᾶ τό εἶδος, τήν θέση, τίς συγκεκριμένες ἐπιτρεπτές χρήσεις, τό ἐμβαδόν, τήν τιμή ἐκκινήσεως τῆς δημοπρασίας καί τοῦ καταβλητέου μισθώματος, τίς τυχόν σταδιακές ἀναπροσαρμογές τοῦ μισθώματος καί, ἰδιαίτερα ἐπί πολυετῶν μισθώσεων, τόν τρόπο καί τόν τόπο καταβολῆς τοῦ μισθώματος, τή διάρκεια τῆς μισθώσεως καί τούς λοιπούς ὄρους μέ τούς ὁποίους θά συμφωνηθεῖ ἡ ἐκάστοτε συγκεκριμένη μίσθωση.

Ἄρθρο 6

Χρόνος καί τόπος διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ

1. Οἱ διαγωνισμοί ἐκμισθώσεων ἤδη ἐκμισθωμένων ἀκινήτων διενεργοῦνται ἐντός τοῦ προηγούμενου ἀπό τῆς λήξεως τῆς ὑπαρχούσης μισθώσεως τριμήνου καί πάντως ἀμελλητί (ἄνευ ὑπαίτιου καθυστερήσεως) γι' αὐτές πού ἤδη ἔχουν λήξει.

2. Οἱ διαγωνισμοί διενεργοῦνται ἀπό ἐπιτροπές, οἱ ὁποῖες ὀρίζονται ὑπό τοῦ διοικούντος ὀργάνου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου ἢ τοῦ ἀρμοδίως ἐξουσιοδοτημένου ὀργάνου ταυτόχρονα μέ τή λήψη ἀποφάσεως γιά τήν ἐκμίσθωση τοῦ ἀκινήτου. Αὐτό ἰσχύει καί στούς διαγωνισμούς μέ ἔγγραφες προσφορές ἢ μέ ἔγγραφες προσφορές καί πρόσθετη δυνατότητα βελτιώσεως τῆς προσφορᾶς.

3. Οἱ διαγωνισμοί διεξάγονται στήν ἔδρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου ἢ στά γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Δράμας.

4. Οἱ προσφορές ὑποβάλλονται πρός τήν ἀρμοδία Ἐπιτροπή διενεργείας τοῦ διαγωνισμοῦ κατά τήν ἡμερομηνία καί ὥρα πού ὀρίζεται στή διακήρυξη.

Άρθρο 7

Τρόπος διενέργειας του διαγωνισμού

1. Για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείται κατάθεση έγγυησης είτε δι' έγκρισης χρηματικού ποσού τοίς μετρητοίς στο ταμείο του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου ή δια καταθέσεως έγγυητικής έπιστολής αναγνωρισμένης στην Ελλάδα Τράπεζας. Προσφορές άνευ έγγυησης δέν γίνονται δεκτές προς κατάθεση. Η έγγυηση συμμετοχής όρίζεται κατ' έκτίμηση σε ποσόν ίσο προς τό ένα δωδέκατο (1/12) τών μισθώματων τής έτήσιας μισθωτικής περιόδου βάσει του μισθώματος τής τιμής εκκινήσεως, εκτός εάν άλλως όρίζεται στή διακήρυξη.

2. Η έγγυητική έπιστολή συμμετοχής στον διαγωνισμό πρέπει να είναι τρίμηνης διάρκειας, εκτός τυχόν αντίθετης και άυστηρότερης πρόβλεψης στή διακήρυξη.

3. Με την έγγυητική έπιστολή, τό Πιστωτικό Ίδρυμα θά αναλαμβάνει τήν ύποχρέωση καταβολής του καθορισμένου ποσού, άνευ δικαιώματος να έρευνά άν πράγματι ύπάρχει ή άν είναι νόμιμη ή άπαίτηση (κυρία όφειλή) προς τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο, δια μόνης τής δηλώσεως του νομίμου εκπροσώπου του για τήν κατάπτωση τής έγγυησης.

4. Οί έγγυητικές έπιστολές πρέπει να περιλαμβάνουν τόν εκδότη υπό πλήρη έπωνυμία και διεύθυνση, ήμερομηνία εκδόσεως, τόν αριθμό τής έγγυητικής έπιστολής, τό δικαιούχο έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο προς τό όποιο άπευθύνεται, τό καλυπτόμενο δια τής έγγυησης ποσό, τή σχετική διακήρυξη και τήν ήμερομηνία του διαγωνισμού και τούς όρους ότι: καλύπτει εκείνον, ό όποιος θά κάνει χρήση της δια καταθέσεως της προς τήν Έπιτροπή του διαγωνισμού άσχετως όνομαστικού προσδιορισμού, ή έγγυηση παρέχεται άνέκκλητα και άνεπιφύλακτα, ό δέ εκδότης παραιτείται τής ένστάσεως, τής διαιρέσεως και διζήσεως, τό ποσό τής έγγυησης τηρείται στή διάθεση του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου και θά καταβληθεί όλικώς ή μερικώς έντός τριών (3) ήμερών, κατόπιν άπλής ειδοποίησεως δι' έγγράφου του νομίμου εκπροσώπου.

5. Η έγγυητική έπιστολή συμμετοχής στον διαγωνισμό ή τά μετρητά, τά όποια κατατέθηκαν, αποδίδονται στον τελευταίο πλειοδότη (ύπερθεματιστή) κατά τήν ύπογραφή του μισθωτηρίου ή, κατόπιν τής μή

έγκρισεως του άποτελέσματος του διαγωνισμού, στους ύπολοίπους συμμετέχοντες στό τέλος του διαγωνισμού.

6. Οί προσφορές διατυπώνονται προφορικά, εκτός εάν στή διακήρυξη καθορίζεται ό έγγραφος τύπος ύποβολής τους είτε ό έγγραφος τύπος μέ δυνατότητα βελτιώσεως προφορικά στό έπόμενο στάδιο του διαγωνισμού, και όπως ή χρονική στιγμή και ό τόπος όρίζονται από τή διακήρυξη ή προβλέπονται από αυτήν.

7. Κάθε προσφορά πλειοδότη πρέπει να είναι άνώτερη τής άμέσως προηγούμενης κατά ποσό ίσο προς 2% τούλάχιστον τής τιμής εκκινήσεως και ή πρώτη προσφορά επίσης κατά ποσοστό 2% άνώτερη τής τιμής εκκινήσεως.

8. Προσφορά για λογαριασμό άλλου προσώπου δέν άποκλείεται, άρκεί να παραδίδεται από τόν έμφανιζόμενο, πλην τής έγγυητικής έπιστολής, και σχετικό πληρεξούσιο ιδιωτικό έγγραφο μέ νόμιμη θεώρηση τής γνησιότητας τής ύπογραφής, κατά τήν κατάθεση τής προσφοράς, ειδάλλως θεωρείται άμάχητα ό συμμετέχων ως πλειοδότης και άτομικώς για τόν έαυτό του. Για τά νομικά πρόσωπα και τίς εταιρίες τό πληρεξούσιο ιδιωτικό έγγραφο ύπογράφεται από τόν νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου ή τής εταιρίας.

9. Ο διαγωνισμός διεξάγεται και περατώνεται χωρίς διακοπή έντός του καθοριζόμενου από τή διακήρυξη χρόνου. Για τή διενέργειά του συντάσσεται πρακτικό, τό όποιο, μετά τή λήξη του διαγωνισμού και τήν άνακήρυξη του τελευταίου πλειοδότη, ύπογράφεται από τήν Έπιτροπή και από τόν τελευταίο πλειοδότη. Παράταση του καθορισμένου χρόνου λήξεως του διαγωνισμού επιτρέπεται έφ' όσον συνεχίζονται οι προσφορές. Κατόπιν λήξεως του διαγωνισμού καμμιά προσφορά δέν γίνεται δεκτή.

10. Η Έπιτροπή διεξαγωγής του διαγωνισμού μετά τό τέλος του συντάσσει έκθεση, δια τής όποίας εκφέρει τή γνώμη της για τό σύμφορον ή όχι τής προσφοράς του πλειοδότη και προτείνει τήν κατακύρωση ή όχι του άποτελέσματος τής δημοπρασίας.

11. Στόν διαγωνισμό δι' έγγράφων προσφορών, οι οικονομικές προσφορές πρέπει να περιέχονται σε σφραγισμένους φακέλους, κατατίθενται στην Έπιτροπή διενεργείας του διαγωνισμού έντός του όριζόμενου από

τή διακήρυξη χρονικού διαστήματος και συνοδεύονται από την έγγυση και τα νομιμοποιητικά και λοιπά έγγραφα που όρίζονται στη διακήρυξη. Οι προσφορές υποχρεωτικά αναγράφουν τό ονοματεπώνυμο, έπωνυμία και τή διεύθυνση του προσφέροντος, τό προσφερόμενο μίσθωμα όλογράφως και άριθμητικώς και είναι υπογεγραμμένες από τόν υποψήφιο. Μέ τήν όλοκλήρωση τής καταθέσεως τών έγγραφών προσφορών και τόν έλεγχο τών νομιμοποιητικών και λοιπών δικαιολογητικών έγγραφών, ή Έπιτροπή σε δημόσια συνεδρίαση άποσφραγίζει τούς φακέλους τών οικονομικών προσφορών και συντάσσει πρακτικό που περιέχει τά όνόματα τών προσφερόντων και τά αντίστοιχα προσφερόμενα ποσά. Όταν δέν άκολουθει στάδιο βελτιώσεως τών έγγραφών προσφορών μέ προφορικές βελτιώσεις, τό πρακτικό όλοκληρώνεται μέ τήν ανακήρυξη ως (προσωρινού) πλειοδότη του προσφέροντος τό μεγαλύτερο μίσθωμα και υπογράφεται από τήν Έπιτροπή και του πλειοδότη. Έπειτα ή Έπιτροπή συντάσσει έκθεση, διά τής οποίας εκφέρει τή γνώμη της για τό σύμφωρον ή όχι τής τελικής προσφοράς και προτείνει τήν κατακύρωση ή όχι του άποτελέσματος.

12. Άλλως, κατά τήν ίδια ή έπομένη δημόσια συνεδρίαση τής έπιτροπής, συνεχίζεται ό διαγωνισμός μέ τήν υποβολή προφορικών προσφορών κατά τά προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του παρόντος, πλήν αντίθετης πρόβλεψης στη διακήρυξη. Η υποβολή τών προφορικών προσφορών διεξάγεται και τελειώνει χωρίς διακοπή μέσα στον χρόνο, τόν όποιο προέβλεψε ή διακήρυξη. Για τή διενέργεια τών προφορικών πλειοδοσιών συντάσσεται πρακτικό, τηρείται δέ ή διαδικασία τών τελευταίων περιόδων τής προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 8

Κατακύρωση άποτελέσματος – Έπανάληψη διαγωνισμού

1. Για τήν κατακύρωση του άποτελέσματος του διαγωνισμού άποφασίζει, κατ' έλεύθερη κρίση, τό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο.

2. Σε κάθε δέ περίπτωση ή έγκριση ή όχι του άποτελέσματος μπορεί να γίνει εντός προθεσμίας ενός (1) μήνα από τή διενέργεια του διαγωνισμού.

3. Σε περίπτωση άρνήσεως του τελευταίου

πλειοδότη να υπογράψει τό πρακτικό διεξαγωγής τής δημοπρασίας ή τό μισθωτήριο συμβόλαιο ή να προσκομίσει έγγυση καλής εκτελέσεως τών όρων τής μισθώσεως εντός τής προθεσμίας που όρίστηκε από τής έγγράφου είδοποιήσεως του περι τής οποίας γίνεται μνεία στο πρακτικό, καταπίπτει ή έγγυση συμμετοχής στον διαγωνισμό υπέρ του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου λόγω ποινικής ρήτρας, τό δέ άκίνητο έπαναδημοπρατείται σε βάρος του τελευταίου πλειοδότη, έπιφυλασσομένου του δικαιώματος του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου να έπιδιώξει τήν άποκατάσταση πάσης περαιτέρω θετικής ή άποθετικής ζημίας.

4. Κατά τήν περίπτωση τής άνωτέρω παραγράφου, αντί έπαναλήψεως του διαγωνισμού, έπιτρέπεται κατόπιν αίτιολογημένης άπόφασης του διοικούντος τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανου, όταν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος ή έκκλησιαστικής ώφελείας, ιδίως όταν ή μισθωτική αξία είναι μικρή, να καλείται ό δεύτερος πλειοδότης για τήν υπογραφή μισθωτηρίου, εάν θέλει, μέ τήν τιμή τής προσφοράς του. Στην περίπτωση αυτή τά δικαιώματα του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου για κατάπτωση τής έγγυσεως τής προηγούμενης παραγράφου παραμένουν αναλλοίωτα.

5. Ό κατά τά ως άνω έπαναληπτικός διαγωνισμός σε βάρος του τελευταίου πλειοδότη διενεργείται εντός είκοσι (20) ήμερών από τής ήμέρας διεξαγωγής του άρχικού διαγωνισμού και στην περίπτωση τής άρνήσεως υπογραφής του πρακτικού διενεργείας αυτού ή από τής λήξεως τής προθεσμίας υπογραφής του μισθωτηρίου.

6. Κατά τόν έπαναληπτικό διαγωνισμό δέν δικαιούται να λάβει μέρος ό τελευταίος πλειοδότης σε βάρος του όποιου γίνεται ή έπαναδημοπρατηση. Κατά τά λοιπά ισχύουν οι όροι του άρχικού διαγωνισμού.

Ός τιμή εκκίνησης στον έπαναληπτικό διαγωνισμό όρίζεται ή ίδια τής προηγούμενης δημοπρασίας, εκτός εάν άλλως άποφασίσει τό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο.

7. Οι έπαναληπτικοί διαγωνισμοί προκηρύσσονται μέ περιληπτική διακήρυξη αναφερόμενη στους όρους τής άρχικής, πραγματοποιούνται κατόπιν είκοσι (20) τουλάχιστον ήμερών από τή δημοσίευση τής περιληπτικής διακήρυξης και διεξάγονται κατά τήν ίδια διαδικασία του άρχικού διαγωνισμού.

8. Σέ περίπτωση πού ό έπαναληπτικός διαγωνισμός αποβεί άγονος ή έπιτευχθεί μικρότερο μίσθωμα, δι' άποφάσεως του διοικούντος τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανου μπορεί νά άποφασιστεί ή προκήρυξη νέου διαγωνισμού μέ διαφορετικούς πλέον όρους, έπέρχεται δέ κατάπτωση της έγγυήσεως του άρχικού διαγωνισμού.

Άρθρο 9

Σύμβαση Μισθώσεως

1. Έντός πέντε (5) ήμερών από τήν κατακύρωση του άποτελέσματος του διαγωνισμού, καλείται έγγράφως ό πλειοδότης πού άναδείχτηκε καί έντός προθεσμίας όχι μακρότερης των τριάντα (30) ήμερών από τήν παραλαβή της προσκλήσεως νά προσέλθει προς ύπογραφή της μισθωτικής συμβάσεως, προσκομίζοντας τήν προβλεπομένη έγγύηση σέ μετρητά ή έγγυητική έπιστολή καλής έκτελέσεως της συμβάσεως κατά τά προβλεπόμενα στίς παραγράφους 3 καί 4 του άρθρου 7 του παρόντος κανονισμού, ποσού ίσου τουλάχιστον προς τά μισθώματα δύο (2) μηνών, διαρκείας μεγαλύτερης τουλάχιστον επί τρίμηνο του χρόνου για τόν όποιο μισθώνεται τό άκίνητο, πλην τυχόν αντίθετης καί άυστηρότερης πρόβλεψης της διακηρύξεως. Από τήν κατάθεση της έγγυήσης αυτής έπιστρέφεται ή έγγύηση συμμετοχής στόν διαγωνισμό. Η έγγύηση καλής έκτελέσεως έπιστρέφεται άτοκα έντός μηνός από τήν έπιστροφή της χρήσεως του άκινήτου στό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο καί τήν διαπίστωση έκπλήρωσης όλων των συμβατικών ύποχρέσεων του μισθωτή.

2. Μέ τήν ύπογραφή της μισθωτικής συμβάσεως, ή όποία καταρτίζεται σύμφωνα μέ τούς όρους της διακήρυξης, ό μισθωτής θεωρείται ότι παραλαμβάνει ταυτόχρονα τή χρήση του μισθίου, τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δέν ύποχρεούται στήν έγκατάσταση καί άρχίζει ή ύποχρέωσή του προς καταβολή του μισθώματος καί προς τήρηση όλων των λοιπών όρων της συμβάσεως. Όλοι οί όροι της μισθωτικής συμβάσεως είναι ούσιώδεις, ή δέ μή τήρηση έστω καί ενός από αυτούς δημιουργεί νόμιμο λόγο άποβολής του μισθωτή από τό μίσθιο. Ό μισθωτής δέν άπαλλάσσεται της ύποχρέσεως καταβολής του μισθώματος σέ περίπτωση μή χρήσεως του μισθίου, ή όποία δέν όφείλεται σέ άποκλειστική ύπαιτιότητα του

εκκλησιαστικού νομικού προσώπου.

Μεταβολή ή καθ' οίονδ ήποτε τρόπο επέκταση της συμφωνημένης χρήσεως του μισθίου άπαγορεύεται άπολύτως.

3. Τά έξοδα δημοπρασίας καί δημοσιεύσεων βαρύνουν τόν μισθωτή καί έξοφλούνται ταυτόχρονα μέ τήν ύπογραφή της μισθωτικής συμβάσεως.

4. Τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δέν φέρει καμμία άπολύτως ύποχρέωση για όποιεσδήποτε δαπάνες ούτε τίς πλέον αναγκαίες επί του μισθίου ούτε ευθύνη για τήν πραγματική ή νομική κατάσταση του μισθίου έναντι του μισθωτή.

Θεωρείται ότι ό μισθωτής λαμβάνει γνώση της καταστάσεως αυτής κατόπιν ύπογραφής του μισθωτηρίου καί δέν δικαιούται από αυτήν τήν αίτία νά άπαιτήσει μείωση του μισθώματος ή νά καταγγείλει τήν μίσθωση για τούς άνωτέρω λόγους.

5. Ό μισθωτής όφείλει νά διατηρεί σέ καλή κατάσταση τό μίσθιο καί δέν μπορεί νά έπιφέρει μετατροπές σέ τουτο χωρίς προηγουμένη έγγραφη συναίνεση του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου. Όποιαδήποτε προσθήκη, οικοδόμημα, καί έν γενει βελτίωση του μισθίου από τόν μισθωτή παραμένει μετά τή λήξη της μίσθωσης σέ όφελος του μισθίου, χωρίς καμμία άξίωση άποζημιώσεως από τόν μισθωτή, ό όποιος δέν δικαιούται νά προβεί σέ άφαίρεση αυτών ή σέ συμψηφισμό της άξίας τους προς όποιαδήποτε άλλη χρηματική ύποχρέωσή του έναντι του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου.

Άρθρο 10

Παράταση –Αναμίσθωση –Λύση της μισθώσεως

1. Σιωπηρή παράταση της μισθώσεως ή άναμίσθωση δέν έπιτρέπεται. Επίσης δέν έπιτρέπεται ή ύπεκμίσθωση, όλου ή μέρους του μισθίου, ούτε ή μερική ή όλική παραχώρηση της χρήσεως του μισθίου, μετά ή άνευ άνταλλάγματος. Ό μισθωτής ύποχρεούται μετά τή λήξη της μισθώσεως νά εκκενώσει καί νά παραδώσει τό μίσθιο άμέσως καί άπροφασίστως, άλλως ύπόκειται σέ έξωση μέ τίς ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

2. Κατ' έξαίρεση, επί έπαγγελματικών μισθώσεων έπιτρέπεται ή παραχώρηση της χρήσεως του μισθίου προς έταιρία προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης, ή όποία θά συσταθεί μέ συμμετοχή του μισθωτού μέ τούς ίδιους –ισχύοντες μετά του άρχικού μισθωτού–

συμβατικούς όρους. Έναντι του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου εϋθύνονται αλληλεγγύως και εις όλόκληρο ο μισθωτής και η εταιρία προς την οποία παραχωρήθηκε η χρήση του μισθίου. Επιτρέπεται για μία φορά συμβατική μεταβολή στα πρόσωπα της εταιρίας, έφ' όσον δέν αφορά στον αρχικό μισθωτή. Η παραχώρηση της χρήσεως του μισθίου στίς περιπτώσεις αυτές γνωστοποιείται στό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο έγγράφως έντός τριάντα (30) ήμερών. Η άνωτέρω ύποχρέωση γνωστοποιήσεως περιλαμβάνει τόσο τό αντίγραφο της σχετικής συμβάσεως, όσο και τά στοιχεία εκείνων προς τούς όποιους γίνεται η παραχώρηση.

3. Στήν περίπτωση έκποιήσεως έκμισθωμένου ύπό έκκλησιαστικού νομικού προσώπου άκινήτου, ή μίσθωση λύεται άζημίως για τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο και ο μισθωτής ύποχρεούται νά άποδώσει τή χρήση του μισθίου μετά πάροδο εϋλόγου προθεσμίας δύο έως πέντε μηνών άπό της έγγράφου είδοποίησεως του. Σχετικός όρος πρέπει νά περιλαμβάνεται στή διακήρυξη της μισθώσεως και στό μισθωτήριο συμβόλαιο.

Η παρούσα διάταξη δέν εφαρμόζεται για τίς ειδικές έκμισθώσεις έκμεταλλεύσεως άκινήτων του άρθρου 4 και τίς επαγγελματικές μισθώσεις.

4. Τή λύση της μισθώσεως για κάθε παράβαση τών όρων του μισθωτηρίου, άφου ο καθένας άπό αύτούς θεωρείται ούσιώδης, άποφασίζει τό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο ή τό άρμοδίως έξουσιοδοτημένο όργανο. Ακολουθως καταπίπτει ή έγγύηση της καλής έκτελέσεως, καταγγέλλεται ή μίσθωση και ο μισθωτής άποβάλλεται άπό του μισθίου κατά τίς ισχύουσες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΧΡΗΣΕΩΣ

Άρθρο 11

Περιπτώσεις παραχωρήσεως χρήσεως

1. Έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δύναται νά παραχωρεί τή χρήση άκινήτων του για όρισμένο ή άόριστο χρόνο, δωρεάν ή έναντι άνταλλάγματος, έν όλφ ή έν μέρος, σε Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιες Έπιχειρήσεις και έν γενει Ν.Π.Ι.Δ., έφ' όσον έκπληρούν κοινωφελείς σκοπούς, για τήν ίκανοποίηση τών στεγαστικών και άλλων σχετικών λειτουργικών άναγκών για τήν

έκπλήρωση τών σκοπών τους. Κοινωφελής σκοπός για τήν έφαρμογή της παρούσας διατάξεως είναι ο προσδιοριζόμενος κατ' άρθρο 2 του παρόντος.

2. Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δύναται νά παραχωρεί άκινήτά του για όρισμένο ή άόριστο χρόνο σε Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του δημοσίου τομέα μέ δυνατότητα άνεγέρσεως κτηρίων ή μετατροπών στα ύπάρχοντα κτήρια, μέ δαπάνες του χρησάμενου, κατόπιν ρητής προεγκρίσεως ύπό του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου ή/και της Έπηρεσίας Δόμησης της Έκκλησίας της Έλλάδος (όπου πρέπει) τών σχετικών σχεδίων.

Στούς όρους της παραχωρήσεως θά περιλαμβάνεται ύποχρεωτικώς, ότι τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δέν στερείται του δικαιώματος άρσεως της παραχωρήσεως άνευ άποζημιώσεως του χρησάμενου, έκτός εάν ο χρησάμενος άπαιτήσει τή σύνταξη συμβολαιογραφικού έγγράφου για τήν παραχώρηση, στό όποιο θά άναγράφονται ρητά οι προϋποθέσεις και οι όροι της άποζημιώσεως του, καθώς και οι όροι της άνακλήσεως της.

3. Οι πάσης φύσεως φόροι, δαπάνες, τέλη κ.λπ., τά όποια βαρύνουν τό άκίνητο, καταβάλλονται άποκλειστικά άπό τον χρησάμενο.

Άρθρο 12

Διαδικασία παραχωρήσεως της χρήσεως – Ανάκληση

1. Η παραχώρηση της χρήσεως άκινήτων έκκλησιαστικών νομικών προσώπων γίνεται μέ άπόφαση του διοικούντος όργάνου ή του άρμοδίως έξουσιοδοτημένου όργάνου, μέ τήν όποία προσδιορίζονται άκριβώς ο σκοπός για τον όποιον πρόκειται νά χρησιμοποιηθεί τό άκίνητο, ο χρόνος διαρκείας της παραχωρήσεως, τό ποσό του τυχόν καταβλητέου έφ' άπαξ ή καταβαλλομένου περιοδικως άνταλλάγματος, οι όροι άναπροσαρμογής του άνταλλάγματος και κάθε άλλος άναγκαίος όρος, κατά τήν κρίση του διοικούντος όργάνου ή του άρμοδίως έξουσιοδοτημένου όργάνου.

2. Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο έχει τό δικαίωμα νά άνακαλεί μονομερώς πάσα παραχώρηση χρήσεως άκινήτου του, άνεξαρτήτως πότε ή ύπό ποίου έγγένετο, για έγκατάλειψη της χρήσεως ή λόγω μή τηρήσεως τών όρων του παραχωρητηρίου. Πάσα προσθήκη ή βελτίωση στό άκίνητο παραμένει προς όφελος αύτου, άνευ ύποχρέωσεως προς καταβολή άποζημιώσεως

πρός όποιονδδήποτε, εκτός εάν άλλως όρίστηκε στή σύμβαση παραχωρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΕΚΠΟΙΗΣΕΙΣ

Άρθρο 13

Τρόπος εκποιήσεων

1. Η εκποίηση των ακινήτων των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων διενεργείται κατά κανόνα μέ δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, του οποίου οι όροι καθορίζονται μέ απόφαση του διοικούντος τό νομικό πρόσωπο όργάνου και αναφέρονται στή διακήρυξη.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται ή άνευ διαγωνισμού εκποίηση ακινήτων προς τό Έλληνικό Δημόσιο, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιες Έπιχειρήσεις και άλλα Ν.Π. ιδιωτικού δικαίου, τά όποία εκπληρούν σκοπούς κοινής ωφελείας, όπως νοούνται κατά τά αναφερόμενα στό άρθρο 2 παρ. 2β του παρόντος Κανονισμού. Έπιπλέον είναι επιτρεπτή ή άνευ διαγωνισμού εκποίηση, όταν δέν είναι δυνατόν ή συμφέρον νά γίνει διαγωνισμός, όπως π.χ. επί συνιδιόκτητων οικοπέδων ή συνιδιόκτητων παλιών οικημάτων. Οί απ' ευθείας εκποιήσεις γίνονται κατόπιν αποφάσεως του διοικούντος όργάνου, μέ τήν όποία καθορίζονται οι όροι τής πωλήσεως και ό τρόπος καταβολής του τιμήματος. Σέ καμμία περίπτωση τό ζητούμενο τίμημα δέν δύναται νά υπολείπεται τής αντικειμενικής και τής προσδιοριζόμενης αγοραίας αξίας υπό του άνεξαρτήτου εκτιμητή τής παρ. 4 του άρθρου 2 του παρόντος.

3. Κατ' εξαίρεση, εφ' όσον επί εκκλησιαστικών ακινήτων δημιουργήθησαν νομικές και πραγματικές καταστάσεις πού παρακλώδουν τήν άσκηση νομής και κατοχής και έν γένει τήν ελεύθερη διαχείρισή τους κατά τήν κρίση του διοικούντος τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργάνου, επιτρέπεται, εφ' όσον ήθελε κριθεί σύμφωρος από τό διοικούν όργανο, ή προς συμβιβασμό και διακανονισμό τής υποθέσεως απ' ευθείας εκποίηση ακινήτου στίς σημερινές τιμές προς ιδιώτες, τηρουμένης τής διαδικασίας επικαίρου εκτιμήσεως τής αγοραίας αξίας του πρό τής εκποιήσεως κατά τά τής παρ. 4 του άρθρου 2 διαλαμβανόμενα, εφ' όσον όμως ό αγοραστής διατηρεί επί τριάντα (30) έτη άδιατάρακτη νομή και κατοχή του ακινήτου ό ίδιος ή οι δικαιούχοί του στή νομή του ακινήτου. Η τιμή τής εκποιήσεως

είναι δυνατόν, κατόπιν απόφάσεως του διοικούντος όργάνου, νά μειώνεται έναντι τής εκτιμηθείσης μέ βάση τίς αντικειμενικές αξίες των ακινήτων σημερινής κατά ποσοστό ένα τοίς εκατό (1%) ανά έτος άσκήσεως νομής υπό του αγοραστή ή των δικαιωπαρόχων του για τό πέραν τής εικοσαετίας διάστημα παραμονής του στό ακίνητο και πάντως έως ποσοστού μείωσης τριάντα τοίς εκατό (30%) κατ' ανώτατον όριο.

4. Για περιπτώσεις ακινήτων εκκλησιαστικών νομικών προσώπων πού βρίσκονται στήν άλλοδαπή, εφαρμόζονται όσες διατάξεις περι εκποιήσεων των έν τη ήμεδαπή κειμένων ακινήτων είναι δυνατόν νά τύχουν εφαρμογής συμβατώς κατά περίπτωση, λαμβανομένων υπ' όψιν των έντοπίων πραγματικών και νομικών συνθηκών δύναμει αίτιολογημένης απόφάσεως του διοικούντος όργάνου. Διά τής αύτης απόφάσεως ανά συγκεκριμένο ακίνητο προσδιορίζονται οι όροι τής εκποιήσεως και τά όργανα ή τά πρόσωπα ένώπιον των όποίων θά διενεργηθεί ή εκποίηση.

5. Ειδικές διατάξεις νόμων πού προβλέπουν τήν άνευ διαγωνισμού εκποίηση εκκλησιαστικών ακινήτων εξακολουθούν νά ισχύουν.

6. Στήν έννοια τής εκποιήσεως περιλαμβάνεται και ή παραχώρηση κυριότητας ακινήτου μέ τό σύστημα τής άντιπαροχής, ή όποία διενεργείται διά δημοσίου διαγωνισμού.

7. Πρό πάσης εκποιήσεως συντάσσεται υπό τής άρμοδίας Οικονομικής Έπιχειρήσεως του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου ή υπό επιλεγόμενου άνεξαρτήτου εκτιμητή (φυσικού ή νομικού προσώπου) έγγεγραμμένου στό Μητρώο Πιστοποιημένων εκτιμητών του Έπιχειρήσεως Οικονομικών πού άσκει μέ άδεια και κατ' επάγγελμα τό έργο τουτο και μέ τά προσόντα τής παρ. 4 του άρθρου 2 του παρόντος, Έκθεση Καταμετρήσεως καθώς και Έκτιμήσεως τής αγοραίας αξίας του προς εκποίηση εκκλησιαστικού ακινήτου. Στήν Έκθεση αναφέρονται ό Ο.Τ.Α., ό οικισμός, ή θέση, ή τυχόν έπωνυμία, ή ακριβής διεύθυνση, ή αντικειμενική αξία και ή υπάρχουσα χρήση του ακινήτου. Ειδικότερα επί μη οικοδομημένων οικοπέδων, γηπέδων ή εκτάσεων συντάσσεται πλήρες τοπογραφικό διάγραμμα, μέ πρόσθετες πληροφορίες όδοιορικής προσβάσεως, τοπογραφικής διαμορφώσεως του ακινήτου και τής περιοχής στήν όποία βρίσκεται, τυχόν καλλιέργεια, άρδευση. Για οικοδομημένα γήπεδα ή άστικά ακίνητα,

πέραν του τοπογραφικού, πρέπει να ύφίστανται και σχέδια κατοψεων όλων των ορόφων, τά οποία εμφανίζουν την συνολική οικοδομημένη επιφάνεια και τον όγκο των κτισμάτων. Σε καμμία περίπτωση τό ζητούμενο τίμημα δέν μπορεί νά υπολείπεται τής προσδιοριζομένης αγοραίας αξίας του ακινήτου, όπως προκύπτει από την άνωτέρω Έκθεση. Σε περίπτωση έκποιήσεως αγροτικού ακινήτου, και έφ' όσον έχουν προηγηθεί δύο (2) τουλάχιστον άγονοι διαγωνισμοί και οί όποιοι πραγματοποιήθηκαν μέ την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 2, 5, 6, 7, 8 του παρόντος Κανονισμού, δύναται νά επαναδημοπρατηθεί τό αγροτικό ακίνητο μέ μείωση κατά 15% τής τιμής τής πρώτης προσφοράς.

8. Έπιτρέπεται ή λόγω δωρεάς παραχώρηση άνευ άνταλλάγματος έμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου από έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο σε έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο.

Άρθρο 14

Προκήρυξη, χρόνος, τόπος, τρόπος διενέργειας διαγωνισμού, κατακύρωση άποτελέσματος
-Έπαναληπτικός Διαγωνισμός

1. Οί άναφερόμενες στίς έκμισθώσεις ρυθμίσεις των άρθρων 5, 6, 7 και 8 του παρόντος Κανονισμού εφαρμόζονται και επί των έκποιήσεων μέ την άναγκαία άνάλογη εφαρμογή των λεκτικών προσαρμογών.

2. Για τίς έκποιήσεις ή διακήρυξη πρέπει νά παραπέμπει σε πλήρη τοπογραφική άποτύπωση και άκριβές έμβαδόν του ακινήτου, για οικοδομημένα γήπεδα ή άστικά ακίνητα, σχέδια κατοψεων, στά όποία νά έμφαίνεται τό έμβαδόν, ό όγκος των κτισμάτων, ό προσδιορισμός τής θέσεως, έτσι ώστε νά χωροθετείται τό ακίνητο πλήρως για τούς ένδιαφερομένους πλειοδότες.

3. Η έξόφληση του τιμήματος προβλέπεται από τή διακήρυξη και μπορεί νά γίνει μέ έφ' άπαξ καταβολή ή τμηματικώς σε άτοκες ή έντοκες δόσεις. Η μέ όποιονδήποτε τρόπο πίστωση μέρους ή συνόλου του τιμήματος έπιτρέπεται μόνο υπό την εξασφάλιση παρακρατήσεως τής κυριότητας.

4. Ό φόρος μεταβίβσεως, τά τέλη χαρτοσήμου και όλοι οί έτεροι συναφείς φόροι και τέλη, τά συμβολαιογραφικά δικαιώματα, δικηγορικές άμοιβές, δικαιώματα Ταμείου νομικών, δικαιώματα δικηγορικών συλλόγων, έξοδα δημοσιεύσεων και όποιοδήποτε άλλο

έξοδο, άκόμη και άν δέν άναφέρεται στον παρόντα άκόμη και άν αυτά υποχρεώνουν από τον νόμο ή άφορούν δικαιώματα του πωλητή, καθώς και τά έξοδα μεταγραφής, βαρύνουν όλα πάντοτε και άνεξαρτήτως ύψους τον άγοραστή. Τά έξοδα δημοσιεύσεων και δημοπρασίας, πού άφορούν μόνο στον συγκεκριμένο διαγωνισμό βαρύνουν άποκλειστικά τον άγοραστή.

5. Η έκποίηση των ακινήτων του άρθρου 47 παρ. 1 του Ν. 590/1977 και των ακινήτων των Έρών Μονών υπόκειται στή διαδικασία έγκρίσεως τής προκηρύξεως και του άποτελέσματος τής δημοπρασίας από την Διαρκή Έερά Σύνοδο τής Έκκλησίας τής Έλλάδος. Για τά υπόλοιπα ακίνητα ή έκποίηση υπόκειται στή έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου ή του Μητροπολίτου άνάλογα μέ τίς διατάξεις των Κανονισμών πού διέπουν τή λειτουργία των έκκλησιαστικών νομικών προσώπων πού προβαίνουν στή σχετική έκποίηση.

Άρθρο 15

Σύμβαση Έκποιήσεως

1. Κατόπιν τής κατακυρώσεως του άποτελέσματος τής δημοπρασίας, γνωστοποιείται άμέσως προς τον πλειοδότη ή άπόφαση κατακυρώσεως και καλείται άμελλητί έγγράφως νά προσέλθει έντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ήμερών για την παραλαβή του χρηματικού καταλόγου έξοφλήσεως του τιμήματος και έτοιμασία του πωλητηρίου συμβολαίου και έντός προθεσμίας τό άργότερο τριάντα (30) ήμερών νά υπογράψει τό σχετικό πωλητήριο συμβόλαιο.

2. Τό πωλητήριο συμβόλαιο άνάλόγως προς τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο υπογράφεται υπό του άρμοδίου όργάνου του Μητροπολίτου, Ηγουμένου ή Προέδρου του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου. Η σύμβαση πωλήσεως θεωρείται όριστικά τελειωμένη από την υπογραφή του συμβολαιογραφικού έγγράφου και από του χρόνου αυτού μετατίθεται ό κίνδυνος, αλλά και μεταβιβάζονται τά όφέλη του πράγματος προς τον άγοραστή.

3. Τό τίμημα καταβάλλεται όλόκληρο πρό τής υπογραφής του συμβολαίου μεταβίβσεως, σε περίπτωση δέ προβλέψεως τής διακηρύξεως περι καταβολής του σε δόσεις, ό άγοραστής υποχρεούται νά καταβάλει την πρώτη δόση πρό τής υπογραφής του συμβολαίου. Στην περίπτωση αυτή είναι υποχρεωτική ή άναγραφή διαλυτικής αίρέσεως ύπερ του

έκκλησιαστικού νομικού προσώπου για τήν περίπτωση μή έμπροθέσμου έξοφλήσεως δόσεως.

4. Καθυστέρηση έξοφλήσεως δύο όποιωνδήποτε δόσεων άνεξαρτήτως διαδοχικής ή μόνης τής τελευταίας, συνεπάγεται αυτόδίκαια διάλυση τής συμβάσεως πωλήσεως, όποτε ή μέν κυριότητα του άκινήτου επανέρχεται στό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο οί δέ δόσεις πού καταβλήθηκαν καταπίπτουν λόγω ποινικής ρήτηρας ύπέρ του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου. Μόνο κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος όργάνου του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου είναι δυνατόν νά θεωρηθεί ότι δέν εκπληρώθηκε ή αίρεση καί νά επιδιωχθεί ή είσπραξη τής ληξιπροθέσμου δόσεως πλέον τόκων ύπερημερίας ή καί τών άλλων δόσεων άκόμη οί όποιες καθίστανται άμέσως άπαιτητές, σύμφωνα μέ τίσ σχετικές περί είσπράξεως δημοσίων έσόδων διατάξεις. Σχετικά πρός τά άνωτέρω πρέπει νά περιλαμβάνεται σχετικός ρητός όρος στή διακήρυξη καί τό περί μεταβίβασεως συμβολαιογραφικό έγγραφο. Κατόπιν τής όλοσχερούς έξοφλήσεως του τιμήματος, ό αγοραστής δύναται νά ζητήσει τήν χορήγηση, μέ δικές του δαπάνες, συμβολαιογραφικής έξοφλητικής αποδείξεως.

5. Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα έγγραφής ύποθήκης ή προσημείωσης ύποθήκης επί του πωλουμένου άκινήτου, στήν περίπτωση πού ύπάρχει πίστωση του τιμήματος καί δέν έχει παρακρατηθεί ή κυριότητα, άνεξαρτήτως εάν αυτό προβλέπεται από τήν Διακήρυξη. Τά έξοδα τής ύποθήκης ή έγγραφής τής προσημείωσης βαρύνουν σέ κάθε περίπτωση τόν αγοραστή.

6. Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο από τήν ύπογραφή του συμβολαίου πωλήσεως δέν ευθύνεται σέ καμμία άπολύτως περίπτωση για πραγματικά καί νομικά έλαττώματα του πωληθέντος άκινήτου ή δι' έπί αυτού ύπάρχοντα βάρη καί δουλείες. Μόνο μέ τή συμμετοχή στον άντίστοιχο διαγωνισμό τεκμαίρεται άμάχητα ότι ό προσφέρων έχει λάβει γνώση ύπ' ευθύνη του καί έχει έξετάσει τούς τίτλους ιδιοκτησίας του άκινήτου, ως καί τήν πραγματική κατάσταση του άκινήτου.

7. Σέ περίπτωση έκνικήσεως επιστρέφεται τό καταβληθέν τίμημα άτοκα καί στήν περίπτωση μερικής έκνικήσεως επιστρέφεται στον αγοραστή άνάλογο ποσό, τό όποίο καθορίζεται από τό όργανο πού διοικεί τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο.

8. Η έκποίηση μισθωμένων άκινήτων επιφέρει τίσ κατά τήν παράγραφο 3 του άρθρου 10 του παρόντος συνέπειες. Σχετικός όρος δέον νά αναφέρεται στή διακήρυξη καί νά έχει κατοχυρωθεί τό σχετικό δικαίωμα του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου για αυτόδίκαια λύση τής μισθώσεως στό μισθωτήριο του έκποιουμένου μισθωμένου άκινήτου. Η παρούσα διάταξη δέν εφαρμόζεται στίς μακροχρόνιες μισθώσεις του άρθρου 4 του παρόντος κανονισμού καί στίς επαγγελματικές μισθώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ

Άρθρο 16

1. Έπιτρέπεται ή άνταλλαγή έκκλησιαστικού άκινήτου μέ ιδιωτικό ή ιδιωτικά άκίνητα κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργάνου, ή όποία αίτιολογεί τήν επιδιωκόμενη άνταλλαγή καί καθορίζει τά κριτήρια συγκρισιμότητας τών πρός άνταλλαγή άκινήτων, τόν τρόπο ύποβολής καί τά προβλεπόμενα δικαιολογητικά, τόν έπιμερισμό τών έξόδων πραγματοποιήσεως τής άνταλλαγής καί τόν τρόπο δημοσιότητας τής μελετουμένης άνταλλαγής. Δύναται νά προβεί σέ άνταλλαγή άκινήτου τό νομικό πρόσωπο καί στήν περίπτωση πού εκ τών συνθηκών επιβάλλεται ή έχει συμφέρον για τήν πραγματοποίηση τών σκοπών του.

2. Τά πρός άνταλλαγή άκίνητα δέον όπως είναι ίσης χρηματικής αξίας ή διαφοράς αξίας ύπέρ του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου μέχρι 20% βάσει επικαιροποιημένων εκτιμήσεων του άνεξάρτητου εκτιμητή τής παρ. 4 του άρθρου 2 του παρόντος.

3. Στήν προκειμένη περίπτωση δέν έχουν εφαρμογή οί διατάξεις του παρόντος κανονισμού περί διενεργείας δημοσίου πλειοδοτικού διαγωνισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΑΓΟΡΕΣ

Άρθρο 17

Σκοπός Αγωρών

1. Έκκλησιαστικό Ν.Π. δύναται νά προβαίνει σέ αγορές εντός τής Έλληνικής Έπικράτειας για τήν άπόκτηση κτηρίων, οικόπέδων ή έδαφικών εκτάσεων καταλλήλων

γιά τήν άμεση πραγματοποίηση τών σκοπών του ή πρόσ άξιοποίηση καί έκμετάλλευση τής περιουσίας του.

2. Τό ζητούμενο άκίνητο δύναται νά άγορασθεί, σέ όποια κατάσταση έχει καί εύρίσκεται ή ως μελλοντικό, έτοιμο πρόσ χρήση, συγκεκριμένο τελικό προϊόν, συμφώνως πρόσ τίς ειδικές προδιαγραφές καί τά λοιπά άναφερόμενα στην πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος.

3. Έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο μπορεί νά συνάπτει συμβάσεις άποκτήσεως έμπραγμάτων δικαιωμάτων για κτήρια σέ τρίτες χώρες για τήν προαγωγή τών κατά τήν παράγραφο 1 σκοπών ή άναγκών καί μέ άγορά μετοχών επί άκινήτων.

Άρθρο 18

Τρόπος άγοράς

1. Η άγορά άκινήτων υπό έκκλησιαστικού νομικού προσώπου πραγματοποιείται κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος αυτό όργάνου μετά από δημόσια πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος.

2. Κατ' έξαιρεση δύναται νά πραγματοποιηθούν άγορές δι' άπ' εύθείας διαπραγματεύσεων άνάν:

α) δέν είναι δυνατόν ή

β) δέν είναι συμφέρον ή

γ) δέν είναι έπιτρεπτό λόγω του έπείγοντος τής ένεργείας, νά προηγηθεί δημοσίευση προσκλήσεως έκδηλώσεως ένδιαφέροντος ή

δ) τό πρόσ άγορά άκίνητο είναι μοναδικό για τήν έξυπηρέτηση του συγκεκριμένου σκοπού για τόν όποιον προορίζεται ή

ε) τό άκίνητο άνήκει σέ άλλο έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή τό Δημόσιο ή Ο.Τ.Α. ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. του εύρύτερου Δημόσιου Τομέα.

3. Προκειμένης άγοράς δι' άπ' εύθείας διαπραγματεύσεων, ή άπόφαση άγοράς του διοικούντος τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργάνου πρέπει νά είναι ειδικώς αίτιολογημένη κατά τά άνωτέρω.

4. Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο μπορεί νά προβαίνει στις άγορές έκπλειστηριαζόμενων έκουσίως ή άναγκαστικώς άκινήτων συμμετέχοντας στους άντιστοιχούς πλειστηριασμούς κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος όργάνου, στην όποία θά καθορίζεται τό άνώτατο ποσό τής προσφοράς, μή συμπεριλαμβανομένων τών έξόδων, τά όποία βαρύνουν τόν υπερθεματιστή. Για τή λήψη άποφάσεως άρκει

είσήγηση μετ' έκτιμήσεως τής άξιας του άκινήτου τής παρ. 4 κατ' άρθρο 2 του παρόντος.

Άρθρο 19

Πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος

1. Η πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος έγκρίνεται από τό διοικούν τό έκκλησιαστικό Ν.Π. όργανο καί ένδεικτικώς άναφέρει:

α) Τήν περιοχή έντός τής όποίας δέον νά εύρίσκεται τό άκίνητο.

β) Τήν κατ' έλάχιστον ή τήν κατά τό δυνατόν μέ μεγαλύτερη προσέγγιση έκταση –έμβαδόν για γήπεδα ή οικόπεδα καί έμβαδόν ή όγκο για κτίσματα, μέ ειδικότερη άναφορά στους χώρους κυρίας χρήσεως καί βοηθητικούς, τίς έπιθυμητές ή κατά τόν νόμο προβλεπόμενες θέσεις σταθμεύσεως, ως καί τυχόν άλλες πρόσθετες έξυπηρετήσεις άναγκαίες για τήν προοριζόμενη χρήση του.

γ) Τό άναγκαίο ή έπιθυμητό, επί κτηρίων, για πλήρη αυτότέλεια του κτηρίου ή τήν αυτότέλεια τμήματος κτηρίου ή τήν διάταξη τών χώρων στό συγκρότημα κτηρίων.

δ) Τό άναγκαίο ή έπιθυμητό τής θέσεως του άκινήτου επί ή πλησίον όδικών άξόνων, κόμβων όδικής κυκλοφορίας καί μέσων μαζικής μεταφοράς.

ε) Τόν έπιθυμητό μέγιστο χρόνο παλαιότητας ή τό καινούργες τής κατασκευής του.

στ) Τήν προθεσμία έντός τής όποίας πρέπει νά υποβληθούν οι προσφορές.

ζ) Τά έγγραφα, σχέδια καί λοιπά στοιχεία, τά όποια πρέπει νά συνοδεύουν τίς προσφορές καί συγκεκριμένα, επί οικόπεδων γηπέδων, τοπογραφικό διάγραμμα, όρους δομήσεως, χρήσεις γής καί προβλέψεις γενικών πολεοδομικών σχεδίων καί επί κτηρίων προσθέτως άντίγραφο οικόδομικής άδειας, σχέδια κατόψεων, περιγραφή του κτηρίου μέ ποιοτικά στοιχεία οικόδομικών καί Η/Υ έγκαταστάσεων.

η) Πρόσφατες φωτογραφίες του άκινήτου.

θ) Τήν οικονομική προσφορά, ή όποια κατατίθεται σέ σφραγισμένο φάκελο, στην όποία έκτός του συνολικού τιμήματος, πρέπει νά άναφέρονται οι τιμές τών χώρων κυρίας χρήσεως, τών βοηθητικών άποθηκευτικών καί κοινόχρηστων χώρων, όπως καί τών χώρων σταθμεύσεως.

ι) Υπεύθυνη δήλωση για τήν έμπρόθεσμη προσ-

κομιδή, όταν ζητηθούν, απάντων των νομιμοποιητικών στοιχείων του προσφέροντος, τίτλων του ακινήτου, πιστοποιητικού Ύποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου κ.λπ.

ια) Τόν χρόνο καί τόν τόπο ύποβολής των προσφορών.

ιβ) Τήν χρονική διάρκεια ισχύος της προσφοράς.

ιγ) Τά έξοδα δημοσιότητας της προσκλήσεως, ή τυχόν άμοιβή του έκτιμητή για την έκτίμηση του ακινήτου που θα προκριθεί (τά όποια θα αναφέρονται τό καθένα αύτοτελώς καί σε άπόλυτο άριθμό), ως καί τά συμβολαιογραφικά έξοδα ή πάσης φύσεως έξοδα βαρύνουν μόνο τόν πωλητή.

ιδ) Τόν τρόπο πληρωμής.

ιε) Στο κείμενο της προσκλήσεως ή στο παράρτημα αυτής παρατίθενται οι άπαιτήσεις, τίς όποιες πρέπει να πληρούν τά ακίνητα, μέ την κατά τό δυνατόν αναλυτικότερη περιγραφή τους, Η/Υ έγκαταστάσεις, θέρμανσης, κλιματισμού, άερισμού, πυρασφαλείας πυροπροστασίας, φωτισμού, συστημάτων άσφαλείας, άνελκυστήρων κ.λπ.

ιστ) Στο κείμενο της προκλήσεως ή στο παράρτημα αυτής παρατίθενται τά κριτήρια άξιολογήσεως, ό τρόπος βαθμολογίας καί προκρίσεως του καταλληλότερου ακινήτου, όπως αναλυτικώς αναφέρονται στο έπόμενο άρθρο.

ιζ) Όσες προσφορές δέν έμφανίζουν ίκανοποιητικό βαθμό πληρότητας ως προς τά προαναφερόμενα άπαραίτητα στοιχεία θα άπορρίπτονται.

ιη) Τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο καμμία εύθύνη δέν φέρει στην περίπτωση τυπικής ή ούσιαστικής άπορρίψεως προσφοράς ή λόγω μεταβολής της έκ της προσκλήσεως προβλεπομένης διαδικασίας άγοράς ακινήτου ή λόγω μταιώσεως της άγοράς καθ' οίοδήποτε στάδιο της διαδικασίας καί για όποιοδήποτε λόγο.

ιθ) Κατά τό διάστημα από της προκρίσεως του ακινήτου ή της έπικυρώσεως του άποτελέσματος της διαδικασίας έπιλογής καί έως την ύπογραφή του συμβολαίου άγοράς, όλες οι ένέργειες του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου καί του ύποψηφίου πωλητή δέν παράγουν καμμία ύποχρέωση του έκκλησιαστικού νομικού προσώπου καί κανένα άντίστοιχο δικαίωμα του ύποψηφίου πωλητή.

κ) Για την τελική λήψη άποφάσεως της άγοράς

ακινήτου τό διοικούν όργανο άποφασίζει κατ' έλευθερά κρίση.

κα) Όποιοδήποτε πρόσθετο στοιχείο κριθεί άναγκαίο.

2. Ειδικότερα για άγορές κτηρίων καί για την παροχή δυνατότητας στους ενδιαφερομένους να άνταποκριθούν στην πρόσκληση έκδηλώσεως ενδιαφέροντος, οι όποιοι δέν διαθέτουν έτοιμο κτήριο κατά τίς άπαιτήσεις της χρήσεως για την όποία θα χρησιμοποιηθεί τό ακίνητο, δύνανται να ληφθούν προσφορές για ύπό άνέγερση κτήρια ή ύπάρχοντα κτήρια ή κτηριακά συγκροτήματα στα όποια θα γίνουν μετατροπές ή μετασκευές καί θα παραδοθούν, μελλοντικά, έτοιμα προς χρήση, συγκεκριμένα τελικά προϊόντα, κατά τά ζητούμενα ύπό της προσκλήσεως, ζητούνται να ύποβληθούν πρόσθετα στοιχεία:

α) Είδος καί καθεστώς ιδιοκτησίας. Είδος έκπροσωπήσεως προσφέροντος.

β) Κατάσταση παλαιότητας του προσφερομένου κτηρίου, σημερινή χρήση, χρόνος κατασκευής, συνολική νόμιμη δομημένη έπιφάνεια, στοιχεία άδειών άνεγέρσεως, έπιφάνεια οικόπεδου, τεχνική περιγραφή οικόδομικών καί Η/Υ έγκαταστάσεων, κτηριοδομικά καί δομοστατικά στοιχεία της κατασκευής.

γ) Συνοπτική περιγραφή των προτεινομένων παρεμβάσεων καί διαρρυθμίσεων καί τεχνικές προδιαγραφές αυτών.

δ) Αρχιτεκτονικά σχέδια (κατόψεις, όψεις, τομές) των ύπαρχουσών κτηριακών έγκαταστάσεων.

ε) Φάκελος τεχνικής προσφοράς, ή όποία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον ιδέες προτεινομένης λύσεως άξιοποιήσεως του ακινήτου, περιγραφή προτεινομένης λύσεως, αρχιτεκτονική προμελέτη (σε επίπεδο μελέτης) μέ πλήρη σειρά σχεδίων κατόψεων όλων των χώρων, όψεων καί τομών, προμελέτες κατασκευών, έπισκευών, διαρρυθμίσεων καί λοιπών έργασιών, οι όποιες θα γίνουν στο κτήριο, Τεχνική Έκθεση μέ τεύχος ύλικών, προδιαγραφών αυτών καί τρόπο κατασκευής (ποιοτικά στοιχεία), προμελέτες Η/Υ έγκαταστάσεων μέ προσεγγιστικό προσδιορισμό των ποσοτικών καί ποιοτικών χαρακτηριστικών τους, στοιχεία μελετητικής όμάδος.

στ) Χρόνος παραδόσεως του προσφερομένου κτηρίου μέ χρονοδιάγραμμα άποπερατώσεως των ενδιαμέσων διακεκριμένων σταδίων καί προβλεπομένων έργασιών

μέ αφετηρία τήν ήμερομηνία έκδόσεως τής οικοδομικής άδειας.

3. Παραλείψεις ή τροποποιήσεις τών στοιχείων, τά όποία αναγράφονται στίς προηγούμενες παραγράφους, δέν έπηρεάζουν τήν έγκυρότητα τής προσκλήσεως ή του διαγωνισμού.

4. Πρόσθετες διευκρινίσεις επί άμφιβόλων σημείων τής προκλήσεως δύναται νά παρέχει ή Έπιτροπή Διεξαγωγής του Διαγωνισμού πρό του άνοίγματος τών οικονομικών προσφορών άυτεπαγγέλτως ή ώς άπάντηση σέ έρωτήματα τών προτιθεμένων νά καταθέσουν προσφορά.

Άρθρο 20

Κριτήρια άξιολόγησης – Βαθμολογία τεχνικής και οικονομικής προφοράς

1. Η πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος για άγορά άκινήτου ή στό συνοδευτικό παράρτημα άναφέρει τά κριτήρια άξιολόγησης τών προσφορών, τά όποία άναλυτικώς ή όμαδοποιημένως θά άφορούν:

α) θέση άκινήτου στην εύρύτερη περιοχή όπου εύρίσκεται και προσβασιμότητα από οδικούς άξονες και μέσα μαζικής μεταφοράς.

β) Περιβάλλοντες χώρους και προσπελασιμότητα έγγυτέρας περιοχής (μέσα μαζικών μεταφορών, οδικοί κόμβοι, λεωφόροι κ.λπ.).

γ) Αρχιτεκτονική λύση, λειτουργικότητα, μετατρεψιμότητα.

δ) Υποδομή κτηρίου, ποιότητα κατασκευής.

ε) Έπάρκεια και καταλληλότητα χώρων κυρίας χρήσεως.

στ) Έπάρκεια βοηθητικών χώρων.

ζ) Έπάρκεια χώρων στάθμευσης.

η) Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.

θ) Χρόνο άνεγέρσεως – Χρόνο διαθέσεως.

2. Άναφέρεται ό συντελεστής βαρύτητος έκάστου κριτηρίου ή όμάδος κριτηρίων.

3. Προσδιορίζεται ή κλίμακα βαθμολογίας και ή έλαχίστη μερική ή συνολική βαθμολογία για τήν καταλληλότητα ή άπόρριψη κάθε προσφοράς.

4. Προσδιορίζεται ό τρόπος άναγωγής τών προσφερομένων έπιφανειών, υπέργειων βοηθητικών χώρων, υπόγειων άποθηκών, υπέργειων ή υπόγειων χώρων σταθμεύσεως στους χώρους κυρίας χρήσεως.

5. Για τήν άξιόπιστη συγκριτική άξιολόγηση τών

προσφορών είναι δυνατόν νά προσδιορίζεται ό τρόπος ύπολογισμού συσχετισμού προσφερομένων άνοιγμένων έπιφανειών, τεχνικής βαθμολογίας και οικονομικής προσφοράς, βάσει μαθηματικού τύπου, εκ του όποιου θά προκύπτει ή οικονομικότερη προσφορά.

Άρθρο 21

Διαδικασία άγορών

1. Η έγκεκριμένη από τό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο πρόσκληση έκδήλωσης ένδιαφέροντος δημοσιεύεται είκοσι (20) τουλάχιστον ήμέρες πριν από τήν ήμερομηνία κατάθεσης τών προσφορών, εκτός εάν διαφορετικά όρίζεται στην πρόσκληση με άνάρτηση στα γραφεία του νομικού προσώπου, στό όποιο θά κατατεθούν οι προσφορές και στα Γραφεία του αντίστοιχου Πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α., μέσα στην περιφέρεια τών όποιων άναζητείται τό προς άγορά άκίνητο. Περίληψη τής πρόσκλησης δημοσιεύεται σέ δύο ή περισσότερες ήμερήσιες τοπικές Έφημερίδες και στίς περιπτώσεις πού άπαιτείται και στην Έφημερίδα τής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τό μέγεθος τής δημοσιότητας θά πρέπει νά είναι άνάλογο του προβλεπομένου τιμήματος άγοράς σέ συνάρτηση με τό κόστος δημοσιότητας.

2. Για τήν άξιολόγηση τών προσφορών όρίζεται Έπιτροπή από τό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο, ή όποία άποτελείται τά μέλη τής τεχνικής ύπηρεσίας του και εάν κρίνεται σκόπιμο συμμετέχει και εκπρόσωπος του φορέα για λογαριασμό του όποιου θά άγοραστεί τό άκίνητο.

3. Έργο τής Έπιτροπής είναι ή διαπίστωση τής πληρότητας τών προσφορών, ή τεχνική άξιολόγηση και βαθμολογία αυτών, ή έξαγωγή τής τελικής τεχνικής βαθμολογίας, ή άποσφράγιση τών οικονομικών προσφορών και ό συσχετισμός τελικής τεχνικής βαθμολογίας και οικονομικών προσφορών για νά προκύψει ή πρόκριση του καταλληλότερου και οικονομικότερου προς άγορά άκινήτου.

4. Τό πόρισμα τής Έπιτροπής με τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις ύποβάλλεται στό διοικούν τό έκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο για λήψη κατ' άρχάς άποφάσεως προκρίσεως και συνεχίσεως τής διαδικασίας άγοράς.

5. Τό προκριθέν για άγορά άκίνητο άποστέλλεται σέ άνεξάρτητο έκτιμητή τής παρ. 4 του άρθρου 2

του παρόντος για έκτιμηση της αξίας του, μετά από οριστικοποίηση όλων των ποσοτικών επί μέρους και στο σύνολό τους μεγεθών, των αναλυτικών ποιοτικών στοιχείων και χαρακτηριστικών του κτηρίου, ή οριστικοποίηση των προθεσμιών σύνταξης οριστικών μελετών, μελετών έφαρμογής, έγκρισης αυτών από το διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο και έκδοσης οικοδομικής άδειας, ως και προσδιορισμού έγγυητικών επιστολών, ρητρών.

6. Όλοκληρώνεται ό έλεγχος τίτλων του προσφερομένου ακινήτου και διαπιστώνεται εάν τρίτος, τό Δημόσιο ή έτερο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο διεκδικεί ή όχι δικαιώματα επί αυτού.

7. Συμφωνείται ή οποιαδήποτε πρόσθετη υποχρέωση του πωλητή από μή δυνάμενη νά προβλεφθεί από τήν πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ιδιαιτερότητα του προσφερομένου ακινήτου.

8. Διενεργούνται διαπραγματεύσεις από έπιτροπή, ή όποια όρίζεται από τό διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο ή τό άρμοδίως εξουσιοδοτημένο όργανο όπως στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

9. Η λήψη τελικής απόφασης από τό διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο για άγορά ακινήτου λαμβάνεται κατ' έλευθέραν αυτού κρίση.

Άρθρο 22

Συμβόλαιο Άγοράς

Μετά τή λήψη τελικής απόφασεως καλείται ό προσφέρων για ύπογραφή του συμβολαίου άγοράς στο όποιο εκτός από τήν περιγραφή του ακινήτου, ως έχει και άγοράζεται ή ως μελλοντικό έτοιμο προς χρήση τελικό προϊόν, συμφωνούνται:

1. Τό τίμημα και ό τρόπος καταβολής αυτού. Σε περίπτωση άγοράς μελλοντικού έτοιμου τελικού προϊόντος, για τήν εκάστοτε καταβολή δόσης όρίζεται ή εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πωλητή για τήν πρόοδο των έργων, σε συνάρτηση με τήν έφαρμογή του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης αυτών, ό τρόπος πιστοποίησης της εκτέλεσης αυτών και όποιες άλλες προϋποθέσεις τυχόν συμφωνηθούν.

2. Η προθεσμία παράδοσης του κτηρίου έτοιμου προς χρήση και οι τμηματικές προθεσμίες προόδου των έργων. Οι χρόνοι προσωρινής και διοικητικής παραλαβής και οριστικής παραλαβής, ως και ό τρόπος και χρόνος γνωστοποίησης στον πωλητή τυχόν

παρατηρήσεων των έπιτροπών παραλαβής και ό χρόνος εκτέλεσης των έργων που δέν έχουν εκτελεσθεί.

3. Οι προθεσμίες εκπόνησης των οριστικών μελετών, έγκρισης αυτών από τό διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο, ύποβολής φακέλου για έκδοση οικοδομικής άδειας, εκπόνησης μελετών έφαρμογής, εκπόνησης κατά περίπτωση ειδικών μελετών και όποιες άλλες ειδικότερες προθεσμίες έχουν συμφωνηθεί για τήν ολοκλήρωση κατασκευής του κτηρίου.

4. Οι ύποχρεώσεις του πωλητή για τήν παροχή των αναγκαίων πληροφοριών, στοιχείων και διευκολύνσεων προς τό όργανο που όρίζεται από τό διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο για τήν παρακολούθηση της κατασκευής του κτηρίου.

5. Τό ποσό και ή διάρκεια της έγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης των έργων που συμφωνούνται με τό συμβόλαιο, ως και των τμηματικών προθεσμιών και τελικής παράδοσης του κτηρίου κ.λπ. που θα άποτελέσουν λόγους κατάπτωσης της έγγυησης.

Τό ποσό της έγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης των όρων του συμβολαίου σύμφωνα με τά προβλεπόμενα στίς παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 7 του παρόντος κανονισμού δέν μπορεί νά είναι κατώτερο του 10% του συνολικού τιμήματος άγοράς, εκτός εάν διαφορετικά αναφέρεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

6. Οι ποινικές ρήτρες για τήν μή έγκαιρη περάτωση των τμηματικών προθεσμιών και τελικής παράδοσης του κτηρίου. Οι ποινικές ρήτρες παρακρατούνται από τις τμηματικές καταβολές και εάν τό ποσό αυτών δέν έπαρκει, εισπράττονται από τις έγγυητικές επιστολές.

7. Σε περίπτωση παραβίασης συμφωνηθείσας ήμερομηνίας σταδιακής περάτωσης έργων ή τμηματικής ή τελικής παράδοσης του κτηρίου από ύπαιτιότητα ή άδυναμία του πωλητή, δικαιούται αυτομάτως ό άγοραστής, χωρίς τήρηση όποιουδήποτε άλλου όρου, νά προβαίνει με δαπάνες του, συμπηφιζόμενες στο τίμημα, στην συνέχιση έργων άποπεράτωσης του κτηρίου.

8. Στην περίπτωση που καταστεί άναγκαία ή άγορά από τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο νέων, πρόσθετων και συμπληρωματικών έργων ή μελετών, οι όποιες δέν ήταν δυνατόν νά προβλεφθούν μέχρι της ύπογραφής του συμβολαίου, τότε ή ένέργεια αυτή:

α) Είναι στην διακριτική ευχέρεια καί επιλογή του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου.

β) Άποτελεί ύποχρέωση ανάληψης ευθύνης πώλησης του πωλητή.

γ) Η αγορά των νέων έργων ή μελετών πραγματοποιείται με την ύπογραφή νέου συμβολαίου αγοράς, νέου αντικειμένου, τό οποίο θα αποτελεί προέκταση του αρχικού συμβολαίου αγοράς.

δ) Η ανάθεση εκτέλεσης ή εκπόνησης αυτών σε τρίτη τεχνική Έταιρία ή Μελετητικό γραφείο αποτελεί δικαίωμα του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου καί ύποχρέωση του πωλητή για παροχή των απαραίτητων διευκολύνσεων καί μή παρεμβολής όποιωνδήποτε έμποδίων ή κωλυμάτων στον τρίτο ανάδοχο για την εκτέλεση των νέων έργων

ε) Η κοστολόγηση των νέων έργων, οί όποιες πιθανόν νά άνατεθούν στον πωλητή, μπορεί νά γίνει με κατ' άναλογίαν έφαρμογή των ίσχυουσών διατάξεων με τιμές ΑΤΟΕ, ΑΤΗΕ καί ΑΤΕΟ κατά τον χρόνο της νέας συμφωνίας, με προσυμφωνημένη με τό αρχικό συμβόλαιο, ποσοστιαία έπ' αυτών έκπτωση, λαμβανομένων ύπ' όψιν του έμπορικού κέρδους, των γενικών έξόδων καί του Φ.Π.Α., ή με άλλον τρόπο έπίσης προσυμφωνημένο με τό αρχικό συμβόλαιο.

στ) Η κοστολόγηση νέων μελετών, οί όποιες πιθανόν νά άνατεθούν στον πωλητή, μπορεί νά γίνει με κατ' άναλογίαν έφαρμογή των διατάξεων περί άμοιβών εκπόνησης Μελετών Δημοσίων Έργων με προσυμφωνημένη με τό αρχικό συμβόλαιο ποσοστιαία έπ' αυτών έκπτωση ή με άλλον τρόπο έπίσης προσυμφωνημένο με τό αρχικό συμβόλαιο.

ζ) Οί τυχόν αύξομειώσεις ειδών, ύλικών ή μηχανημάτων, ποιότητας καί ποσότητας έργων, άπό αυτές πού έχουν συμφωνηθεί με τό αρχικό συμβόλαιο, συμψηφίζονται στό κόστος των νέων έργων για την διαμόρφωση του κόστους αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ

Άρθρο 23

Τρόποι άντιπαροχών -Διαδικασία

1. Τό εκκλησιαστικό Ν.Π. με άπόφαση του διοικούντος όργάνου του δύναται νά προβαίνει στην άξιοποίηση των οικόπεδων, των όποιων είναι κύριος ή διαχειριστής, δι'

άνοικοδομήσεως αυτών, με τό σύστημα άντιπαροχής ποσοτών στό οικόπεδο όμου μετά των όριζοντίων ιδιοκτησιών, οί όποιες άντιστοιχούν σε αυτά, λόγω έργολαβικού άνταλλάγματος. Η άνοικοδόμηση δι' άντιπαροχής δύναται νά πραγματοποιηθεί:

α) Διά δημοσίου πλειοδοτικού διαγωνισμού μετά άπό σύνταξη, με έρίμνα των ύπηρεσιών του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου ή τρίτου, πλήρους μελέτης για την άνοικοδόμηση του οικόπεδου στην όποία θα περιλαμβάνεται πλήρης άρχιτεκτονική, στατική, γεωλογική, ήλεκτρομηχανολογική καί ύδραυλική μελέτη, τεχνική περιγραφή, συγγραφή ύποχρεώσεων, προθεσμία άποπερατώσεως, πίνακας ποσοτών συνιδιοκτησίας καί κατανομής δαπανών κοινοχρήστων καί κοινοκλήτων ιδιοκτησιών, πίνακας άποτιμήσεως της κάθε διηρημένης ιδιοκτησίας ή όρόφου προβλεπομένων νά άνεγερθούν καί θα είναι καθορισμένες καί θα λαμβάνονται ως πλήρως άποπερατωμένες καί σχέδιο της καταρτισθησομένης έργολαβικής συμβάσεως καί προσυμφώνου περί της σταδιακής μεταβιβάσεως των ποσοτών του οικόπεδου, περιέχοντος καί διατάξεις για την καταρτισθησομένη όροφοκτησία, όπως καί κάθε άλλο στοιχείο έπιβαλλόμενο ή κρινόμενο ως σκόπιμο κατά τις ύπάρχουσες συνθήκες ή άπαιτούμενων κατά τη φύση του έργου. Η άποτίμηση της άξίας των άντιπαρεχομένων ιδιοκτησιών καί του συνόλου των ύπό άνεγερση ιδιοκτησιών, θα καθορίζεται συμφώνως προς τους συγκεκριμένους συντελεστές άξίας της κάθε διηρημένης ιδιοκτησίας θα εκφράζεται σε άπόλυτες ή σχετικές τιμές καί θα άναφέρεται στον σχετικό πίνακα στη διακήρυξη.

β) Διά προσκλήσεως έκδηλώσεως ένδιαφέροντος, όπου οί ένδιαφερόμενοι καλούνται όπως ύποβάλουν, πλην της προσφοράς ποσοτού άντιπαροχής, ιδέες περί του τρόπου άξιοποιήσεως του οικόπεδου με άρχιτεκτονική, στατική, ήλεκτρομηχανολογική, γεωλογική, ύδραυλική προμελέτη, τεχνική περιγραφή, συγγραφή ύποχρεώσεων, πίνακα ποσοτών συνιδιοκτησίας, κατανομή δαπανών, κοινοχρήστων καί κοινοκλήτων, σχέδιο σταδιακής μεταβιβάσεως ποσοτών οικόπεδου καί κάθε άλλο στοιχείο έπιβαλλόμενο εκ της φύσεως του έργου. Στή διακήρυξη θα καθορίζονται τά κριτήρια καί ό τρόπος άξιολογήσεως προσφορών.

γ) Δι' άπ' ευθείας διαπραγματεύσεων, όταν δέν είναι δυνατόν ή συμφέρον νά γίνει διαγωνισμός, όπως

ιδίως στις περιπτώσεις συνιδιόκτητων οικοπέδων ή συνιδιόκτητων παλιών οικήμάτων.

Άρθρο 24

Πλειοδοτικοί διαγωνισμοί – Πρόσκληση έκδηλωσης ενδιαφέροντος

1. Η διακήρυξη αναρτάται και δημοσιεύεται κατά τά προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 5 του παρόντος κανονισμού, αναφέρει δε και καλεί τους ενδιαφερομένους:

α) Νά υποβάλουν εντός προθεσμίας όχι συντομότερης των είκοσι (20) ημερών από της δημοσίευσης προσφοράς σε άκεραιες μονάδες των προσφερομένων προς τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ποσοτών αντιπαροχής συμφώνως προς τόν πίνακα αποτιμήσεως της αξίας των διηρημένων ιδιοκτησιών και τόν πίνακα, στον οποίο θά εμφαίνονται οι προσφερόμενες επί μέρους ιδιοκτησίες προς τό νομικό πρόσωπο για τήν κάλυψη του ποσοστού της αντιπαροχής.

β) Νά θέσουν τούς βασικούς όρους σχεδίου της καταρτισθησομένης εργολαβικής συμβάσεως, σχεδίου προσυμφώνου περί σταδιακής μεταβιβάσεως των ποσοτών του οικοπέδου, στο οποίο θά περιέχονται και διατάξεις για τήν καταρτισθησομένη όροφοκτησία, ως επίσης και κάθε άλλο στοιχείο ανάλογα απαιτούμενο κατά τις συνθήκες και τήν φύση του έργου.

γ) Τά προσόντα αυτών οι οποίοι δύνανται νά λάβουν μέρος στον διαγωνισμό.

δ) Έγγυητική έπιστολή συμφώνως προς τά αναφερόμενα στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού, ποσού όχι χαμηλότερου του δέκα τοίς εκατό (10%) της αξίας του οικοπέδου, όπως αυτή αποτιμάται δυνάμει της Έκτιμητικής Έκθέσεως της παρ. 4 του άρθρου 2 του παρόντος.

ε) Έν σχέσει προς τό περιεχόμενο, τόν τύπο των προσφορών, τή διαδικασία διεξαγωγής της δημοπρασίας, ανακηρύξεως πλειοδότη και κατακυρώσεως του αποτελέσματος του διαγωνισμού θά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

2. Η πρόσκληση έκδηλωσης ενδιαφέροντος δημοσιεύεται, κατά τά διαλαμβανόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, θά αναφέρει και θά καλεί τούς ενδιαφερομένους:

α) Νά υποβάλουν προσφορές εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των είκοσι (20) ημερών από της

δημοσιεύσεως, ξεχωριστά για τά αιτούμενα τεχνικά στοιχεία (σχέδια, τεύχη, συγγραφές), όπως αυτά αναλυτικά θά ζητούνται και ξεχωριστά σε σφραγισμένο φάκελο μέ τούς οικονομικούς όρους της προσφοράς, ίδια τό ποσοστό της αντιπαροχής, ολογράφως και αριθμητικώς.

β) Νά υποβάλουν σχέδιο εργολαβικής σύμβασης πού θά καταρτισθεί, σχέδιο προσυμφώνου περί σταδιακής μεταβιβάσεως των ποσοτών του οικοπέδου, στο οποίο θά περιέχονται και διατάξεις για τήν όροφοκτησία πού θά καταρτισθεί, όπως επίσης και κάθε άλλο στοιχείο πού απαιτείται ανάλογα μέ τις συνθήκες και τήν φύση του έργου.

γ) Τά κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων, βαθμολογία και τόν τρόπο υπολογισμού και συσχετισμού της τεχνικής βαθμολογίας μέ τήν οικονομική προσφορά για τήν συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών.

δ) Τά προσόντα αυτών πού μπορούν νά λάβουν μέρος στον διαγωνισμό.

ε) Νά καταθέσουν έγγυητική έπιστολή σύμφωνα μέ τήν προηγούμενη παράγραφο.

στ) Σέ σχέση μέ τις διαδικασίες του διαγωνισμού και κατακύρωσης αποτελέσματος θά εφαρμόζονται ανάλογες διατάξεις του κανονισμού.

3. Όλα τά έξοδα του διαγωνισμού και δημοσίευσεως, τά όποια τό καθένα χωριστά και σε απόλυτες τιμές, αναφέρονται στή διακήρυξη ή πρόσκληση ενδιαφέροντος και βαρύνουν τόν ανάδοχο, όπως επίσης και όλα τά έξοδα κατάρτισης των σχετικών συμβάσεων, των πράξεων σύστασης όριζόντιας ιδιοκτησίας, συμβολαιογραφικά έξοδα, πάσης φύσεως έξοδα και έξοδα μεταγραφών βαρύνουν τόν ανάδοχο, τό δε διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο δέν έχει καμμία οικονομική ύποχρέωση για τήν εκτέλεση της σύμβασης.

4. Τό διοικούν τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο όργανο αποφασίζει κατ' έλευθερά κρίση.

5. Τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δέν ύποχρεούται σε καμμία περίπτωση σε παροχή αποζημίωσης προς τούς υποβάλλοντες προσφορά.

Άρθρο 25

Σύμβαση Αντιπαροχής

Η σύμβαση αντιπαροχής καταρτίζεται σύμφωνα μέ

τά οριζόμενα από τή διακήρυξη του διαγωνισμού ή τής προσκλήσεως έκδηλώσεως ενδιαφέροντος καί ανάλογα μέ τίς σχετικές διατάξεις του Άστικού Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 26

Διατάξεις Νόμων

Ειδικές διατάξεις νόμων πού προβλέπουν τήν χωρίς διαγωνισμό εκμίσθωση ή εκποίηση ακινήτων τών εκκλησιαστικών νομικών προσώπων εξακολουθούν νά ισχύουν.

Άρθρο 27

Τροποποίηση διατάξεων – Έναρξη ισχύος

1. Οί διατάξεις του παρόντος κανονισμού τροποποιούνται ή συμπληρώνονται ή καταργούνται δι' αποφάσεως τής Δ.Ι.Σ., κατόπιν σχετικής προτάσεως του

Μητροπολίτου, ή όποία δημοσιεύεται στήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

2. Ό παρών Κανονισμός δέν προκαλεί δαπάνη σέ βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου.

3. Οί διατάξεις του παρόντος καταλαμβάνουν τίς έκκρεμείς διαδικασίες ή συμβάσεις μισθώσεων, εκποιήσεων, αγορών, ανταλλαγών καί αντιπαροχών.

4. Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχεται από τής δημοσιεύσεώς του στήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

Ό κανονισμός αυτός δημοσιεύεται καί στό επίσημο δελτίο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άθήναι, 13.6.2023

Ό Άθηνών Ίερώνυμος, Πρόεδρος

Ό Αρχιγραμματεύς

Ό Ωρεών Φιλόθεος

Πράξεις Αναθέσεως καθηκόντων (διορισμού)

Άριθμ. 3124/1469/23.6.2023

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διά της υπ' αριθ. 3124/1469/23.6.2023 Πράξεως της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, η οποία έξεδόθη δυνάμει του άρθρου 15 παρ. 8 α', γ' και ε' του Ν. 2817/2000 (Α'78), κατόπιν της αποδοχής της παραιτήσεως του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Αχαΐας κ. Αθανασίου του Κωνσταντίνου εκ της θέσεως του Διευθυντού της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος παρά τη Ευρωπαϊκή Ένώσει, ανατίθενται εις αυτόν καθήκοντα Βοηθού Επισκόπου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, της ως άνω θέσεως ήδη κενωθείσης νομίμως κατά τά ανωτέρω.

† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
Ο Αρχιγραμματεύς
† Ο Ωρεών Φιλόθεος

Π Ρ Α Ξ Ι Σ

3124/1469

Έχοντες υπ' όψιν:

α'. την παρ. 8 α', γ' και ε' του άρθρου 15 του Ν. 2817/2000 (Φ.Ε.Κ. Α' 78),

β'. την από 10.8.2022 παραίτησιν του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Αχαΐας κ. Αθανασίου εκ της θέσεως του Διευθυντού της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος,

γ'. την σχετικήν επί του θέματος εισήγησιν του Μακαριωτάτου Προέδρου της Ιεράς Συνόδου και
δ'. την από 14.6.2023 Απόφασιν της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου,

αποφασίζομεν:

κατόπιν της αποδοχής της παραιτήσεως του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Αχαΐας κ. Αθανασίου εκ της θέσεως του Διευθυντού της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος παρά τη Ευρωπαϊκή Ένώσει, αναθέτομεν εις αυτόν καθήκοντα Βοηθού Επισκόπου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, συνψδά τῷ ἄρθρῳ 15 παρ. 8 α', γ' και ε' του Ν. 2817/2000 (Φ.Ε.Κ. Α' 78), της ως άνω θέσεως ήδη κενωθείσης νομίμως κατά τά ανωτέρω.

Αθήναι, 23η Ιουνίου 2023

† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
† Ο Ζιχνών και Νευροκοπίου Ιερόθεος
† Ο Έλευθερουπόλεως Χρυσόστομος
† Ο Σερβίων και Κοζάνης Παύλος
† Ο Αλεξανδρουπόλεως Ανθιμος
† Ο Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
† Ο Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών Μάρκος
† Ο Σταγών και Μετεώρων Θεόκλητος
† Ο Μάνης Χρυσόστομος
† Ο Φθιώτιδος Συμεών
† Ο Λαρίσης και Τυρνάβου Ιερώνυμος
† Ο Καλαβρύτων και Αιγιαλείας Ιερώνυμος
† Ο Περιστερίου Γρηγόριος

Ο Αρχιγραμματεύς
† Ο Ωρεών Φιλόθεος

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ἰωαννίνων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ.2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Κατασταστικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 4 ἕως 7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περί Ἐφημερίων καὶ διακόνων» καὶ ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

- α) Ἁγίας Ἀναστασίας, ἐνορίας Ἁγίας Ἀναστασίας Ἰωαννίνων
- β) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐνορίας Ἀναργύρων Ἰωαννίνων
- γ) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐνορίας Λύγγου Ἰωαννίνων

δ) Ἁγίου Νικολάου, ἐνορίας Δραγοψᾶς Ἰωαννίνων
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Ἐφημεριακάς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 305/2018 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 1ῃ Ἰουνίου 2023

† Ὁ Ἰωαννίνων ΜΑΞΙΜΟΣ

Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 15.6.2023

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 § 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἄνω Καλαμακίου
Ἁγίας Τριάδος Ἀργυρουπόλεως καὶ
Ἁγίου Γεωργίου Ἀργυρουπόλεως
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νέα Σμύρνη, τῇ 12ῃ Ἰουνίου 2023

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΣΥΜΕΩΝ

Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 15.6.2023

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περί Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν Ἱεροκήρυκος τοῦ ἀρθροῦ 25, παρ. 2 τοῦ Ν. 817/1978 τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καβάλα τῇ 22α Ἰουνίου 2023

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 30.6.2023

**Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως
καί Θάσου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παραγρ. 2 τοῦ Ν.590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 καὶ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

α) τακτικῶν Διακόνων τῶν Ἑνοριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

Τιμίου Προδρόμου Καβάλας
Ἀγίου Δημητρίου Χρυσουπόλεως
Ἀγίου Νικολάου Θάσου

β) τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἑνοριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

Ἀγίου Παύλου Καβάλας
Ἀγίου Γεωργίου Χρυσουπόλεως
Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Λιμεναρίων Θάσου
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καβάλα τῆ 22α Ἰουνίου 2023

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΣΤΕΦΑΝΟΣ

*Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος τὴν 30.6.2023*

**Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ
Σταυρουπόλεως**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ν.590/1977 καὶ τοῦ Κανονισμοῦ 305/2018 περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν:

Ἀγίου Λουκᾶ Σταυρουπόλεως
Ἀγίου Σπυρίδωνος Νικοπόλεως· καὶ
Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀμπελοκήπων

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Νεαπόλει τῆ 26ῆ Ἰουνίου 2023

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως
ΒΑΡΝΑΒΑΣ

*Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος τὴν 30.6.2023*

Ἱερά Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ.2 καὶ 67 τοῦ Ν.590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 καὶ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἁγίας Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν θέσιν τοῦ Διακόνου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ Χώρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κυθήροις τῆ 27ῆ Ἰουνίου 2023

† Ὁ Κυθήρων & Ἀντικυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

*Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος τὴν 30.6.2023*

**Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ,
Ταρσοῦ καί Πολυφέγγους**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 καὶ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων καὶ Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

Ἀγ. Νικολάου Ἄνω Τρικάλων,
Ἀγ. Δημητρίου Βελίνας,
Ἀγ. Τριάδος Γαλατᾶ,
Ἀγ. Παρασκευῆς Γονούσας,
Ἀγ. Γεωργίου Δάφνης,
Ἀγίων Κων/νου καὶ Ἑλένης Δενδροῦ,
Ἀγ. Τριάδος Δερβενίου,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας,
Ἀγ. Γεωργίου Ζαχόλης,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Θαλεροῦ,
Ἀγ. Σπυρίδωνος Θροφαρίου,
Μετ. Σωτῆρος Καισαρίου,
Ἀγίας Τριάδος Καλυβίων,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καστανέας,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καστρακίου,
Ἀγ. Νικολάου Κάτω Λουτροῦ,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κάτω Ταρσοῦ,
Μετ. Σωτῆρος Κιάτου,
Μετ. Σωτῆρος Κιάτου (Διακονική),
Ἀγ. Γεωργίου Κλημεντίου,
Ἀγ. Νικολάου Κορίνθου (Διακονική),
Ἀπ. Παύλου Κορίνθου,
Ἀγ. Σπυρίδωνος Κορφιωτίσσης,
Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης Κουτσίου,
Ἀγ. Γεωργίου Κουτσομαδίου,

Ἀγ. Τριάδος Λαγκαδεϊκῶν,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λαλιωτίου,
Ἀγ. Ἰωάννου Λουτρακίου (Διακονική),
Ἀγ. Νικολάου Λυκοποριᾶς,
Ἀγ. Κων/νου καὶ Ἑλένης Μάννας,
Ἀγ. Νικολάου Μεγ. Βάλτου,
Μετ. Σωτῆρος Μεσ. Τρικάλων,
Ἀγ. Γεωργίου Μπολατίου,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Νεμέας (Διακονική),
Ἀγ. Βλασίου Νεράντζας,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ξανθοχωρίου,
Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Παναριτίου,
Ἀγ. Σπυρίδωνος Πελλήνης,
Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Περαχώρας,
Ἀγ. Ἀνδρέου Πιτσῶν,
Ἀγ. Ἀθανασίου Πύργου,
Ἀγ. Χαραλάμπους Ρεθίου,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ρητοῦ,
Ἰγπαπαντῆς τοῦ Κυρίου Ροζενῶν,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Σαρανταπήχου,
Κοιμ. Θεοτόκου Σουληναρίου,
Ἀγ. Γεωργίου Σοφιανῶν,
Ἀγ. Ἀθανασίου Στυλίων,
Ἀγ. Ἀθανασίου Τιτάνης,
Ἀγ. Σπυρίδωνος Φενεοῦ,
Ἀγ. Νικολάου Χαλκείου,
Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χελυδορέου,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ψαρίου
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ
κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ
«ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα
δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν
θέσεων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 8ῃ Ἰουνίου 2023

† Ὁ Κορίνθου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οι εργασίες της Δ.Ι.Σ. της 12.6.-14.6.2023

Συνήλθε από τη Δευτέρα 12 έως και την Τετάρτη 14 Ιουνίου 2023, η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος της 166ης Συνοδικής Περιόδου, υπό την Προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου.

Η Δ.Ι.Σ. κατά τις Συνεδρίες της:

Επικύρωσε τά Πρακτικά των Συνοδικών Ξεουσιοδοτήσεων γενομένων ενεργειών.

Κατήρτισε την Ημερησία Διάταξη της Τακτικής Συνελεύσεως της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, συγκληθισμένης, σύν Θεῷ, από 9ης έως 11ης μηνός Ὀκτωβρίου 2023.

Ἐξέφρασε τὴν ἀπόλυτη ταύτισή της με τὴν ἀπὸ 27ης Μαΐου 2023 δήλωση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Γερωνύμου περὶ τῆς διῆθεν «ἐμπλοκῆς» τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ κληρικῶν Της στὰ πολιτικά δρώμενα τοῦ τόπου μας ἐν ᾧ τῶν ἐπερχόμενων ἐθνικῶν ἐκλογῶν καὶ ἀποφάσισε ὁμόφωνα νὰ τὴν περιβάλλει μετὰ συνοδικὸ κῆρος, διλοῦσα καὶ πάλι ὅτι «ἡ Ἐκκλησία οὔτε πολιτεύεται, οὔτε συμπολιτεύεται, οὔτε ἀντιπολιτεύεται, οὔτε “κομματίζεται”, ἀλλὰ πορεύεται».

Ἀποφάσισε τὴν ἀποστολὴ εὐχαριστηρίων Γραμμάτων πρὸς τὴν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὸν Πολιτικὸ Διοικητὴ κ. Ἀθανάσιο Μαρτίνο καὶ τὸν Πανοσιολογιώτατο Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχμ. Βαρνάβα Θεοχάρη, γιὰ τὶς ἐνέργειές τους ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεκαπενθήμερο προσκύνημα τῆς Ἐφέστιας Ἱερᾶς Εἰκόνας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου «Ἄξιον Ἐστί» στὴν Ἀθήνα, κατὰ τὸ ὁποῖο προσήλθε πλῆθος εὐλαβῶν πιστῶν.

Ἐνέκρινε τὴν πρόταση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ τῆς Νεότητος γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ὑπευθύνων Ἱερέων Νεότητος, Στελεχῶν Νεότητος καὶ Κατηχητῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ κεντρικὸ θέμα: «Ἡ βία ὡς ἀνθρωπολογικὸ πρόβλημα. Ἡ ὀρθόδοξη θεώρηση». Τὸ Συνέδριο θὰ φιλοξενηθεῖ ἀπὸ τὴν 31η Αὐγούστου ἕως καὶ τὴν 3η Σεπτεμβρίου 2023 στὸ Κατασκηνωτικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος «Ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη» στὸ Καινούργιο Λοκρίδος.

Ἐνέκρινε τὴν πρόταση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων περὶ ἀνανέωσης τῶν ἡδη χορηγουμένων ὑποτροφιῶν καὶ περὶ χορήγησης νέων γιὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 2023-2024, οἱ ὁποῖες θὰ προσφερθοῦν σὲ εἰδικὴ Ἐκδίλωση πού θὰ πραγματοποιηθεῖ τὸν προσεχῆ μῆνα Σεπτεμβρίου.

Ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Τύπου, τῶν Δημοσίων Σχέσεων καὶ τῆς Διαφωτίσεως περὶ τῆς διεξαχθείσας «Ζ' Ἡμερίδος διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ὑπευθύνων Γραφείων Τύπου, καθὼς καὶ ἄλλων προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος», ἡ ὁποῖα φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος καὶ πραγματοποιήθηκε στὴ Λαμία τὴν Τρίτην 23 Μαΐου 2023.

Ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου περὶ τῆς διεξαγωγῆς καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐξετάσεων ὑποψήφιων μαθητῶν τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ καὶ τῆς Γ' Γυμνασίου γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν τους στὰ Ἐκκλησιαστικὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια ἀντίστοιχα.

Ἀποφάσισε, κατόπιν προτάσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ.

Συμεών, Προέδρου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καί Πολιτικῆς Οἰκονομίας καί Οἰκολογίας, τήν ἀπονομή τιμητικῆς διακρίσεως στήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο, λόγω τῆς μεγάλης καί σημαίνουσας προσφορᾶς του στά θέματα τοῦ Περιβάλλοντος, τῆς Οἰκολογίας καί τῶν δράσεων εὐαίσθητοποίησης σέ οἰκουμενική κλίμακα γιά τά ζητήματα τῆς κλιματικῆς κρίσης. Ἡ ἐν λόγω ἀπονομή θά πραγματοποιηθεῖ τήν 25ῃ Ἰουνίου 2023, κατά τό προσκύνημα τοῦ Παναγιωτάτου στήν Ἱερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ὁσίου Ἀγάθωνος, κατά τό ὁποῖο θά ἐπισκεφθεῖ καί τό Μουσεῖο Φυσικῆς Ἱστορίας τῆς Μονῆς καί τό παρακείμενο Περιβαλλοντικό Πάρκο.

Ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος περί τοῦ προγράμματος τοῦ Β΄ Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση ἐκατό ἐτῶν ἀπό τή Μικρασιατική Καταστροφή. Τό Συνέδριο θά πραγματοποιηθεῖ τήν 20ῃ καί τήν 21ῃ Ὀκτωβρίου 2023 στήν Αἴθουσα Ἐκδηλώσεων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί θά ἔχει ὡς θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στή Μικρά Ἀσία, τόν Πόντο καί τήν Ἀνατολική Θράκη ἀπό τούς πρώτους Χριστιανικούς αἰῶνες μέχρι καί τά δραματικά γεγονότα τοῦ 20οῦ αἰῶνος».

Ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Θεμάτων καί Καταστάσεων ἐπί τοῦ θέματος τῆς «Καταπολέμησης τῆς Ἐμπορίας Ἀνθρώπων καί τῆς Προστασίας τῶν Ἀσυνόδευτων Ἀνηλίκων».

Ἐνημερώθηκε ἀπό τήν Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως περί τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ΙΗ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο πραγματοποιήθηκε ἀπό 6ης ἕως 8ης Ἰουνίου 2023 στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Περιστερίου καί εἶχε ὡς θέμα: «Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀθλητισμοῦ περί διοργανώσεως Συνεδρίου, τόν προσεχῆ μῆνα Φεβρουάριο 2024, μέ θέμα: «Σχέση Θεολογίας καί Ἀθλητισμοῦ», ἀφιερωμένο στήν προσωπικότητα τοῦ ἀειμνήστου θεολόγου Καθηγητοῦ Νικολάου Νησιώτου.

Ἐνέκρινε τήν ἀνανέωση τοῦ διορισμοῦ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Χερουβεῖμ Μουστάκα, Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας καί Εὐποίας, στή θέση τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἑστίας Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσης.

Ἐνέκρινε τόν διορισμό τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Φιλαρέτου Σπανοπούλου, ὡς Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας.

Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε ἀποσπάσεις κληρικῶν, ἀσχολήθηκε μέ ἄλλα θέματα Ἱερῶν Μητροπόλεων, Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καί τρέχοντα ὑπηρεσιακά ζητήματα

*Ἐκ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων καί Διαφωτίσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 2.6.2023
γιά τήν επίσκεψη ρωμαιοκαθολικῶν
καθηγητῶν καί φοιτητῶν
στήν Ἱερά Σύνοδο*

Τήν Παρασκευή 2 Ἰουνίου 2023, ἕξι Καθηγητές καί σαράντα φοιτητές τῆς Σχολῆς Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ Καθολικοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων, μαζί μέ τόν Κοσμίτορα τῆς Σχολῆς Ludovic Danto καί συνοδευόμενοι ἀπό τόν ἐν Ἀθήναις Ἀρχιεπίσκοπο τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν κ. Θεόδωρο καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Γρηγόριο, Καθηγητή τοῦ Ε.Κ.Π.Α., ἐπισκέφθηκαν τά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά νά ἐνημερωθοῦν σχετικά μέ τό Συνοδικό σύστημα πού διέπει τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ σημερινή επίσκεψη πραγματοποιήθηκε κατόπιν τῆς πρόσφατης προτροπῆς τοῦ πάπα Φραγκίσκου πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους καί τίς Σχολές Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας νά συγκεντρώσουν ἐντός τριετίας στοιχεῖα γιά τή συνοδικότητα, ἀπαντῶντας στά ἐρωτήματα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συνοδικότητας καί περὶ τοῦ πῶς αὐτή μπορεῖ νά ὑλοποιηθεῖ στόν Ρωμαιοκαθολικισμό. Ἦδη ἡ ομάδα αὐτῆ τῶν Καθηγητῶν καί τῶν φοιτητῶν ἔχει ἐπισκεφθεῖ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο (29/5-1/6), τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (1-6/6), ἐνῶ πρόκειται ἐν καιρῷ νά ἐπισκεφθεῖ καί τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες.

Τοὺς Καθηγητές καί τοὺς φοιτητές ὑποδέχθηκε στήν Αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὁρεῶν κ. Φιλόθεος, ὁ ὅποιος τοὺς

καλωσόρισε μέ θερμούς λόγους. Ἀκολούθως, ἀφοῦ ὁμίλησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος, ὁ ὅποιος ἔχει τήν εὐθύνη τοῦ συντονισμοῦ τῆς ἐν λόγω ἐπίσκεψης, καί ὁ Κοσμίτορας Ludovic Danto, οἱ ἐκλεκτοὶ φιλοξενούμενοι ξεναγήθηκαν στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

*Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων και Διαφωτίσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 2.6.2023
περί τοῦ ΙΗ' Λειτουργικοῦ Συμποσίου
Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων*

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργανώνει τό ΙΗ' Πανελλίνιο Λειτουργικό Συμπόσιο Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἀπό 6ης ἕως 8ης Ἰουνίου 2023 στήν Ἱερά Μητρόπολη Περιστερίου, καί συγκεκριμένα στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο ἔχει θέσει ὑπό τήν αἰγίδα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος θά ἀπευθύνει μήνυμα, εἶναι: «Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»

Τούς Συνέδρους θά προσφωνήσουν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Περιστερίου κ. Γρηγόριος καί Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμπττοῦ κ. Δανιήλ, Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως. Θά πραγματοποιηθοῦν ἕξι Συνεδρίες, σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα πού ἔχει καταρτισθεῖ, καί Εἰσηγήσεις στό Συμπόσιο θά κάνουν οἱ κάτωθι ἀναφερόμενοι κ. Εἰσηγητές μέ τά ἀντίστοιχα ἀναγραφόμενα θέματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΡΙΤΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

12.00 Ὑποδοχή Συνέδρων.
12.30 Ἀγιασμός.
12.45 Προσφώνηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου.
Προσφώνηση τοῦ Προέδρου τῆς Διοργανωτικῆς

Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμπττοῦ κ. Δανιήλ.

Χαιρετισμοί.

Ἐναρξη ἐργασιῶν ὑπό τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β'.

13.45 Γεῦμα.

Ἰν ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Περιστερίου κ. Γρηγόριος

17.00-17.30 Α' Εἰσήγηση: «Ἡ ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ προσκύνησις τοῦ Θεοῦ». Εἰσηγητής: Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Ἰωάννης Σκιαδαρέσης, Ὁμότιμος Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

17.30-18.00 Β' Εἰσήγηση: «Περί καθαροῦ καί ἀκαθάρτου στή Χριστιανική Λατρεία». Εἰσηγητής: κ. Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Ὁμότιμος Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

18.00-18.30 Γ' Εἰσήγηση: «Ἡ προσφορά τοῦ θυμιάματος στή χριστιανική λατρεία», Εἰσηγητής: Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Θεόδωρος Κουμαριανός, ἀφυπηρετήσας Λέκτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

18.30-19.00 Δ' Εἰσήγηση: «Προσευχτικά πρότυπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στήν Καινή Διαθήκη». Εἰσηγήτρια: Ἑλλογμωτάτη κ. Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Καθηγήτρια Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

19.00-20.00 Συζήτηση.

20.00 Δεῖπνο.

21.00 Ἀπόδειπνο-Ἀκολουθία Θ. Μεταλίψεως.

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

07.00-09.00 Θεία Λειτουργία.

09.30 Πρόγευμα.

10.00 Προσευχή - Ἐναρξη.

2η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος
κ. Βασίλειος Καλλιακμάνης Καθηγητής
Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

10.00-10.30 Α΄ Εισήγηση: «Συναγωγή και Ναός
στήν Ιουδαϊκή παράδοση και ὁ χριστιανικός
Ναός». Εισηγητής: Ἐλλογιώτατος κ. Τιμολέων
Γαλάνης, Ἐπικουρος Καθηγητής Θεολογικῆς
Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

10.30-11.00 Β΄ Εισήγηση: «Τά Μυστήρια τῆς
ἀρχαιότητος καί ἡ χριστιανική λατρεία». Ει-
σηγητής: Ἐλλογιώτατος κ. Ἀπόστολος Κρα-
λίδης, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν. Θεσ-
σαλονίκης.

11.00-11.30 Γ΄ Εισήγηση: «Ἡ ἑορτή τῆς
Σκηνοπηγίας ὡς τύπος τῆς χριστιανικῆς ἑορτῆς».
Εισηγητής: Ἐλλογιώτατος κ. Παναγιώτης Σκαλ-
τσῆς, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν. Θεσ-
σαλονίκης.

11.30-12.00 Συζήτηση.

12.00-12.15 Διάλειμμα.

3η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Ἐλλογιώτατος κ. Γεώργιος Φίλιας
Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

12.15-12.45 Α΄ Εισήγηση: «Μυστικός Δείπνος».
Εισηγητής: Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί
Ἁγίου Βλασίου κ. Ἰερόθεος.

12.45-13.15 Β΄ Εισήγηση: «Τά ἐγκαίρια τοῦ
χριστιανικοῦ Ναοῦ». Εισηγητής: Αιδεσιμο-
λογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Κωνσταντῖνος Καραϊσα-
ρίδης, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν.
Θεσσαλονίκης.

13.15-13.45 Γ΄ Εισήγηση: «Ὁ χαρακτήρας τοῦ
χριστιανικοῦ Πάσχα». Εισηγητής: Πανοσιο-
λογιώτατος Ἀρχμ. κ. Νικόλαος Ἰωαννίδης,
Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν. Ἀθηνῶν.

13.45-14.15 Συζήτηση.

14.15 Γεῦμα.

16.00 Ἑσπερινός.

4η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἰερόθεος

17.00-17.30 Α΄ Εισήγηση: «Οἱ σχέσεις τῆς
λατρείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (στόν Ναό καί
στός Συναγωγές) καί τῆς λατρείας τῆς Χριστιανικῆς
Ἐκκλησίας». Εισηγητής: Σεβ. Μητροπολίτης
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ.

17.30-18.00 Β΄ Εισήγηση: «Τό ψαλτήριο στήν
λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Εισηγητής:
Ἐλλογιώτατος κ. Γεώργιος Φίλιας, Καθηγητής
Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

18.00-18.30 Γ΄ Εισήγηση: «Ἀπό τό ἰουδαϊκό
Σάββατο στήν χριστιανική Κυριακή». Εισηγητής:
Ἐλλογιώτατος κ. Ἀθανάσιος Παπαρνακῆς, Καθ-
ηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν. Θεσσαλονίκης.

18.30-19.30 Συζήτηση.

19.30 Δείπνο.

20.00 Συζήτηση ἐπί λειτουργικῶν θεμάτων.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

09.00-09.30 Πρόγευμα.

10.00 Προσευχή - Ἑναρξη.

5η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Ἐλλογιώτατος κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς
Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

10.00-10.30 Α΄ Εισήγηση: «Δόγμα καί
ἦθος στήν χριστιανική λατρεία». Εισηγητής:
Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Βασίλειος
Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς
Παν. Θεσσαλονίκης.

10.30-11.00 Β' Εισήγηση: «Λόγος και Μέλος στην λατρεία του Θεού». Εισηγητής: Έλλογιμώτατος κ. Άχιλλεύς Χαλδαιάκης, Καθηγητής-Κοσμίτωρ Φιλοσοφικής Σχολής Παν. Αθηνών.

11.00-11.30 Γ' Εισήγηση: «Ευταξία και άταξία στην σύγχρονη χριστιανική λατρεία». Εισηγητής: Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, Δρ. Θεολογίας.

11.30-12.00 Συζήτηση.

12.00-12.30 Διάλειμμα.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος:

Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος
καί Ύμπτου κ. Δανιήλ

12.30-13.30 Γενική συζήτηση-Προτάσεις-Συμπεράσματα.

13.30 Αποχαιρετιστήριο Γεύμα.

Κάθε Συνεδρία θα κατακλείεται με συζήτηση επί των Εισηγήσεων μεταξύ των Συνέδρων και των Εισηγητών και μετά τό πέρας όλων των Συνεδριών θα διατυπωθούν και θα ανακοινωθούν τά γενικά συμπεράσματα και οί σχετικές προτάσεις. Στο πλαίσιο του ΙΗ' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου θα τελεσθούν Ίερες Άκολουθίες.

Τό Συμπόσιο θα άναμεταδίδεται άπ' ευθείας άπό τήν ιστοσελίδα τής Ί. Μητροπόλεως Περιστερίου (<https://www.facebook.com/people/Ίερά-Μητρόπολη-Περιστερίου/100082189412734/>).

Φορέύς διοργανώσεως του Συνεδρίου είναι ή Εϊδική Συνοδική Έπιτροπή Λειτουργικής Άναγεννήσεως.

*Έκ του Γραφείου Τύπου
τής Ίεράς Συνόδου
τής Έκκλησίας τής Ελλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εϊδική Συνοδική Έπιτροπή
Λειτουργικής Άναγεννήσεως

*Δελτίον Τύπου (Τμῆμα) τής 7.6.2023
γιά τήν έναρξη και τήν Α' Συνεδρία
του ΙΗ' Πανελληνίου Λειτουργικού
Συμποσίου Στελεχών Ίερών Μητροπόλεων
τής Έκκλησίας τής Ελλάδος
στό Περιστερί*

Άρχισαν χθές, 6 Ιουνίου 2023, οί εργασίες του ΙΗ' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ί. Μητροπόλεων, τό όποιο διοργανώνει ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος στό Συνεδριακό Κέντρο τής Ίεράς Μητροπόλεως Περιστερίου, μέ τί συμμετοχή 77 εκπροσώπων άπό 74 Ίερες Μητροπόλεις τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Γενικό θέμα του Συμποσίου, τό όποιο έχει τεθεί υπό τήν αιγίδα του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ίερωνύμου, είναι: «Τό ἦθος και ό χαρακτήρας τής λατρείας τής Όρθοδόξου Έκκλησίας»

Άμέσως μετά τήν ύποδοχή των Συνέδρων τελέσθηκε ή άκολουθία του Άγιασμού υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου παρουσία των Σεβ. Μητροπολιτών Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμπτου κ. Δανιήλ, Προέδρου τής Όργανωτικής Έπιτροπής του Συμποσίου και τής Εϊδικής Συνοδικής Έπιτροπής Λειτουργικής Άναγεννήσεως, Ίλίου, Άχαρνών και Πετροπόλεως κ. Άθηνάγορα, Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Τιμοθέου και Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης κ. Πλάτωνος.

Κατά τήν προσφώνησή του ό Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος καλωσόρισε τούς Συνέδρους και έθεσε τήν προβληματική του Συνεδρίου.

Τό μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου, ἀνέγνωσε ὁ ἐκπρόσωπός του, Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Βαρνάβας Θεοχάρης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν¹.

Τιμητικῶς παρέστησαν καί ἀπνύθουναι χαριετισμό πρὸς τοὺς Συνέδρους τοῦ Συμποσίου ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης Δυτικοῦ Τομέα Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέας Λεωτσάκος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Περιφερειάρχου Ἀττικῆς κ. Γεωργίου Πατούλι καί ὁ Δήμαρχος Περιστερίου κ. Ἀνδρέας Παχατουρίδης.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, Πρόεδρος τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, κήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου².

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη Συνεδρία, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου.

Ἡ πρώτη Εἰσήγησις εἶχε ὡς θέμα: «Ἡ ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ προσκύνησις τοῦ Θεοῦ». Ὁ Εἰσηγητής, Αἰδεσμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Ἰωάννης Σκιαδαρέσης, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης, τόνισε μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Μέσα στὸν γενικότερο Χριστολογικὸ προσανατολισμὸ πρέπει νὰ ἐνταχθῆι καί νὰ κατανοηθῆι ὁ λόγος γιὰ τὴν “ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ” προσκύνησις τοῦ Πατρὸς. Μὲ αὐτὸν ὁ Χριστὸς δὲν ἀρνεῖται γεωγραφικοὺς τόπους λατρείας. Οὔτε εἰσηγεῖται πρωτίστως μίᾳ λατρείᾳ μὲ ἐργαλεῖο τὸν καθαρὸ νοῦ ἢ μὲ ἄλλες ἠθικὲς προϋποθέσεις, πού προφανῶς ἐλλεῖπουν ἢ δὲν τίς ἔχουν ὅλοι. Οὔτε χωρὶς λατρευτικὲς

κινήσεις (π.χ. μετάνοιες) ἢ λατρευτικὰ ἀντικείμενα (π.χ. εἰκόνες). Ὅταν μιλάει γιὰ “ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ” λατρεία εἶναι σάν νὰ λέει μὲ πλήρη αὐτοσυνειδησία: “ἐν ἐμοί” ὁ Πατέρας συναντᾷ, ἐντὸς τῆς ἱστορίας, τὸν ἄνθρωπο καί ὅλη τὴν κτίσι. “Ἐν ἐμοί”, λοιπόν, καί προσκυνεῖται».

Ὁ δεῦτερος Εἰσηγητής, κ. Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Ὁμότ. Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Περὶ καθαρῶν καί ἀκαθάρτων στὴ Χριστιανικὴ Λατρεία». Ὁ κ. Καθηγητής ἀνέφερε: «Ἡ βιβλικὴ ἔννοια τῆς καθαρότητος ἔχει ἀνθρωποκεντρικὸ χαρακτῆρα. Σὲ κατάστασι ἀκαθαρσίας περιέρχεται κανεὶς μέσα ἀπὸ συνθηκῆς πού σχετίζονται μὲ τὴ ζωὴ του· εἴτε αὐτὲς ἀφοροῦν τὸ σῶμα του (γενετήσια διαδικασία, ἀρρώστια, θάνατος) εἴτε ἀφοροῦν τὴ συμπεριφορὰ του (ἁμαρτία). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι γιὰ τὴν ἀκαθαρσία δὲν εὐθύνεται κάποιος δαίμονας ἢ κάποιος ἄλλος ἐξωγενὴς παράγοντας. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις εἶναι ἀπόλυτα συμβατὴ μὲ τὴ βιβλικὴ θεώρησις τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀποκλειστικὰ ὑπευθύνου γιὰ τὸ κακὸ στὸν κόσμον. Πρόκειται γιὰ μιᾶ θεώρησις πού εἶναι μοναδικὴ στό πολιτισμικὸ περιβάλλον τοῦ βιβλικοῦ Ἰσραὴλ, καθὼς κοινὸς τόπος ὄλων τῶν θρησκειῶν τοῦ περιβάλλοντός του εἶναι ὅτι γιὰ τὸ κακὸ εὐθύνεται κάποιος θεὸς ἢ κάποια δαιμονικὴ μορφή. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού μόνον στὴ βιβλικὴ πίστις ἡ θρησκεία σχετίζεται ἅμεσα μὲ τὴν ἠθική».

Ἡ τρίτη Εἰσήγησις εἶχε ὡς θέμα: «Ἡ προσφορὰ τοῦ θυμιάματος στὴν χριστιανικὴ λατρεία». Ὁ Εἰσηγητής, Αἰδεσμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Θεόδωρος Κουμαριανός, ἀφυσπηρετήσας Λέκτωρ

1.-2. Τὰ πλήρη κείμενα τοῦ Μηνύματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος καί τῆς προσφωνήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ, δημοσιεύονται στὴ Στήλη τῶν Συνοδικῶν Ἀναλέκτων τοῦ παρόντος τεύχους.

τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Ἀθηνῶν, ἐπισήμανε: «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔχει διατυπώσει μία ἐντυπωσιακὴ ἐρμηνεία τοῦ θυμιάματος: “ὡσπερ τὸ θυμίαμα καὶ καθ’ ἑαυτὸ ἐστὶ καλὸν καὶ εὐῶδες, τότε δὲ μάλιστα ἐπιδείκνυται τὴν εὐωδίαν, ὅταν ὁμιλήσῃ τῷ πυρὶ”, ὅπως δηλαδή τὸ θυμίαμα καὶ ἀπὸ μόνο του εἶναι καλὸ καὶ εὐῶδες, ἀλλὰ τότε ἀναδίδει πλήρως τὴν εὐωδία του, ὅταν πλησιάσει στὸ πυρωμένο κάρβουνο, ἔτσι καὶ ἡ προσευχή, συνεχίζει, εἶναι πολὺ καλὴ αὐτὴ καθ’ ἑαυτήν, ὅταν ὅμως ἀναπέμπεται ἀπὸ ζέουσα καρδιά, τότε γίνεται πολὺ καλύτερη καὶ εὐωδέστερη, ὅταν δηλαδή ἡ ψυχὴ γίνεται θυματήριον καὶ ἀνάβει σφοδρὸ πῦρ καὶ ἀναπέμπει προσευχή. Πρῶτα λοιπὸν ἄναψε τὴν ψυχὴ μὲ τὴν προθυμίαν καὶ τότε βάλει ἐπάνω τὴν προσευχή».

Τέλος ἡ Ἐλλογιμωτάτη κ. Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Καθηγήτρια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης εἰσηγήθηκε τὸ θέμα: «Προσευχητικὰ πρότυπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν Καινὴ Διαθήκη». Ἀνέφερε χαρακτηριστικά: «Ἡ καινοδιαθηκικὴ προσευχή ἀνταποκρίνεται σὲ μία νέα πνευματικὴ πραγματικότητα. Ὁ καινούργιος χαρακτήρας τῆς προσευχῆς στὴν Καινὴ Διαθήκη προέκυψε ἀπὸ καινούργιες πνευματικὲς ἐμπειρίες καὶ βιώματα, ἄγνωστα ἀκόμη στὸν κόσμον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ ὁποῖα ἐνήργησε ἡ χάρις τοῦ ἐπελθόντος Παρακλήτου δυνάμει τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ νέες αὐτὲς ἐμπειρίες τοῦ Πνεύματος, πού λειτουργοῦσαν μέσα στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη τῶν πρώτων Ἐκκλησιῶν καὶ βεβαιώονταν μὲ τὴν ἐσωτερικὴ πληροφορία τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν, ἐνέπνευσαν νέες σχέσεις καὶ δημιούργησαν νέα νοήματα, τὰ ὁποῖα μὲ τὴ σειρά τους διαμόρφωσαν τὸν νέο τύπον τῆς καινοδιαθηκικῆς προσευχῆς.

Τὰ θεόπνευστα χαρακτηριστικὰ τῆς παλαιοδιαθηκικῆς προσευχῆς παρέμειναν πρότυπα καὶ διατηρήθηκαν στὸ νέο ἐρμηνευτικὸ πλαίσιο τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἐρμηνευτικὴ

ἀναπλασίωση ἐπέφερε μία συγκεκριμένη κατανόηση καὶ μία προσανατολισμένη χρῆση. Μέσα στὸ πλαίσιο Χριστὸς Κύριος καὶ μέσῳ τῆς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ λατρεύουσας Αὐτόν Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος, ὅλα πλέον βιώνονται καὶ θεωροῦνται χριστολογικὰ καὶ ἐκκλησιολογικὰ. Ἐπί πλέον, οἱ μεσσιανικὲς ἐπαγγελίες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐκπληρώνονται στὸ πρόσωπον τοῦ Παιδὸς τοῦ Κυρίου, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἐσχατολογικὲς προσδοκίαι συναρτῶνται μὲ τὴ δευτέρην ἔνδοξον παρουσία Του. Ἐνανθρωπίζεται τὸ πρόσωπον τῆς λατρείας καὶ μετατοπίζεται τὸ πεδίο τῆς ἐπαγγελίας».

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου περατώθηκε μὲ γόνιμη συζήτηση ἐπὶ τῶν ἀναπτυχθέντων θεμάτων. Ἀκολούθως παρατέθηκε ἀπὸ τὴν φιλοξενούσα Ἱερά Μητρόπολιν Περιστερίου δεῖπνο πρὸς τιμὴν τῶν Εἰσηγητῶν καὶ τῶν Συνέδρων.

*Ἐκ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων καί Διαφωτίσεως

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
(7.6.2023)

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Αὐτῆς, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, μετά τό θλιβερό ἄγγελμα τῆς αἰφνιδίας κομίσσεως τοῦ καθηγητοῦ Θεολογίας καί Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καί συνεργάτου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στή Διοίκηση τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, ἀοιδίμου Δημητρίου Μπαλαγεώργου, ἐπιθυμεῖ νά ἐκφράσει στήν οἰκογένεια, τοὺς συναδέλφους καί τοὺς μαθητές τοῦ μεταστάντος τί στοργή, τά θερμὰ συλλυπητήρια καί τί συμπάθεια Αὐτῆς.

Ὁ Δημήτριος Μπαλαγεώργος, θεολόγος, μουσικολόγος καί πρωτοψάλτης, σπουδαῖος ἐρευνητής καί χαρισματικός πανεπιστημιακός δάσκαλος, ἀφιέρωσε σημαντικές δυνάμεις –πέρα ἀπό τίς ἄλλες ἀκαδημαϊκές καί καλλιτεχνικές ἐνασχολήσεις του– καί στήν ἐκκλησιαστική διακονία, μέ κύρια ἔκφρασή της τί δραστηριοποίησή του στό Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Στό Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας ὑπηρέτησε ὡς ἐπιστημονικός συνεργάτης τοῦ καθηγητοῦ Γρηγορίου Στάθη κατά τήν τριετία 2000-2003. Κατόπιν ἐπί σειρά ἐτῶν διοριζόταν τακτικό μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὡς Ταμίας καί συμμετεῖχε ὡς μέλος στίς Ὄργανωτικές- Ἐπιστημονικές Ἐπιτροπές τῶν ἀνά τριετία συγκαλουμένων μουσικολογικῶν καί ψαλτικῶν Συνεδρίων «Θεωρία καί Πράξη τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης». Ἰδιαίτερη μνεία ἀξίζει νά γίνει στήν πρόφρονα προσφορὰ του νά

«στεγαστοῦν» στίς ἐκδοτικές σειρές τοῦ Ἰδρύματος –ένός ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ– οἱ καρποί πολύμοχθων καί πολυχρόνιων ἐρευνῶν του, ἀπό τίς ὁποῖες ξεχωρίζει ἡ ἀναλυτική καταλογογράφηση τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ (ἦδη ἐκδεδομένοι δύο ὀγκωδέστατοι τόμοι) καί ἡ διδακτορική του διατριβή μέ τίτλο: «Ἡ ψαλτική παράδοση τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ».

Ὅλα τά παραπάνω σφραγίστηκαν ἀπό τά χαρίσματα καί τήν ποιότητα τοῦ χαρακτηῖρα του· τήν εὐγένεια, τήν προσήνεια, τήν εὐπροσηγορία, τήν ταπεινώση, τήν ἀγάπη γιά τήν ἐκκλησιαστική λατρεία, τί βαθειά πίστη πρὸς τόν Θεό καί τήν ἀπολυπραγμόνητη ἀγάπη πρὸς τόν συνάνθρωπο.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος δέεται προκειμένου ὁ Ἀρχηγός τῆς ζωῆς καί Νικητής τοῦ θανάτου, ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, νά τάξει τόν μακαριστό καθηγητή Δημήτριο Μπαλαγεώργο «ἐν σκηναῖς δικαίων», «ὅπου ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων», καί νά χαρίσει τήν ἐξ Ὑψους παρηγορία στή σύζυγό του Βασιλική, τόν υἱό τους Κωνσταντῖνο καί ὅλα τά λοιπά μέλη τῆς προσφιλοῦς οἰκογενείας του.

*Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ειδική Συνοδική Έπιτροπή
Λειτουργικής Άναγεννήσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 8.6.2023
γιά τή συνέχιση τῶν ἐργασιῶν
τοῦ ΙΗ΄ Πανελληνίου
Λειτουργικοῦ Συμποσίου*

Συνεχίσθηκαν χθές, 7 Ιουνίου, οί ἐργασίες τοῦ ΙΗ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο διοργανῶνει ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Περιστερίου. Γενικό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο ἔχει θέσει ὑπό τήν αἰγίδα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, εἶναι: «Τό ἦθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»

Τό πρῶο τελέσθηκε Θ. Λειτουργία στό Ἱερό Παρεκκλήσιο τοῦ Ἐπισκοπείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Περιστερίου, μέ τή συμμετοχή ὄλων τῶν Συνέδρων. Ἀκολούθως παρετέθη πρῶο.

Ἐν συνεχείᾳ ἄρχισαν οί ἐργασίες τοῦ Συμποσίου καί συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε ἡ δεύτερη Συνεδρία, μέ προεδρεύοντα τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρ. κ. Βασίλειο Καλλιακμάνη, Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κατά τήν ὁποία παρουσιάστηκαν οί ἀκόλουθες Εἰσηγήσεις:

Ὁ πρῶτος Εἰσηγητής, Ἐλλογιμώτατος κ. Τιμολέων Γαλάνης, Ἐπίκ. Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης, ἀνέπτυξε τό θέμα: «Συναγωγή καί Ναός στήν Ἰουδαϊκή παράδοση καί ὁ χριστιανικός Ναός». Ὁ ὁμιλητής ἀνέφερε: «Στήν Ἀρχαία Ἀνατολή ὁ Ναός εἶχε κοσμολογική σημασία καί συνδεόταν

μέ τήν ἀρχή τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Εἶχε θεμελιωθεῖ καί στεκόταν πάνω στό ὄρος πού πρῶο ξεπρόβαλε στήν ἀρχέγονη δημιουργία, ὅταν τιθασεύτηκε τό χάος, ὅταν, δηλαδή, ὑποχώρησαν τά ἀρχέγονα ὕδατα. Γιά τόν λόγο αὐτόν στή Μεσοποταμία καί τήν Αἴγυπτο ὁ ναός ὡς οἰκοδόμημα ἴσχυε ὡς τό ὄρατό σημεῖο τοῦ ἀρχέγονου κοσμικοῦ κέντρου, ὡς τό θεμέλιο τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς. Κατά συνέπεια ἡ λατρεία ἐντός τοῦ Ναοῦ καί τό τελετουργικό συνδεόταν μέ τήν ἀρχέγονη κατάσταση ὡς μιά ἐπιστροφή στό γεγονός τῆς ἀρχῆς τῆς δημιουργίας καί τῆς ἐπιβολῆς τῆς τάξης τοῦ κόσμου, ὅποτε καί ἡ λατρεία τῶν θεῶν ἦταν καί αὐτή πού ἐξασφάλιζε καί τήν ἀνανέωση τῆς δημιουργίας, τή συνέχιση τῆς κοσμικῆς τάξης, τήν ἐγγύηση τῆς ζωῆς.

Οἱ πρῶτες λέξεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στό Α΄ κεφ. τῆς Γενέσεως ἀναφέρονται στήν γένεση τοῦ κόσμου, στή δημιουργία τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς. Ὁ Θεός ἐπιβάλλει τάξη στό χάος καί σταθεροποιεῖ τή γῆ ἀνάμεσα σέ δύο ὕδατινα μεγέθη, τά ὕδατα πάνω ἀπό τό στερέωμα, δηλαδή πάνω ἀπό τόν οὐρανό καί τά ὕδατα κάτω ἀπό τό στερέωμα, δηλαδή τή θάλασσα, τίς λίμνες καί τά ποτάμια (ὁ ἐν ὕδασι τήν γῆν κρεμάσας)».

Ὁ δεύτερος Εἰσηγητής, Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀπόστολος Κραλίδης, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης, παρουσίασε τό θέμα: «Τά Μυστήρια τῆς ἀρχαιότητας καί ἡ χριστιανική λατρεία». Ὁ ὁμιλητής τόνισε: «Ἡ μελέτη τῶν Μυστηρίων τῆς ἀρχαιότητας ἢ τῶν διαφόρων Μυστηριακῶν λατρειῶν ὀδηγεῖ ἀρκετούς ἐρευνητές τίς τελευταῖες δεκαετίες στήν ἐπίμονη ἀναζήτηση πιθανῶν “ὁμοιοτήτων” ἢ ἀναλογιῶν μέ τόν Χριστιανισμό καί εἰδικότερα τή χριστιανική λατρεία. Ἐκτός ἀπό τίς περιορισμένες μαρτυρίες τῶν πηγῶν, διαπιστώνουμε σημαντικές ἀποκλίσεις στίς ἀπόψεις πού διατυπώνονται, γεγονός πού ἐπιβεβαιῶνει τήν ἀνάγκη νά υἰοθετηθεῖ μιά ὀρθότερη μεθοδολογία στήν προσέγγιση καί ἐρμηνεία τους».

Ὁ τρίτος Εἰσηγητής, Ἐλλογιμώτατος κ. Πάναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης εἰσηγήθηκε τό θέμα: «Ἡ ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας ὡς τύπος τῆς χριστιανικῆς ἑορτῆς». Ὁ κ. Καθηγητής ὑπογράμμισε ὅτι: «Ἡ ἑπταήμερος ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας εἶχε τόν χαρακτήρα τῆς εὐχαριστίας τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ λαοῦ Του στήν ἔρημο. Ἡ διαμονή σέ σκηνές, ἡ συγκομιδή τῶν καρπῶν κατά τόν ἔβδομο μῆνα (Σεπτέμβριο), καί τά διάφορα τελετουργικά δρώμενα (ἀντληση ὕδατος, λιτανεία γύρω ἀπό τό θυσιαστήριο, σάλπιγγες, φωτισμός τοῦ Ναοῦ κ.ἄ.) ἔρμηνεύτηκαν τυπολογικά μέ ἀναφορά στό Χριστολογικό, Θεολογικό καί ἀνθρωπολογικό περιεχόμενο τῆς Χριστιανικῆς ἑορτῆς.

Ἡ Μεσοπεντηκοστή σχετίζεται μέ τή Σκηνοπηγία ὡς ἑορτή τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ καί ἡ πηγὴ του ζῶντος ὕδατος. Ὁ ἰλαστικός χαρακτήρας τῆς Σκηνοπηγίας, οἱ σάλπιγγες καί ἡ ἀναφορά τῆς στήν Ἀνάσταση, ἐξηγοῦν τήν τυπολογική σχέση τῆς μέ τήν Πεντηκοστή. Ἡ εὐλογία τῶν σταφυλιῶν-καρπῶν καί οἱ τρεῖς σκηνές ἀπηχοῦν τά δεδομένα τῆς Σκηνοπηγίας. Τό ἴδιο καί ἡ ἑορτή τῆς Ἰνδίκτου ὡς ἑορτή εὐχαριστίας τοῦ Θεοῦ γιά τή δημιουργία καί τήν εὐλογία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, παραπέμπει στή Σκηνοπηγία.

Ὅλο τό Μυστήριο τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου λειτουργεῖται στά γεγονότα τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑορτολογίου, τοῦ ὁποῦ οἱ ρίζες βρίσκονται σέ ἱστορικά καί ἑορτολογικά γεγονότα πού καταγράφονται στήν Ἁγία Γραφή, Παλαιά τε καί Καινή Διαθήκη».

Ἐπακολούθησε συζήτηση καί σύντομο διάλειμμα. Στή συνέχεια ἄρχισαν οἱ ἐργασίες τῆς τρίτης Συνεδρίας ὑπό τήν προεδρία τοῦ Ἐλλογιμώτατου κ. Γεωργίου Φίλια, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Ἀθηνῶν.

Ὁ πρῶτος Εἰσηγητής, Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος,

πραγματεύθηκε τό θέμα: «Μυστικός Δεῖπνος». Ὁ ὁμιλητής τόνισε: «Ἡ ἑορτή τοῦ Πάσχα περνᾷ ἀπό τό βιβλίο τῆς Ἐξόδου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, στά Ἱερά Εὐαγγέλια τῆς Καινῆς Διαθήκης καί καταλήγει στό βιβλίο τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, καί ὑπάρχει μιᾶ ἐνότητα μεταξύ τῶν τριῶν αὐτῶν, δηλαδή ἀπό τόν τύπο, στή σκιά καί τήν εἰκόνα τῶν ἐπουρανίων, ἀπό τό ἰουδαϊκό Πάσχα στό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καί στόν γάμο τοῦ Ἀρνίου, τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως.

Ἡ βάση τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἶναι ὅτι ὁ Κύριος τῆς Δόξης, ὁ Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος, ὁ Ἄσαρκος Λόγος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ὁ Σαρκωμένος Λόγος τῆς Καινῆς Διαθήκης, καί ἔτσι καί τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι πηγὴ ἀκτίστου ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μυστικός Δεῖπνος πού παρέδωκε ὁ Χριστός στους Μαθητές Του στό ἀνώγειο τῆς Μεγάλῆς Πέμπτης εἶναι Πασχάλιο Δεῖπνο, τό Πάσχα τό καινὸ καί μυστικό, τό αἰώνιο Πάσχα, εἶναι μετάβαση ἀπό τόν θάνατο πρὸς τήν ζωή, πού προϋποθέτει τή σταύρωση τοῦ ἀνθρώπου πού μετέχει σέ αὐτό. Ἔτσι, ὁ Μυστικός Δεῖπνος, δηλαδή ἡ θεία Εὐχαριστία, δέν εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπό τή βρώση καί πόση τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καί τή μέθεξη τῆς καθαρτικῆς, φωτιστικῆς καί θεοποιου ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ».

Ἡ δεύτερη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Τά ἐγκαίνια τοῦ χριστιανικοῦ Ναοῦ». Ὁ Εἰσηγητής Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Κωνσταντῖνος Καραϊσαρίδης, Καθηγ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης, ὑπογράμμισε: «Ἡ σύγχρονη λειτουργικὴ ἐπιστήμη ὀφείλει μιᾶ τεκμηριωμένη ἀπάντηση στό ἐρώτημα τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης τῆς ἀκολουθίας τῶν ἐγκαινίων, βάσει ἰδιαίτερα τῆς χειρογράφου παραδόσεως, καί παράλληλα νά δώσει περισσότερο σαφεῖς ὁδηγίες γιά τήν ἐπιτέλεσή της, ὥστε ν' ἀποφεύγονται, συνεπικουρούσης δυστυχῶς καί τῆς σύγχρονης

τεχνολογίας των οπτικοακουστικών μέσω μετάδοσης των ιερών τελετών, λατρευτικές εικόνες οι οποίες εγγίζουν τα όρια του κοσμικού θεάματος».

Ακολούθησε έποικοδομητική συζήτηση και η καθιερωμένη μεσημβρινή διακοπή.

Κατά την απογευματινή τέταρτη Συνεδρία προήδρευσε ο Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Γερόθεος, ενώ παρουσιάστηκαν από τους κ. Εισηγητές τὰ ἑξῆς θέματα:

Ἡ πρώτη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα «Οἱ σχέσεις τῆς λατρείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (στόν Ναό καί στίς Συναγωγές) καί τῆς λατρείας τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας», μέ Εἰσηγητή τόν Σεβ. Μητροπολίτη Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέφερε: «Ἡ λατρεία τοῦ Ἰσραὴλ ἦταν τέτοια, ὥστε νά δύναται νά προσληφθεῖ ὑπό τοῦ νέου Ἰσραὴλ καί νά εἶναι ἐπιδεκτική συμπληρώσεως καί τελειοποιήσεως ὑπ' αὐτοῦ. Διότι μόνη ἡ θρησκεία τοῦ Ἰσραὴλ προήρχετο ἐκ θείας Ἀποκαλύψεως καί μόνη αὐτή μεταξύ ὄλων τῶν θρησκειῶν τῆς ἀρχαιότητος βασιζέται ἐπὶ τῆς μετ' ἐμπιστοσύνης ἐξαρτήσεως ἀπό τοῦ ἀοράτου Θεοῦ, πού εἶναι ἡ οὐσία τῆς θεοκεντρικῆς ζωῆς καί λατρείας. Μόνη ἡ λατρεία αὐτή, παρά τό ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κυρίου εἶχε ἀποβεῖ νεκρός τύπος, κατά τό ἀληθές ὅμως καί πραγματικό πνεῦμα αὐτῆς ἀπέβλεπε στόν ἐξαγιασμόν τῆς ὅλης συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου καί στήν ὀλοκληρωτική ὑποταγὴν τούτου εἰς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ».

Ἡ δευτέρα Εἰσήγηση ἀφοροῦσε στό θέμα: «Τό ψαλτήριο στή λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ὁ Εἰσηγητής, Ἐλλογμώτατος κ. Γεώργιος Φίλιας, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Ἀθηνῶν, τόνισε τὰ ἀκόλουθα: «Γιά νά πάρη τί θέση τό ψαλτήριο στή χριστιανική λατρεία συνέβαλαν πολλοί λόγοι... Μέσα σ' αὐτό ὑπῆρχαν θαυμάσιοι Ψαλμοί, ἄριστα προσαρμοζόμενοι πρὸς τό πνεῦμα τῆς ὅλης λατρείας. Ὑπῆρχαν καί οἱ προφητείες ἀναφερόμενες στόν Χριστό.

Ἦδη στήν Καινή Διαθήκη καί ὁ Κύριος ὁ ἴδιος καί οἱ Ἀπόστολοι καί βραδύτερα οἱ Πατέρες σχεδόν σέ κάθε Ψαλμό βρίσκουν μεσσιανικά στοιχεία. Προφητείες πού ἐξεπληρώθησαν κατά γράμμα στό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Κυρίου καί τῆς Ἐκκλησίας Του. Μέ τό νέο αὐτό πρῶσιμα οἱ Ψαλμοί ἐκχριστιανίζονται· ἡ μιᾶ σ' αὐτούς ὁ Θεός Πατήρ πρὸς τόν Χριστό ἢ ὁ Χριστός πρὸς τόν Πατέρα ἢ ἡ Ἐκκλησία πρὸς τόν Χριστό ἢ ὁ Χριστός πρὸς τήν Ἐκκλησία ἢ ὁ ἱερός ποιητής ψάλλει τό πάθος καί τή δόξα τοῦ Χριστοῦ. Μέ ἀνάλογο ἐρμηνευτικό τρόπο παρεκάμψαν καί ὠρισμένες δυσκολίες, φράσεις πού ἀναφέρονται στούς ἐχθρούς καί εἶναι γεμάτες ὀργή καί ἐκδίκηση, πού δέν θά ταίριαζαν εὐκολα στό στόμα τῶν Χριστιανῶν».

Ὁ τρίτος εἰσηγητής, Ἐλλογμώτατος κ. Ἀθανάσιος Παπαρνάκης, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Θεσσαλονίκης πραγματεύθηκε τό θέμα: «Ἀπό τό ἰουδαϊκό Σάββατο στήν χριστιανική Κυριακή». Ὁ ὁμιλητής ὑπογράμμισε: «Ὁ θεσμός τοῦ Σαββάτου ἀναγνωρίζεται ἀνεκαθεν ὡς ἕνας ἀπό τούς σημαντικότερους θεσμούς τῆς Π. Διαθήκης, ἰδιαίτερος τοῦ βιβλικοῦ ἀλλά καί διαχρονικά τοῦ Ἰσραὴλ, γενικότερα. Σύμφωνα μέ ἕναν φημισμένο λόγιο τῆς νεώτερης ἐβραϊκῆς παράδοσης, πού ἀποδίδεται στόν Ἰουδαῖο ποιητή καί φιλόσοφο Ahad Ha'am (Asher Ginsberg, 1856-1927) «περισσότερο ἀπό τό Ἰσραὴλ πού διαφύλαξε τό Σάββατο, τό Σάββατο διαφύλαξε τό Ἰσραὴλ». Ἐν τούτοις παραμένουν ἄγνωστες μέχρι σήμερα οἱ ἱστορικές ἀπαρχές τοῦ Σαββάτου, παρά τήν ἐντατική ἔρευνα πού ἔχει πραγματοποιηθεῖ γιά πολλές δεκαετίες ἀπό πολλούς καί διακεκριμένους ἐπιστήμονες τῆς βιβλικῆς καί ὄχι μόνον ἐπιστήμης. Ἔχουν διατυπωθεῖ πολλές θεωρίες μέ τίς ὁποῖες ἀναζητοῦνται τὰ ἱστορικά του ἴχνη, στόν τόπο καί στόν χρόνο, σέ ὀλόκληρη σχεδόν τήν ἀρχαία Ἐγγύς Ἀνατολή, ἀπό τή Χαναάν καί τήν Μεσοποταμία ἕως τήν Αἴγυπτο, ἀλλά ἡ ἀπουσία

ἐπαρκῶν στοιχείων ἀπό τό παρελθόν εἶναι ἀκόμη ἀπαγορευτική γιά τήν ἐξαγωγή ἀσφαλῶν συμπερασμάτων».

Ἐπακολούθησε γόνιμη συζήτηση καί ἐνδιαφέρουσες τοποθετήσεις τῶν Συνέδρων καί πρῖν ἀπό τό Δεῖπνο συζητήθηκαν λειτουργικά θέματα γενικῆς φύσεως.

*Ἐκ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή
Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 9.6.2023
γιά τή τή λήξη
τοῦ ΙΗ' Πανελληνίου
Λειτουργικοῦ Συμποσίου*

Ὁλοκληρώθηκαν χθές, 8 Ἰουνίου, οἱ ἐργασίες τοῦ ΙΗ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τό ὁποῖο διοργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν Ἱερά Μητρόπολη Περιστερίου. Οἱ ἐργασίες τοῦ Συμποσίου φιλοξενήθηκαν στό Συνεδριακό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Γενικό θέμα τοῦ Συμποσίου, τό ὁποῖο εἶχε θέσει ὑπό τήν αἰγίδα του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ἦταν: «Τό ἥθος καί ὁ χαρακτήρας τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ἡ πέμπτη Συνεδρία πραγματοποιήθηκε ὑπό τήν προεδρία τοῦ Ἑλλογιώτατου κ. Παναγιώτη Σκαλτσῆ, Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἡ πρώτη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Δόγμα καί ἥθος στήν χριστιανική λατρεία» μέ Εἰσηγητή τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Βασίλειο Καλλιακμάνη, Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος ἐπισήμανε τά ἑξῆς: «Στήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστική παράδοση τό ἥθος συνδέεται ἀδιάσπαστα μέ τό δόγμα. Ἄν αὐτονομηθεῖ τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο, φαλκιδεύεται ἡ πνευματική ζωή. Γράφει σχετικά ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων: “Ὁ γάρ τῆς θεοσεβείας τρόπος ἐκ δύο τούτων συνέστηκε, δογμάτων εὐσεβῶν καί πράξεων ἀγαθῶν. Καί οὔτε τὰ δόγματα χωρῆς ἔργων εὐπρόσδεκτα τῷ Θεῷ, οὔτε τὰ μή μετ' εὐσεβῶν δογμάτων ἔργα τελούμενα προσδέχεται ὁ Θεός”».

Ὁ δεύτερος Εἰσηγητής, Ἑλλογιώτατος κ. Ἀχιλλεύς Χαλδαιάκης, Καθηγητής-Κοσμίτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πραγματεύθηκε τό θέμα: «Λόγος καί Μέλος στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ». Ὁ ὁμιλητής μέ γλαφυρότητα ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων: «Ὅσον ἀφορᾷ τί σημασία τῆς γραμματικῆς κατά τήν προσπάθεια κατανόησης τῶν λειτουργικῶν συνθέσεων Βυζαντινῆς Μουσικῆς, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι στό Θεωρητικό τοῦ Χρυσάνθου ἐπισημαίνεται μία ἀξιοσημείωτη ἔμφαση στήν ἀναγκαιότητα τῆς λιπαρῆς γνώσης τῶν κανόνων τῆς γλώσσας στήν ὁποία προτίθεται κανεῖς νά συνθέσει ὁποιοδήποτε μελοποίημα».

Ἡ τρίτη Εἰσήγηση εἶχε ὡς θέμα: «Εὐταξία καί ἀταξία στήν σύγχρονη χριστιανική λατρεία», μέ Εἰσηγητή τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Θεμιστοκλῆ Χριστοδούλου, Δρα Θεολογίας, ὁ ὁποῖος τόνισε τά ἀκόλουθα: «Στήν εὐταξία τῆς χριστιανικῆς λατρείας καίρια σημασία ἔχει ἡ ἐν ἐπιγνώσει ἐκ μέρους τῶν πιστῶν ἐνεργός συμμετοχή κατ' αὐτήν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρός Τιμόθεον ἐπιστολή του ἀναφέρει ὅτι οἱ πιστοί πρέπει νά γνωρίζουν «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καί ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας».

Ἡ εὐταξία στή θεία Λατρεία μᾶς διδάσκει τό ἀληθινό χριστιανικό ἦθος, αὐτό δηλαδή πού χαρακτηρίζεται ἀπό ὑπακοή, ταπεινώση, ἐγκρίγηση, προσοχή, σεβασμό στήν προσωπικότητα τοῦ ἀδελφοῦ, ἐπίγνωση τῆς σημασίας τῆς ἱεραρχικῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Θεμελιῶδες στοιχείο τῆς εὐταξίας τῆς Θείας Λατρείας εἶναι ἡ ἀναγνώριση τοῦ γεγονότος ὅτι κανεῖς δέν εἰσέρχεται στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μόνος. Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι λογική καί γιά νά εἶναι εὐάρεστη στόν Θεό, πρέπει νά χαρακτηρίζεται ἐκτός τῶν ἄλλων ἀπό εὐταξία καί ὠραιότητα. Τοῦτο συνάδει μέ τήν προτροπή τοῦ θείου Παύλου νά λατρεύουν οἱ χριστιανοί τόν Θεό “μετά αἰδοῦς καί εὐλαβείας” ὥστε “ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζωσι τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ”.

Ἡ τρίτη καί τελευταία ἡμέρα τοῦ Συμποσίου τελείωσε μέ τήν καταληκτική Συνεδρία ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμητοῦ κ. Δανιὴλ, Προέδρου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, καί μέ τὴ διεξαγωγή συζητήσεως ἐπὶ τῶν ἀναπτυχθέντων θεμάτων, καθὼς καί τὴν ἀνάγνωση τῶν τελικῶν συμπερασμάτων καί προτάσεων ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Πρόεδρο. Μέ τὸν τρόπο αὐτὸ ὀλοκληρώθηκαν ἐπιτυχῶς οἱ ἐργασίες τοῦ Συμποσίου.

Στή συνέχεια παρατέθηκε ἀπὸ τὴ φιλοξενούσα Ἱερά Μητρόπολη Περιστερίου ἀποχαριστήριο γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν Εἰσηγητῶν καί τῶν Συνέδρων, διανεμήθηκαν τὰ σχετικὰ ἀναμνηστικά καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἀναχώρησαν εἰς τὰ ἴδια.

*Ἐκ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως*

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Ἐπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων καί Διαφωτίσεως

*Δελτίο τύπου τῆς 9.6.2023
γιά τὴν ἐπίσημη πρόσκληση
στόν Περιφερειάρχη Ἀττικῆς κ. Γεώργιο
Πατούλη στό Διεθνές Ἐπιστημονικό
Συνέδριο ἐπιστημονικὸ ἹΕΟΛΟΓΙΑ*

Ἐπίσημη πρόσκληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά παραστει στό Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸ ἐτῶν (1923-2023) ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως καί συνεχοῦς κυκλοφορίας τοῦ ἐπιστημονικοῦ Περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλο ἹΕΟΛΟΓΙΑ, ἐπέδωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος στόν Περιφερειάρχη Ἀττικῆς κ. Γεώργιο Πατούλη.

Κατὰ τὴ συνάντησί τους, ὁ Μακαριώτατος παρουσίασε τό θέμα, καθὼς καί προσχέδιο τοῦ προγράμματος τοῦ Συνεδρίου, ἡ ἔναρξη τοῦ ὁποίου θά πραγματοποιηθεῖ στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναὸ Ἀθηνῶν τὴν 11η Ὀκτωβρίου 2023, ἐνῶ οἱ ἐργασίες του θά διεξαχθοῦν ἀπὸ τὴν 12η ἕως καί τὴν 14η Ὀκτωβρίου στό Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν. Τό κεντρικὸ θέμα εἶναι: «Ἡ ὀρθόδοξη Θεολογία ἐν πορείᾳ στήν “αὐτὴν πραγματικότητα” τῆς ὑστερης νεωτερικότητας» καί θά συμμετάσχουν διακεκριμένοι θεολόγοι, φιλόσοφοι καί εἰδικοί ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καί τό ἔξωτερικό.

Κατὰ τὴ συνάντησι ἐγένε ἀκόμα γνωστό στόν Περιφερειάρχη ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἑκατὸ ἐτῶν ἐκδόθηκαν 364 τεύχη πού περιλαμβάνονται στοὺς 93 ἕως τώρα τόμους τοῦ Περιοδικοῦ ἹΕΟΛΟΓΙΑ, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἓνα ἀνεκτίμητο ἱστορικὸ ὑλικὸ γιά τὸν ἐρευνητὴ, ἀλλὰ καί γιά τὴν πορεία τῆς Ὀρθόδοξης Θεολογίας τὰ νεώτερα χρόνια. Γι' αὐτὸ ἡ ἐπέτειος αὐτὴ τιμᾶται ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος, μέ ποικίλες ἐκδηλώσεις.

Κατά τή διάρκεια τοῦ Συνεδρίου, τήν Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου, στήν αἴθουσα «Τριάντη» τοῦ Μεγάλου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, θά πραγματοποιηθεῖ μεγάλη Μουσική Ἐκδήλωση μέ τίτλο: «Γιά τήν Οἰκουμένη», μέ κύρια μουσικά θέματα ἐμπνευσμένα ἀπό τήν ἑλληνική παράδοση.

Ἐπιπλέον, ὁ κ. Πατούλης ἐνημερώθηκε ὅτι κάθε τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ἀπό τοῦδε καί στό ἐξῆς μεταφράζεται ἄμεσα στήν ἀγγλική γλῶσσα καί παρουσιάστηκε τό πρῶτο μεταφρασμένο τεῦχος.

Ἀπό τήν πλευρά του, ὁ κ. Πατούλης ἐξέφρασε τόν ἐνθουσιασμό του γιά τή διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου, χαρακτηρίζοντας ἱστορική τή συμπλήρωση ἑκατό ἐτῶν τοῦ Περιοδικοῦ καί τό ἀρχεῖο του ἐθνικό κειμήλιο.

*Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Ἐπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων καί Διαφωτίσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 12.6.2023
περί τῆς ἐπισκέψεως Μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ.
στή Συνοδική Μονή Ἀγ. Συμεῶν
(Κάλαμος Ἀττικῆς)*

Τή Δευτέρα 12 Ἰουνίου 2023 τό μεσημέρι, ἄμέσως μετά τή συνεδρίαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ πλειοψηφία τῶν Μελῶν αὐτῆς, πρωτοστατοῦντος τοῦ Ἀντιπροέδρου Αὐτῆς, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέου, ἐπισκεφθῆκαν, ὡς κατ' ἔτος εἴθισται, κατόπιν προσκλήσεως, τή Συνοδική Ἱερά Μονή Ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου

Θεολόγου στόν Κάλαμο Ἀττικῆς.

Τά Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. ἔγιναν δεκτά ἀπό τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, Ἀρχιμανδρίτη Συμεῶν, ὁ ὁποῖος μέ εὐγένεια λόγων καλωσόρισε ἐκ μέρους ὄλων τῶν πατέρων τούς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς, ζήτησε τήν εὐχή τους πρὸς ὅλη τήν ἀδελφότητα καί παρακάλεσε νά διαβιάσουν τά σεβάσματά τους πρὸς τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο.

Μετά τήν μοναστηριακή τράπεζα, στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐψάλη ἡ προβλεπόμενη δέσπη καί ἄμέσως μετά ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέος, μέ τήν παρουσία τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων τέλεσε νεκρώσιμο Τρισάγιο ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀοιδίμου κτήτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, Ἀρχιμανδρίτου Χριστοδούλου.

*Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Ἐπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων καί Διαφωτίσεως

*Δελτίον τύπου τῆς 13.6.2023
περί τῆς διοργανώσεως Συνεδρίου
(15-16.6.2023) με τίτλο: «Ὁργάνωση καί
Ἐπανεναγγελισμός τῆς Ἑνορίας»*

Κατόπιν Συνοδικῆς Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατά τή Συνεδρία τῆς 11ης Μαΐου 2023, θά διοργανωθεῖ, τήν Πέμπτη 15 καί τήν Παρασκευή 16 Ἰουνίου 2023, διήμερο Συνέδριο μέ γενικό θέμα: «Ὁργάνωση καί Ἐπανεναγγελισμός τῆς Ἑνορίας», ἐξ ἀφορμῆς τῆς πραγματοποιηθείσης κατά τή συνέλευση τῆς Σεπτῆς Ἱερᾶς

Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Ὀκτωβρίου 2022 Εἰσηγήσεως τοῦ Σεβ.Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου μέ θέμα: «Ἀνασυγκρότηση τῆς Ἑνορίας καὶ ἐπανευαγγελισμός τῶν πιστῶν».

Τό ἐν λόγῳ Συνέδριο, τό ὅποιο τελεῖ ὑπό τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ἀφορᾷ στελέχη Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ θά πραγματοποιηθεῖ στό ξενοδοχεῖο ELECTRA PALACE (Ναυάρχου Νικοδήμου 18-20, Ἀθήνα).

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή διοργάνωσης τοῦ Συνεδρίου ἀποτελεῖται ἀπό τοὺς Σεβ.Μητροπολίτες Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο καὶ Φθιώτιδος κ. Συμεών, ἐνῶ Γραμματέας αὐτῆς εἶναι ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Ἀντώνιος Καλλιγέρης, Διευθυντής Ποιμαντικῆς Γάμου καὶ Οἰκογενείας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Τὴν Πέμπτη 15 Ἰουνίου, μετὰ τὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, θά ἀρχίσει ἡ Α΄ Συνεδρία, στὴν ὁποία θά προεδρεύσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Πρόεδρος τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου καὶ θά ἐκφωνήσουν τίς Εἰσηγήσεις τους: ὁ Σεβ.Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρ. κ. Γεώργιος Μίλλκας, κληρικός τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ ὁ κ. Νικόλαος Τσιαδημός, Ἐκπαιδευτικός.

Μετὰ τό διάλειμμα θά πραγματοποιηθεῖ ἡ Β΄ Συνεδρία, στὴν ὁποία θά προεδρεύσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας καὶ θά ἐκφωνήσουν τίς Εἰσηγήσεις τους: ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος Μαρτζοῦχος, κληρικός τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἡ Πρεσβυτέρα κ. Ἀγγελικὴ Καριώτογλου, Δρ Θεολογίας-Ἐκπαιδευτικός καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών.

Μετὰ τό πέρας κάθε Συνεδρίας θά πραγματοποιηθεῖ συζήτηση ἐπὶ τῶν Εἰσηγήσεων, ἐνῶ

μετὰ τὴν παράθεση γεύματος θά συγκροτηθοῦν ὁμάδες ἐργασίας, οἱ ὁποῖες καὶ θά ἐπιδώσουν τὰ συμπεράσματά τους στὸν Πρόεδρο καὶ τὰ Μέλη τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου θά κλείσει μέ μουσικὴ βραδιά-δεξίωση στό ἀρχοντικό τῶν Μπενιζέλων (οἰκία τῆς Ἀγίας Φιλοθέης).

Τέλος, τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, Παρασκευή 16 Ἰουνίου 2023, θά τελεσθεῖ Θεία Λειτουργία γιὰ τοὺς συνέδρους στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Κατόπιν θά ἀνακοινωθοῦν τὰ Συμπεράσματα τῶν ὁμάδων ἐργασίας καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος θά ἀνακοινώσει τὰ Πορίσματα τοῦ Συνεδρίου καὶ τίς προτάσεις γιὰ τὴν ὁργάνωση καὶ τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας καὶ τὴ δράση της.

*Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ
ἐπὶ τῆς Ἀκαδημίας ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν

Δελτίον Τύπου «Εἰκόνων Τέχνη 2023»

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ ἀφορμὴ τὴν συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφή, διοργανώνει, διὰ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἀκαδημίας Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν, Ἐκθεση Εἰκαστικῶν Τεχνῶν, μέ θέμα: «Ἅγιοι τῆς Μικρασίας καὶ σκηνές τοῦ βίου τους».

Ἡ Ἐκθεση συνδιοργανώνεται μέ τὸν Λῆμο Ἀθηναίων καὶ θά πραγματοποιηθεῖ στὸν πολιτιστικὸ χῶρο «ΜΕΛΙΝΑ» τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡρακλειδῶν 61 στὴν Ἀθήνα.

Οί διοργανωτές της Έκθεσης απευθύνονται σε κάθε εικαστικό καλλιτέχνη και τόν καλούν να λάβει μέρος, με τους παρακάτω όρους:

1. Η Έκθεση θα πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Δεκέμβριο 2023 και Ιανουάριο 2024.

2. Τό θέμα της Έκθεσης είναι: «Άγιοι της Μικρασίας και σκηνές του βίου τους» και θα περιλαμβάνει εκκλησιαστικά εικαστικά έργα σύγχρονων καλλιτεχνών, διαφόρων τεχνών, σχετικά με Άγιους, οί οποίοι είτε γεννήθηκαν, είτε κατάγονται, είτε έδρασαν, είτε μαρτύρησαν, είτε έτελειώθησαν ειρηνικά στην Μικρά Άσία, τόν Πόντο και τήν Ανατολική Θράκη, από τά πρώτα χριστιανικά χρόνια έως και σήμερα.

3. Γίνονται δεκτά έργα Παραδοσιακής Όρθόδοξης Τέχνης, αλλά και έργα πού είναι ελεύθερη προσωπική δημιουργία του καλλιτέχνη.

4. Τό είδος των έργων και οί τεχνικές (ζωγραφική, άγιογραφία, χαρακτική, ψηφιδωτό, ύαλογραφία, ξυλογλυπτική, μικρογλυπτική, κέντημα κ.λπ.) είναι ελεύθερη επιλογή του καλλιτέχνη.

5. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οί καλλιτέχνες. Κάθε καλλιτέχνης συμμετέχει με ένα έως και τρία έργα του. Τά προτεινόμενα για τήν Έκθεση έργα θα επιλεγούν από τήν Κριτική Επιτροπή της Έκθεσης, τήν οποία άπαρτίζουν τά Μέλη της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής επί της Ακαδημίας Εκκλησιαστικών Τεχνών.

6. Κάθε καλλιτέχνης πού επιθυμεί να λάβει μέρος πρέπει να καταθέσει στην Ειδική Συνοδική Επιτροπή επί της Ακαδημίας Εκκλησιαστικών Τεχνών της Εκκλησίας της Ελλάδος (Γασίου 1 και Ίω. Γενναδίου 14, 115 21 Άθήνα, τήλ. 210-7272985 και 6945816860) φάκελο με τήν ένδειξη: «Γιά τήν Ειδική Συνοδική Επιτροπή Ακαδημίας Εκκλησιαστικών Τεχνών. Γιά τήν Έκθεση “Εικόνων Τέχνη 2023”. Υπ' όψιν Γραμματέως Αρχμ. Άθηνναγόρα Σουπουρτζή», ό οποίος θα περιέχει τά εξής:

α) σύντομο βιογραφικό, στό οποίο θα αναγράφονται και στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση, τηλέφωνα, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο),

β) μία έως δύο εύκρινεις φωτογραφίες ενός

έως τριών έργων του, με τά όποια επιθυμεί να λάβει μέρος στην Έκθεση (στis φωτογραφίες αναγράφονται: όνομα καλλιτέχνη, τίτλος, ύλικό, διαστάσεις του έργου),

γ) τίτλο και σύντομη περιγραφή του έργου από τόν καλλιτέχνη,

δ) σημείωμα, στό οποίο θα αναγράφει ό καλλιτέχνης τίς διαστάσεις του έργου, δηλ. μήκος, πλάτος, ύψος και βάθος. Όσον άφορα έργα ζωγραφικής/άγιογραφίας ή κάθε έργο δισδιάστατης επιφάνειας όρίζεται ως άνώτατο δεκτό μέγεθος ύψος έως 120 cm και πλάτος έως 120 cm. Όσον άφορα γλυπτά, δέν τίθεται περιορισμός διαστάσεων.

Οί φάκελοι πρέπει να ύποβληθούν προσωπικά ή με τό ταχυδρομείο μέχρι τήν 30ή Ιουνίου 2023.

Γιά περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στον Γραμματέα της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής επί της Ακαδημίας Εκκλησιαστικών Τεχνών, Αρχμανδρίτη π. Άθηνναγόρα Σουπουρτζή, στά τηλέφωνα: 210-7272985 και 6945816860 και στή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου eat.ee@yahoo.com, καθώς και στον συνεργάτη της Επιτροπής κ. Εύάγγελο Παππα, στά τηλέφωνα 210-7272256 και 6974082518.

*Έκ της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής
επί της Ακαδημίας
Εκκλησιαστικών Τεχνών*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων και Διαφωτίσεως

*Δελτίον τύπου της 16.6.2023
περί της διοργανώσεως Συνεδρίου
(15-16.6.2023) με τίτλο: «Όργάνωση και
Έπανευαγγελισμός της Ένορίας»*

Κατόπιν Συνοδικής Απόφασεως της Διαρκούς άρχισαν στις 15.6.2023 και ολοκληρώθηκαν στις 16 Ιουνίου 2023, στο ξενοδοχείο ELECTRA PALACE (Ναυάρχου Νικοδήμου 18-20, Αθήνα), οι εργασίες του διήμερου Συνεδρίου, τό όποιο άφορούσε στελέχη τών Ιερών Μητροπόλεων τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και είχε ως γενικό θέμα «Όργάνωση και Έπανευαγγελισμός τής Ένορίας». Σέ αυτό συμμετείχαν 60 Ιεράρχες και 120 Σύεδροι.

Τό έν λόγω Συνέδριο, τό όποιο τελούσε υπό τήν αιγίδα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, ύλοποιήθηκε κατόπιν Συνοδικής Απόφασεως τής Διαρκούς Ιεράς Συνόδου κατά τή Συνεδρία τής 11ης Μαΐου 2023 και έξ άφορμής τής πραγματοποιηθείσης κατά τή συνέλευση τής Σεπτής Ιεράς Συνόδου τής Ιεραρχίας του Όκτωβρίου 2022 Εισηγήσεως του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου και Ίκαρίας κ. Εύσεβίου, μέ θέμα: «Ανασυγκρότηση τής Ένορίας και έπανευαγγελισμός τών πιστών».

Τή Συνοδική Έπιτροπή διοργάνωσης του Συνεδρίου άπετέλεσαν οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, Άλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος και Φθιώτιδος κ. Συμεών, ένω Γραμματέας αττης ήταν ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Άντώνιος Καλλιγέρης, Διευθυντής Ποιμαντικής

Γάμου και Οικογενείας τής Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Άμέσως μετά τήν ύποδοχή τών Συνέδρων και τήν παραλαβή τών φακέλων, πραγματοποιήθηκε ή έναρξη του Συνεδρίου άπό τον Πρόεδρο τής Όργανωτικής Έπιτροπής αττου, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Άλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμο, ό όποιος έπεσήμανε ότι ή διαρκής περι «όργανώσεως τής ένορίας» ποιμαντική άγωνία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου τον όδήγησε νά φέρει τό θέμα ως άξιο προβληματισμού στην Ιερά Σύνοδο τής Ιεραρχίας του περασμένου Όκτωβρίου, τονίζοντας μάλιστα τήν άνάγκη έπανευαγγελισμού τών Έλλήνων Όρθοδόξων χριστιανών μέσω τών ένοριών τής Έκκλησίας μας. Γι' αυτό άνέθεσε στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σάμου και Ίκαρίας κ. Εύσεβιο νά επικαιροποιήσει τό θέμα μέ κάθε νέο δεδομένο που ύπάρχει στην έλληνική πραγματικότητα. Κατόπιν τής εισηγήσεως του κ. Εύσεβίου, διεξήχθη στην Ιεραρχία συζήτηση που άνέδειξε τήν άνάγκη νά μή σταματήσει, αλλά νά συνεχιστεί ό προβληματισμός μέ περαιτέρω έπεξεργασία τών θεμάτων και μέ τή σύγκληση ενός Συνεδρίου, τό όποιο θά καταλήξει σε όλοκληρωμένα συμπεράσματα.

Άκολούθησε ή έναρκτήρια όμιλία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, στην όποία, όπως χαρακτηριστικά έπεσήμανε, έπικοινωνησε άπλές σκέψεις άπό τήν έμπειρία 56 έτων, εκ τών όποίων τά τελευταία 15 στην πρωτεύουνη θέση του Αρχιεπισκόπου*.

Άμέσως μετά, άρχισε ή Α' Συνεδρία, στην όποία προήδρευσε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Άλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος.

Η πρώτη Εισηγήση είχε ως θέμα: «Άστική – Ημιαστική – Άγροτική και Διαδικτυακή Ένορία». Ο Εισηγητής, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης

* Το πλήρες κείμενο τής έναρκτήριας όμιλίας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου δημοσιεύεται στη στήλη τών Όμιλιών του παρόντος τεύχους.

Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, αφού ανέπτυξε την έμπεριστατωμένη Εισήγησή του, κατέθεσε έξι προτάσεις, τις οποίες χαρακτήρισε ως άφετηρία πράξεων και περαιτέρω προβληματισμού:

1. Συστηματική μελέτη των ποιμαντικών αναγκών κάθε περιοχής μετή συνδρομή ειδικών προσώπων και ύπηρεσιών.

2. Άξιοποίηση με υπεύθυνο και πνευματικά έπωφελή τρόπο των σύγχρονων τεχνολογιών για την έννημέρωση και πνευματική οικόδομή του ποιμνίου.

3. Συστηματική επανεξέταση του ζητήματος των Άκολουθιών που τελούνται στις ένορίες.

4. Ανάπτυξη και ένθάρρυνση των διανοριακών συνεργασιών.

5. Έπιμονή στή σύσφιξη των σχέσεων ανάμεσα στους ένοριτες.

6. Ανάπτυξη δικτύου συνεργατών γύρω από τους κληρικούς μας που θά συνδράμουν στό έργο τους.

Ο δεύτερος Εισηγητής, Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μίλκας, κληρικός της Ίερās Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, ανέπτυξε τό θέμα: «Είμαστε έτοιμοι για ένα νεανικό έκκλησιαστικό restart;». Ο π. Γεώργιος, μετά τόν όρισμό κάποιων προϋποθέσεων για την προσέγγιση της νεολαίας από τις ένορίες, κατέθεσε δώδεκα συγκεκριμένες πρακτικές προτάσεις και κατέληξε σέ τρεις έπισημάνσεις:

1. Έπικαιροποίηση του ευαγγελικού λόγου.

2. Συνείδηση ότι τό πιο πνευματικό έργο είναι νά κάνει ό καθένας μας καλά τη δουλειά του.

3. Ό,τι πράττουμε, νά τό πράττουμε έν αγάπη.

Η Α΄ Συνεδρία έληξε με την Εισήγηση του Έκπαιδευτικού κ. Νικολάου Τσιαδήμου, με θέμα: «Ένας λαϊκός συνεργάτης σκέφτεται φωναχτά». Με την Εισήγησή του ό κ. Τσιαδήμος έθεσε ως άντικείμενο προβληματισμού τά βασικά έρωτήματα:

1. Περί του ρόλου των λαϊκών στελεχών στις σύγχρονες Ένορίες.

2. Πώς μπορούν τά λαϊκά στελέχη νά συμβάλλουν στόν επανευαγγελισμό της σύγχρονης κοινωνίας.

3. Πώς μπορούμε όλοι μαζί, κληρικοί και λαϊκοί, νά πορευθοΰμε μέσα στόν χώρο της Έκκλησίας στις παράξενες εποχές που ζοΰμε.

Μετά τό διάλειμμα, πραγματοποιοίήθηκε ή Β΄ Συνεδρία, στην οποία προόδρευσε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.

Η πρώτη Εισήγηση του Πανοσιολογιώτατου Αρχιμανδρίτου π. Θεοδοσίου Μαρτζούχου, κληρικού της Ίερās Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης, είχε ως θέμα: «Βουβοί... Κομπάρσοι και Άδιάβροχοι (λειτουργική ζωή και διακονία λόγου)». Ο Εισηγητής, μετά τά εισαγωγικά, κατέθεσε δύο προτάσεις, προκειμένου, όπως τόνισε χαρακτηριστικά, νά μή χρειαστεί κάποιος άλλοι ύστερα από μία δεκαπενταετία νά ξανασυζητούν τά ίδια. Η πρώτη πρόταση αφορά την ενεργή συμμετοχή των λαϊκών στην ένορία και ή δεύτερη είναι ή δημιουργία λειτουργικής ατμόσφαιρας, που νά ώθει τούς πιστούς νά έπιθυμούν νά συμμετέχουν στή θεία λατρεία.

Άκολούθησε ή Εισήγηση της Πρεσβυτέρας κ. Άγγελικης Καριώτογλου, Δρ Θεολογίας-Έκπαιδευτικού, ή οποία είχε ως θέμα: «Πατέρες και γέροντες: Καθοδήγηση προς την πνευματική ένηλικίωση ή έπιστροφή και συντήρηση της πνευματικής έξάρτησης; (Συμβολή στην αποκατάσταση του δύσβατου τοπίου της πνευματικής πατρότητας και της ένορίας)». Η Εισηγήτρια, παραθέτοντας αρκετά χωρία Πατέρων της Έκκλησίας, ανέφερε μεταξύ άλλων μερικά στοιχεία που θεωρούνται στή νηπτική παράδοση άπαραίτητα για την άνάληψη του λειτουργήματος της πνευματικής πατρότητας, τονίζοντας ιδιαίτερα ότι ό ποιμένας όφείλει νά συνειδητοποιήσει ότι ό ίδιος είναι μόνον ό συνδετικός κρίκος μεταξύ του ποιμαινόμενου

καί τοῦ Χριστοῦ καί ὅτι ὁ μοναδικός στόχος του εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ πομαινόμενου μέσῳ τῆς κατεύθυνσης τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν Χριστό καί ὄχι πρὸς τὸ πρόσωπό του.

Τῆ Β΄ Συνεδρία ἐκλείσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε τὴν Εἰσήγησή του μέ θέμα: «Ἐκκλησία καί κοινωνία: Ὅροι καί ὄρια στὴν ἔμπρακτι διακονία τῆς ἀγάπης». Ὁ Σεβασμιώτατος στὴν ἐμπεριστατωμένη Εἰσήγησή του, ἀφοῦ κωδικοποίησε τὴ συνοδική ἀντιμετώπιση τῶν κατὰ καιροὺς διαφορῶν ζητημάτων καί κρίσεων καί ἐπεσήμανε τὶς δράσεις καί τὶς παρεμβάσεις τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' αὐτῶν, ἀναφέρθηκε στό ζητούμενο τοῦ Συνεδρίου, πού εἶναι ἡ ἀνάγκη κατάθεσης συγκεκριμένων προτάσεων στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο καί δι' Αὐτοῦ στὴν Ἐκκλησία, ὅπως Αὐτὴ ἱεραργεῖ τὴν ἀλήθεια Της συνοδικά. Προσέθεσε ἀκόμη ὅτι σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου εἶναι καί οἱ ἀπαντήσεις στὰ νέα δεδομένα, δημιουργώντας τὸ θεσμικό, κανονιστικό καί κυρίως πνευματικό πλαίσιο γιὰ ἕνα ἔργο ἀγάπης καί προσφορᾶς μέ ὁσιακὴ αὐτοθυσία καί ἀνιδιοτέλεια καί συγχρόνως μέ ὑποδειγματικὸ ἐπαγγελματισμὸ καί ἄφορη ἀριότητα γιὰ ἕνα εὐκρινῆ καί γόνιμο διάλογο ἀγάπης μέ τὴν κοινωνία γιὰ τὸν Εὐαγγελισμό τοῦ σύγχρονου κόσμου.

Ἀκολούθησε συζήτηση ἐπὶ τῶν Εἰσηγήσεων, ἐνῶ μετὰ τὴν παράθεση γεύματος οἱ 120 Σύεδροι χωρίσθηκαν σὲ ἕξι Ὅμαδες Ἐργασίας μέ Συντονιστὲς τοὺς ἕξι Εἰσηγητὲς τοῦ Συνεδρίου. Μετὰ τὶς διαβουλεύσεις ὑπέβαλαν τὰ συμπεράσματά τους στὸν Πρόεδρο καί τὰ

Μέλη τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, οἱ ὁποῖοι ἐν συνεχείᾳ τὰ γνωστοποίησαν στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο.

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου ἐκλείσει μέ τὴν ἐπίσκεψη στό ἀρχοντικό τῶν Μπενιζέλων (οἰκία τῆς Ἁγίας Φιλοθέης).

Τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς 16 Ἰουνίου 2023, τελέσθηκε Θεία Λειτουργία γιὰ τοὺς συνέδρους στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἀκολούθως, ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου, Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, συντόνισε τὴν ἀνακοίνωση τῶν Πορισμάτων τῶν ἕξι Ὅμαδων Ἐργασίας γιὰ τὴν ὁργάνωση καί τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας καί τὴν δράση της, ἀπὸ τοὺς Συντονιστὲς αὐτῶν.

Τὸ Συνέδριο περάτωσε τὶς ἐργασίες του μέ τὴν καταληκτικὴν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, τὴν ὁποία ἀνέγνωσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος*. Ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε καί ἐπαίνεσε τοὺς ἐκλεκτοὺς Εἰσηγητὲς, τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι βούληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ περαιτέρω κοινὴ ἐργασία καί προσπάθεια, ὥστε αὐτὲς οἱ προτάσεις νὰ μὴ μείνουν ἀποτυπωμένες μόνο στό χαρτί, ἀλλὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἐφαρμόζονται στὴν πράξη μέσα στὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ζωὴ.

*Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

* Το πλῆρες κείμενο τῆς καταληκτικῆς ὁμιλίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου δημοσιεύεται στὴ στήλη τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ παρόντος τεύχους.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή
ἐπί τῶν Αἱρέσεων

*Δελτίον τύπου γιά τή δραστηριότητα
νεοπροτεσταντικῆς κινήσεως*

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε γνώση ἀπό τήν καθ' ὕλην ἀρμοδία Συνοδική Έπιτροπή ἐπί τῶν Αἱρέσεων τῆς νέας προσηλυτιστικῆς ἐκστρατείας τῆς νεοπροτεσταντικῆς ὀργανώσεως «Ἑλληνική Ἱεραποστολική Ένωση».

Πρόκειται γιά μία ἀπό τίς ἑκατοντάδες αἰρετικές ὁμάδες, πού προέκυψαν ἀπό τίς πολλαπλές διασπάσεις τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Ὑπενθυμίζομε ὅτι ἡ ἐν λόγω νεοπροτεσταντική ὀργάνωση, ὅπως ἡ ἴδια ἔχει δηλώσει στό παρελθόν, θεωρεῖ τήν Ὁρθόδοξη Πίστη «πνευματικά δεσμά αἰῶνων». Παραλλήλως, ἡ ἴδια κίνηση διατυπώνει ἀνιστόρητους καί προσβλητικούς ἰσχυρισμούς σέ ἐνημερωτική της ἀνάρτηση στό διαδίκτυο. Μεταξύ τῶν ἄλλων σημειώνει ὅτι: «Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνα ἔθνος πού τό Εὐαγγέλιο ἔχει σέ μεγάλο βαθμό ξεχαστεῖ. Τό πνευματικό σκοτάδι καί ἡ ἀπιστία κυριαρχοῦν».

Ἡ κίνηση αὐτή προγραμματίζει κι ἐφέτος εὐρείας κλίμακας ἐκστρατεία, μέ τήν ὀνομασία «Operation Joshua – Κάθε σπίτι», κατά τό χρονικό διάστημα μεταξύ 1-9 Ἰουλίου 2023, στούς νομούς Φθιώτιδος, Βοιωτίας καί Ἀττικῆς. Μέ πρόσχημα τή διανομή τῆς Καινῆς Διαθήκης, διαμοιράζει καί ποικίλο ὕλικό προτεσταντικοῦ χαρακτῆρα ἀσυμβίβαστο πρὸς τήν Ὁρθόδοξη Πίστη.

Μέ ἀφορμή τό γεγονός αὐτό, ἡ Ἱερά Σύνοδος ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀγωνιζομένη ἔχει διαρκῆ καί μόνιμη φροντίδα Αὐτῆς τή διάδοση τῆς Ἁγίας Γραφῆς πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Ποιμνίου της καί ἐπισημαίνει γιά μία ἀκόμη φορά ὅτι οἱ

Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τοῦ ἑνός καί μοναδικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δέν χρειάζονται τίς διάφορες νεοφανεῖς αἰρετικές κινήσεις οὔτε τούς διάφορους αὐτοπροσδιοριζόμενους «κίηρικές» τους ἀπό τό ἐσωτερικό ἢ τό ἐξωτερικό.

*Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
ἐπί τῶν Αἱρέσεων*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Δελτίον τύπου τῆς 27.6.2023
γιά τούς ἑορτασμούς τῆς ἰ. μνήμης
Ἀποστόλου Παύλου*

Μέ τή δέουσα ἐκκλησιαστική λαμπρότητα θά ἐορτάσει καί ἐφέτος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τήν ἱερά μνήμη τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τήν Τετάρτη 28 Ἰουνίου 2023 καί ὥρα 7.00 μ.μ., στόν Καθεδρικό Ἱερό Ναό Ἀποστόλου Παύλου Κορίνθου, θά τελεσθεῖ Μέγας Πανηγυρικός Συνοδικός Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, μέ τή συμμετοχή Μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἄλλων Μητροπολιτῶν, ἐπ' εὐκαιρία τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ὑπό τόν τίτλο «ΙΖ' Κορίνθου Παύλεια 2023». Κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ θά ὁμιλήσει ὁ Συνοδικός Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών.

Ἐπίσης, τήν ἴδια ἡμέρα καί ὥρα, στόν Ἱ. Ναό Ἁγίου Παύλου ἐπί τῆς ὁδοῦ Ψαρῶν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, θά τελεσθεῖ Πανηγυρικός Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου. Κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ ὀρίσθηκε νά ὁμιλήσει ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης π. Σεραπίων Μιχαλάκης, Α' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τό πρωί τῆς ἑορτῆς, Πέμπτη 29 Ἰουνίου 2023, στὸν προαναφερθέντα Ἱερό Ναό Ἁγίου Παύλου, θά τελεσθεῖ ὁ Ὅρθρος καί ἡ Θεία Λειτουργία, μέ τή συμμετοχή τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατά τή Θεία Λειτουργία θά ὁμιλήσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας στίς 7.00 μ.μ., στὸν Ἱερό Βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, θά τελεσθεῖ Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου. Κατά τόν Ἑσπερινό θά ὁμιλήσει ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Καραγεώργος, Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Ἄνω Πατησίων.

Ὅμοιως θά ἑορτάσουν καί οἱ κατά τόπους Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί κυρίως ἐκεῖνες, ἀπ' ὅπου διέβη καί κήρυξε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

*Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Δελτίον τύπου τῆς 30.6.2023
γιά τούς ἑορτασμούς τῆς 1. μνήμης
Ἀποστόλου Παύλου*

Μέ τή δέουσα ἐκκλησιαστική λαμπρότητα ἑόρτασε καί ἐφέτος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τήν ἱερά μνήμη τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τήν Τετάρτη 28 Ἰουνίου 2023, στὸν Καθεδρικό Ἱερό Ναό Ἀποστόλου Παύλου Κορίνθου,

τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικός Συνοδικός Ἑσπερινός, μέ τήν συμμετοχή τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου, Μελῶν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἄλλων Μητροπολιτῶν, ἐπ' εὐκαιρία τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ὑπὸ τόν τίτλο «ΙΖ' Κορίνθου Παύλεια 2023». Στήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ χοροστάτησε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμος. Συμμετείχαν οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Μητροπολίτες Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἰερόθεος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, Μάνης κ. Χρυσόστομος, Φθιώτιδος κ. Συμεών, Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰερώνυμος καί Περιστερίου κ. Γρηγόριος, οἱ προσκεκλημένοι τοῦ ἐπιχωρίου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Διονυσίου Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου κ. Δημήτριος, Ἡλείας κ. Ἀθανάσιος, Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετρούπολεως κ. Ἀθηνάγορας, Μεγάρων καί Σαλαμίνας κ. Κωνσταντίνος, Καρπενησίου κ. Γεώργιος, Θήρας, Ἀμοργοῦ καί Νήσων κ. Ἀμφιλόχιος, Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Νικηφόρος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Λευκουπόλεως (Μπελογκραντσίκ) κ. Πολύκαρπος, ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, Ὁρεῶν κ. Φιλόθεος, Ἀρχιεπισκοπάρχης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί Κεγχρεῶν κ. Ἀγάπιος.

Κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁμιλήσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στήν κατά Θεόν λύπη κατά τόν Ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο, λαμβάνοντας ἀφορμή ἀπό τή φράση τοῦ Ἀποστόλου: «ἡ γὰρ κατά Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται» (Β' Κορ. 7, 10). Ὁ Σεβασμιώτατος, στήν ἀρχή τῆς ὁμιλίας του χαρακτήρισε τόν παύλειο αὐτὸ λόγο ζωντανό, ἐπίκαιρο, καίριο, παρηγορητικό, παρακλητικό καί ἐπιστηρικτικό· μία πυξίδα γιά τήν κατανόηση πειρασμῶν, δοκιμασιῶν,

θλίψεων καί παθημάτων τοῦ παρόντος βίου. Ἐναν πλοηγό μετάνοιας, ἕνα δείκτη γιά τό πῶς μπορεῖ ἡ μετάνοια καί ἡ ἀναγέννηση νά ἀνθίσει ἀκόμη καί μέσα στά πιά δύσβατα μονοπάτια μιᾶς σκληροτράχηλης καθημερινότητας. Ἐνα λόγο διά τοῦ ὁποίου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος φωτίζει τί λύπη μας καί μᾶς προσφέρει τόν θησαυρό τῆς *κατὰ Θεόν λύπης*, ἡ ὁποία καλλιεργεῖται μόνο μέ τήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Ἀκολουθῶς, ὁ Σεβασμιώτατος ὁμιλητής ἀναφέρθηκε στούς δύο ἐκ διαμέτρου διαφορετικούς δρόμους πού μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νά ἀκολουθήσει: τήν λύπη κατὰ Θεόν καί τήν λύπη κατὰ κόσμον. Ὁ πρῶτος δρόμος «σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται», ἐνῶ ὁ δεύτερος «θάνατον κατεργάζεται». Αὐτοί οἱ δύο δρόμοι, τόνισε χαρακτηριστικά, ἀποτελοῦν ἐπιλογές καίριες γιά τί ζωή μας, γιά τήν εὐτυχία μας, γιά τό ἐγκόσμιο, ἀλλά καί γιά τό οὐράνιο αἰώνιο μέλλον μας.

Ἐπίσης, τήν ἴδια ἡμέρα καί ὥρα, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Παύλου ἐπί τῆς ὁδοῦ Ψαρῶν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τελέσθηκε Πανηγυρικός Ἐσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου, κατὰ τόν ὁποῖον ὁμίλησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Σεραπίων Μιχαλάκης, Ἀ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Στὴν ὁμιλία του ὁ π. Σεραπίων ἀνέπτυξε τό θέμα: «Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ χειραγωγός τῆς Ἑλλάδος στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ».

Ἡ ἑναρξη τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀνέφερε ὁ ὁμιλητής, κυρίως καί πρωταρχικῶς ὀφείλεται στόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ἐκτοτε ὅτιδήποτε ἀπέρρευσε χριστιανικό στὴν Ἑλλάδα ἔχει ρίζα τό ἔργο τοῦ θείου Παύλου, ὁ ὁποῖος κοπίασε περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου. Χάρις στή ζύμη τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου, ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἔγινε φύραμα Χριστοῦ καί, κατὰ τὴν παύλεια φράση, ἀπέβη «ὄσμη ζωῆς εἰς ζωὴν» (Β΄ Κορ. 2, 16). Στὴν πορεία τῶν ἐτῶν, δι' ἑνός σοφοῦ καί ἀκίνδυνου

συνδυασμοῦ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος μέ τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως χριστιανικὴ θρησκεία, ἀπετελέσθη ὁ ἑλληνοχριστιανικός πολιτισμός, ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδραση τοῦ ὁποίου ἐπὶ τῆς πνευματικῆς πορείας ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἱστορία.

Ὅ,τι εἶναι σήμερα ἡ ἑνδοξη αὐτὴ χώρα, τόνισε ὁ π. Σεραπίων, ὀφείλεται ἐν πολλοῖς καί στόν Παῦλο. Ὁ ἑλληνικός πολιτισμός μαζί μέ τὸν χριστιανισμό ἀποτελέσαν τό λίκνο τοῦ νέου δυτικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος μεταμόρφωσε τὸν κόσμο. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο πραγματοποιήθηκε τό θαῦμα τῆς ἐπιβίωσης τοῦ ἑλληνοδυτικοῦ πολιτισμοῦ, ὅταν διὰ τοῦ Παύλου τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἔγινε ὁ ἄξονας τῆς ἱστορίας.

Τό πρωτὶ τῆς ἑορτῆς, Πέμπτη 29 Ἰουνίου 2023, στόν προαναφερθέντα Ἱερό Ναό Ἁγίου Παύλου, τελέσθηκε ὁ Ὅρθρος καί ἡ Θεία Λειτουργία, ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέου μέ τὴ συμμετοχὴ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, Μάνης κ. Χρυσοστόμου, Φθιώτιδος κ. Συμεῶν, Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἱερωνύμου, Περιστερίου κ. Γρηγορίου καί τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὁρεῶν κ. Φιλοθέου. Συμπροσευχόμενος ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος παρέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος.

Κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία ὁμίλησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἀπάντησε στό ἐρώτημα, γιὰτί ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ ἰδιαίτερος τοὺς Ἀποστόλους Πέτρο καί Παῦλο, χρησιμοποιώντας ἀρχικὰ μιὰ πρόταση ἀπὸ τὴν ὕμνολογία τῆς ἑορτῆς: «τὸν μὲν ὡς τὸν Ἀποστόλων προεξάρχοντα, τὸν δὲ ὡς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κοπιάσαντα».

Χρησιμοποιώντας φράσεις ἀπὸ ἔργα τοῦ μεγάλου ἐρμηνευτῆ καί ἐγκωμιαστῆ τοῦ

Ἀποστόλου, Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ Σεβασμιώτατος ὁμιλητής χαρακτήρισε τὸν Ἅγιο Παῦλο ὡς ἀντιπρόσωπο τοῦ ἄνθους τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὡς τὸν πρῶτο μετὰ τὸν Ἔνα, τὸν ἀγιώτερο τῶν ἀνθρώπων μετὰ Χριστόν, μετὰ τὴν ὑπερευλογημένη Θεοτόκο. Ἐπίσης ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ἀποτελεῖ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμο, τὴν λυδία λίθο, τὸ μέτρο, τὴν ζυγαριά τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας, τὴν κορυφή τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδιαμφισβήτητο πρότυπο πίστεως, ἀγάπης καὶ ἡθους τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Κλείνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ κ. Χρυσόστομος ἐξέφρασε τὴν εὐχή νὰ δώσει ὁ πανάγαθος Θεός νὰ γνωρίσουμε καλύτερα τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, τοῦλάχιστον φιλοτιμούμενοι νὰ μελετοῦμε καθημερινά με ζῆλο καὶ προθυμία τὴν ἄφθαστη θεϊκὴ σοφία του στὶς ἀθάνατες ἐπιστολές του.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας στὶς 7.00 μ.μ., στὸν Ἱερό Βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, κατὰ τὸν ὁποῖο ὁμίλησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Καραγεωργός, Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Ἀντωνίου Ἐνω Πατησίων.

Ὁ π. Ἐπιφάνιος ἔκανε ἰδιαίτερη μνεῖα στὴν ἀναφορά τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἀνάστασι τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν ὁμιλία του στὸν Ἀρειο Πάγο τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἀρνητικὴ ἐντύπωση πού προκάλεσε αὐτὴ στοὺς Ἀθηναίους. Ὁ

ἀρχαῖος κόσμος εἶχε υἱοθετήσει εὐκόλα τὴν πίστη γιὰ τὴ φυσικὴ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἡ ἔννοια τῆς ἀθανασίας ἢ ἀλλιῶς τῆς ἀνάστασις τοῦ σώματος ἦταν ἀδιανόητη καὶ ἀνήκουστη γι' αὐτόν. Ἀντίθετα γιὰ τὴν ὀρθόδοξη Θεολογία καὶ Ἐκκλησία εἶναι σαφές ὅτι τὸ σῶμα δὲν εἶναι κάτι τὸ κατώτερο. Ὅμως σέ κάθε ἐποχὴ συναντοῦμε φαινόμενα καὶ τάσεις πού με τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ὑποτιμοῦν τὸ ἀνθρώπινο σῶμα καὶ τὴν ὕλη εὐρύτερα καὶ προσπαθοῦν νὰ διασπάσουν τὴν ἀνθρώπινη ἐνότητα καὶ νὰ προβάλουν τὸ πνευματικὸ στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου, ὑποτιμώντας τὸ σωματικὸ καὶ ὑλικὸ μέρος του. Αὐτὸ εἶναι ἰδιαίτερα ἐμφανές σήμερα, τόνισε ὁ ὁμιλητής, στὴν ἐποχὴ τῆς ψηφιακῆς πραγματικότητας, κατὰ τὴν ὁποία με διάφορες διαδικασίες περιορίζεται ἡ σωματικὴ συμμετοχὴ στὶς ἀνθρώπινες δράσεις καὶ ὁ ὑλικὸς κόσμος ἀντικαθίσταται ἀπὸ εἰκονικὲς ἀναπαραστάσεις.

Κλείνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ π. Ἐπιφάνιος ἀνέφερε ὅτι ἡ ἀντίληψη τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἀξίας τοῦ σώματος καὶ τῆς ὕλης εἶναι σήμερα ταυτόχρονα ἡ ἐλπίδα, τὸ καινούργιο πού προβάλλει ἡ Ἐκκλησία σέ ἕνα κόσμο πού ὀλοένα καὶ περισσότερο γοπεύεται ἀπὸ τίς δυνατότητες τῆς ἐξ ἀποστάσεως ἐπικοινωνίας, ἀπὸ τὴν μὴ φυσικὴ παρουσία.

Ὅμοίως ἐόρτασαν καὶ οἱ κατὰ τόπους Ἱερεῖς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ κυρίως ἐκεῖνες, ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν ὁποίων διέβη καὶ κήρυξε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

*Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*